ÑAPA

Weekendbijlage
van dagblad Amigoe

zaterdag 22 oktober 2011

INTERVIEW
5
Samen
mensen redden

BUSINESS
10
Communiceren
is alles

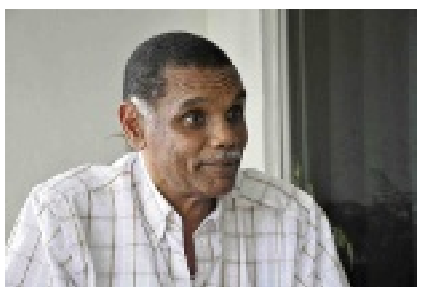

ACHTERGROND
14
Toezicht
op bestuur

Nationaal plan noodzakelijk

'Neem huiselijk geweld serieus'

Het klinkt cru, maar de dood van Nihaila Jeandor (28) heeft misschien toch tot iets positiefs geleid. Meer dan ooit wordt volgens vrouwenorganisaties nu het belang onderstreept van een nationaal plan voor de aanpak van huiselijk geweld en seksueel misbruik.

Jeanne Henriquez

Sheila Alberto

Tekst en foto's: Judith Ramautar

Nihaila werd in augustus door haar man doodgestoken. Ze was slachtoffer van huiselijk geweld maar bezig om zich uit het huwelijk los te maken. Haar man bleef haar echter volgen. De vrouw deed meerdere malen aangifte bij de politie, maar die zou geen actie hebben ondernomen. En wie garandeert dat als haar man wel was opgepakt, hij na zijn vrijlating niet alsnog Nihaila van het leven beroofd zou hebben?

Jeanne Henriquez van Dedima (Verdediging voor de rechten van vrouwen en kinderen) en Sheila Alberto van pressiegroep Bos di Hubentud blijven van mening dat Nihaila's dood voorkomen had kunnen worden. "Maar laten we liever kijken hoe we dit soort drama's in de toekomst kunnen voorkomen." En dat vergt een ommezwaai in de mentaliteit bij de politie bij het behandelen van aangiftes, structureel seksuele voorlichting op scholen en in de gemeenschap zelf. Bestaande structuren moeten afgebroken en nieuwe weer opgebouwd worden.
Want er zijn nog veel meer Nihaila's op het eiland, hoewel exacte gegevens nog steeds ontbreken. Al publiceerde de GGD in november 2009 wel resultaten van een onderzoek naar huiselijk geweld.

Daaruit bleek dat lichamelijk geweld binnen de relationele sfeer de afgelopen decennia schrikbarend is toegenomen en dan met name tegen kinderen. Twee keer zoveel vrouwen als mannen hebben te maken met psychisch en lichamelijk geweld en vijf keer zoveel vrouwen en meisjes zijn slachtoffer van seksueel geweld. Een op de zes vrouwen heeft voor haar achttiende wel eens te maken gehad met seksueel geweld. Ook het psychisch geweld onder volwassenen neemt toe.

Zelfbeeld

"Ik ken slachtoffers die zichzelf hebben weten te bevrijden en anderen die terugvallen in het oude patroon of een paar keer die moeizame cyclus moeten doormaken om eruit te komen. Het slachtoffer zelf moet de beslissing nemen om de cyclus van geweld te doorbreken. Begrijp goed dat het zelfbeeld volledig kapot is gemaakt. Al bied je hulp, wie biedt de garantie dat je er morgen ook zult zijn, want jarenlang was er ook niemand. Het vergt ontzettend veel geduld en dat heeft niet iedereen."

Daarom is het volgens Henriquez belangrijk dat getrainde mensen de slachtoffers opvangen en weten te begeleiden. "In Brazilië beschikt het korps over een speciale eenheid agenten die getraind is in het omgaan met slachtoffers van huiselijk of seksueel geweld. Vrouwelijke slachtoffers zullen eerder praten met een vrouwelijke agent." Alberto: "Net als in de VS zou er verplicht onderzoek moeten plaatsvinden door een arts na aangifte om bewijs te vergaren voor een dossier."

Intersectoriaal

Het nationale plan beoogt een intersectoriale aanpak, waarbij hulpverlening op elkaar wordt afgestemd. Dat gebeurt nu ook al, 'we hebben een goed functionerend netwerk van organisaties', zegt Alberto. Maar er zijn te weinig (financiële) middelen en mensen. "Er is hier geen crisisopvang", zegt Alberto. "Er is nu een Kas di Sokoro, (geheim opvanghuis), en als dat vol is, is er nog een noodoplossing bij een ander tehuis en soms wil iemand wel tijdelijk een kamer afstaan. Bij Skuchami zijn meer psychologen nodig. Bij Slachtofferhulp werken nu twee mensen. Zo zijn er veel meer zaken die structureel moeten gebeuren."

"Alleen met gericht werken kun je iets bereiken", zegt Henriquez. Inderdaad worden de laatste tien jaar steeds meer daders van seksueel misbruik of relationeel geweld vervolgd en veroordeeld. Maar die straffen zijn volgens Henriquez en Alberto veel te laag.

Een vader die zijn twee kinderen vijf jaar lang stelselmatig misbruikte, werd kort geleden tot vijf jaar cel waarvan een voorwaardelijk veroordeelden en gedurende de proeftijd van drie jaar een verplichte psychiatrische behandeling. Het Openbaar Ministerie had acht jaar geëist. Maar volgens de organisaties komt de dader zo veel te snel weer vrij, met de kans dat hij in het oude patroon vervalt. Beide vrouwen noemen Ter Beschikking Stelling als maatregel. Aan het einde van een celstraf wordt getoetst of de dader wel klaar is voor een vrijlating. Ook benadrukken ze het belang van behandeling voor pedofielen, want die is er nu niet.
Terwijl er soms de meest afgrijselijke dingen gebeuren met kleine kinderen. In het huidige systeem lijkt er meer aandacht te zijn voor de dader dan voor het slachtoffer. "Terwijl zij meestal het huis moet verlaten, dat is toch krankjorum", zegt Henriquez verontwaardigd. Slachtoffers die deze stap nemen zijn afhankelijk van hulpverleners en instanties. "Soms moeten we wel een vliegticket kopen om haar veilig het land uit te krijgen. Je moet steeds aankloppen bij anderen. Dat kun je niet jaren volhouden. Er moet een structurele, constante hulpverlening zijn."

Preventie

In het nationaal plan komt een hele reeks zaken aan bod zoals seksuele voorlichting op scholen, weerbaarheid en preventie. Bos di Hubentud leidt al enkele jaren het project 'Kibrando e gritunan silensioso'. "Ik werk al heel lang met jongeren", zegt Alberto, "en zie veel schrijnende gevallen in de praktijk." Juist op de dag van het interview werd ze gevraagd om te bemiddelen voor een scholiere van veertien die al jaren wordt geslagen door haar stiefvader en moeder. "Zij had littekens over haar hele lichaam, sommige al jaren oud." Alberto is zeer bevlogen in haar werk. Soms verzoeken mensen haar met klem of ze misschien even haar mond kan houden. "Dan vraag ik op mijn beurt: 'zo, dus je bent dan vóór kindermishandeling'." Henriquez: "Niemand, geen parlementariër of politieagent, kan het zich permitteren het niet eens te zijn met onze eisen."

Gezondheid

Een nationaal plan is een zaak van alle ministeries: Volksgezondheid, Sociale Zaken & Welzijn, Justitie. "Huiselijk geweld of seksueel misbruik leidt tot gezondheidsproblemen. Mensen worden ziek en blijven thuis, dat kost geld. Een moeder die met haar kinderen hun huis ontvlucht of wordt uitgezet heeft een andere woning nodig. Ook dat is niet gratis. Drugs- en/of alcoholgebruik zijn veelal oorzaken voor huiselijk geweld. Het is dus tevens ook een zaak om dit soort problemen te voorkomen."

Daarin ligt een taak voor de overheid, maar ook voor de media, zegt Henriquez. "In Puerto Rico reikt een vrouwenorganisatie jaarlijks een varken uit aan het medium dat de slechtste verslaggeving had over relationeel geweld en seksueel misbruik. Vanuit de Verenigde Naties wordt het active citizenship gepromoot. Dat betekent dat je niet weg kijkt als je weet dat iemand wordt mishandeld, maar actie onderneemt. Ook dat moet bevorderd worden."

Een nationaal plan voor de aanpak van huiselijk geweld moet daarom tot stand komen door middel van een commissie, bestaande uit beleidsmakers en ngo's. Onderdeel is het organiseren van een forum met input van alle betrokkenen uit het veld, dus ook slachtoffers zelf, maar ook bijvoorbeeld docenten die over hun ervaringen kunnen vertellen. Zo'n forum is belangrijk om inzicht te krijgen in de behoeftes en mogelijke oplossingen. Maar ook om beter samen te werken. Want veel instanties doen nu hun eigen ding en houden hun eigen meldingen bij, zodat er geen direct overzicht is van hoe groot het probleem is.

De elf organisaties als Dedima, Yave, Slachtofferhulp, Bos di Hubentud, Cafra en Amnesty International, hebben zich al in 2009 verenigd in een alliantie, terwijl Bos di Hubentud in 2006 startte met het preventieproject 'Kibrando e gritunan silensioso' en het toneelstuk Mara pa bo Muri, over seksueel misbruik, dat inmiddels door meer dan 10.000 schoolkinderen is gezien. Samenwerken voor het hogere doel is belangrijk.

"Er is bijvoorbeeld nog steeds geen centraal codesysteem voor de registratie van meldingen van huiselijk geweld of seksueel misbruik voor een ieder die werkzaam is op het terrein van huiselijk geweld. Op die manier kun je harde cijfers vergaren en hier beleid op afstemmen", zegt Henriquez.

Trainingen

Kort geleden werd door het parlement wel de wet voor het Centraal Meldpunt Kindermishandeling aangenomen dat valt onder de Voogdijraad maar aan de protocollen eromheen zal ook gevolg gegeven moeten worden. In het nationaal plan is tevens het geven van trainingen opgenomen. "Aan artsen, maatschappelijk werkers, rechters, politie, zodat ze beter inzicht krijgen in de impact van dit probleem. Bovendien weten veel mensen nu nog steeds niet waar ze terecht kunnen voor hulp."
Het nationaal plan betreft de hele familie en is gebonden aan de socialisatie van beide seksen, want nu is er zeker sprake van ongelijkheid, zodat vrouwen eerder slachtoffer worden.

Vicieuze cirkel

Sheila Alberto: "Wij denken te snel dat het weer goed is. Mensen vinden dat het probleem van huiselijk geweld en seksueel misbruik te vaak overdreven wordt. Maar het moet nu eindelijk eens serieus genomen worden. Dan realiseert men zich ook de gevaren. Het probleem is heel breed. Als je met de familie van slachtoffers praat, blijkt vaak dat de moeder vroeger hetzelfde heeft meegemaakt, de geestelijke bagage is heel zwaar. Die vicieuze cirkel moet doorbroken worden."

Jeanne Henriquez: "Ik geloof dat op dit moment de situatie zodanig is dat het parlement en de ministers wel willen meedenken. Maar het is aan onze organisaties om nu door te drukken voor een structurele aanpak. De lobby moet in beweging bleven, het onderwerp op de agenda. Ondanks al onze andere werkzaamheden moeten wij de taken verdelen. En ook Nederlandse zusterorganisaties er bij betrekken. Die doen wel heel veel voor landen in Latijns-Amerika, zoals het opzetten van shelters daar, maar voor Curaçao gebeurt er nu niets omdat zij te weinig weten over de situatie hier."

Fani su nò, ta nò

Bos di Hubentud heeft in samenwerking met Fundashon Material pa Skol twee boekjes uitgebracht voor scholen waarin het onderwerp seksueel misbruik wordt behandeld. Fani su nò, ta nò gaat over een muizenmeisje dat wordt lastig gevallen door haar oom. Het is bedoeld voor kinderen van 4 tot 8 jaar en er hoort een cd bij met liedjes. Achterin het boek staan rijmpjes. Diza su gritu silensioso is bestemd voor kinderen van 11 tot 15 jaar en verhaalt op expliciete wijze over een meisje dat door haar stiefvader wordt verkracht. Uiteindelijk vindt ze de moed om hulp te zoeken bij haar lerares. De boekjes maken deel uit van de campagne Bisa nò, Kore bai.
De respons is goed. Helaas naderen de fondsen nu hun einde. "Dat is jammer want vanaf het begin van het project hebben wij heel veel verzoeken van scholen en ook crèches gehad. Zo horen wij ook weer de problematiek waar zij mee kampen en er komen nieuwe gevallen aan het licht. Wij kunnen dus eigenlijk niet stoppen met deze campagne voor alle nieuwe leerlingen", aldus Sheila Alberto.

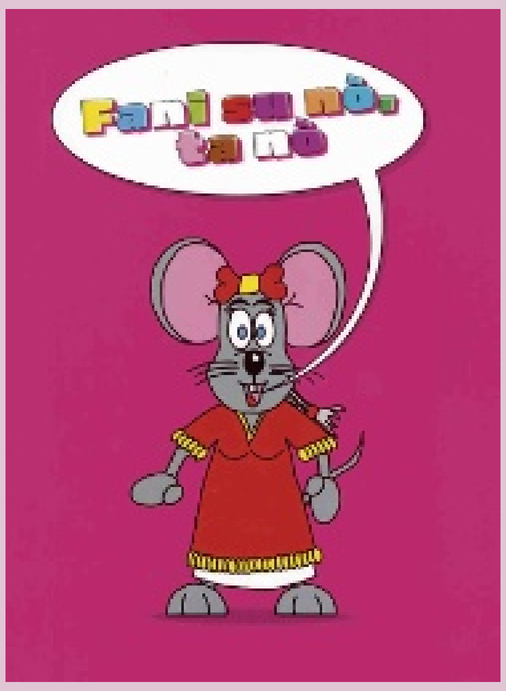

ÑAPA 2011
Nr. 36

Zakelijk

Hadden we een vorige week een nogal culturele Ñapa, deze week zijn we juist tamelijk zakelijk bezig.

We zijn al weer aan deel acht toe van de serie over de geschiedenis van de politie. Deze aflevering heeft Aart Broek geheel aan Aruba gewijd en met name aan de rellen rond de totstandkoming van de status aparte. U leest er meer over op pagina 3 van deze Ñapa.

Lisette Keus sprak met de oude en nieuwe voorzitter van de Citro, de reddingsorganisatie op zee die dit jaar 35 jaar bestaat. Over vrijwilligerswerk en rampen, levens redden en natuurlijk de jaarlijkse fundraiser van de organisatie Fruit de Mer die komende week plaats vindt.

Op 25 oktober wordt er in Parijs gestemd over het geassocieerd lidmaatschap van Unesco van Curaçao. Marsa Browne schrijft erover op pagina 7. In haar stuk gaat ze onder meer in op de vele kansen en mogelijkheden die een dergelijk lidmaatschap het eiland te bieden heeft.

D'arcy Lopes werd geïnterviewd door Marja Berk naar aanleiding van zijn nieuwe boek 'Papia ta nada, Komunika t'é kos'. 'We zitten in een leadership crisis', stelt Lopes onder meer. Op pagina 10 kunt u het interview vinden.

Op de achterpagina, last but not least, een interview van Judice Ledeboer met de zojuist gepromoveerde Jeffrey Sybesma. Zijn proefschrift gaat kortgezegd over toezicht op het bestuur. Het aantal toezichthouders neemt toe en hetzelfde geldt voor de handhavingsmogelijkheden. Maar wie houdt toezicht op de toezichthouders?

Goed weekend!

De redactie

Colofon

BLADMANAGER
Karin Wooning
EINDREDACTEUR
Hans Vaders
ADVERTENTIES
Marloes Tak
VORMGEVING
Wendela Ataliede
Stephanie Heyer
Aan deze Ñapa werkten mee:
Ingemara Bak
Marja Berk
Aart Broek
Marsa Browne
Monique Casimiri
Jorge Curiel
Verele Ghering
Margot Hack
Bob Harms
Lennart Huijsen
Lisette Keus
Judice Ledeboer
Wouter Mol
Milangela Plate
Judith Ramautar
Stimul-IT
Marcel Truyens
Hans Vaders
May Voges
Ken Wong
Karin Wooning
Ñapa is een publicatie van:
Uitgeverij Amigoe NV
Scherpenheuvel z/n
Curaçao
Tips voor de redactie?
Bel 736-9050
Email napa@amigoe.com
Adverteren?
Bel Marloes Tak
736-9050 / 516-7377
advertentienapa@amigoe.com

Hiphop met ballet

'Nooit opgeven'

"Het is als een plié", legt de 24-jarige Jahir 'Chico' Suriel uit over een draai die de groep hem moet nadoen. Ongeveer dertig jongeren in de leeftijd van 11 tot 27 doen mee aan de workshop Hiphop en Modern Jazz die gegeven wordt door professioneel danser Suriel. De geboren Curaçaoënaar - die al sinds zijn vierde in Nederland woont - danste reeds bij meerdere bekende en minder bekende artiesten mee in hun shows en schopte het in 'So You Think You Can Dance' (televisieprogramma waarin verschillende dansers het tegen elkaar opnemen) tot de vijfde live show. Hij was even op Curaçao voor een optreden met Cache Royale en voor deze workshop. Een basketballer die gaat dansen, een plié tijdens een hiphopdans... Vertel meer!

Jahir 'Chico' Suriel

Tekst: Lisette Keus Foto's: Ken Wong en Archief

"Ik ben echt in het dansen gerold", vertelt Suriel. "Ik was 15 jaar oud en zat in de selectie van het Nederlands basketbalteam voor jongeren beneden de achttien. Ik kwam er op een vervelende manier achter dat mijn coach me sowieso niet wilde laten doorgaan, dus ben ik ermee gestopt. Op een gegeven moment zag ik een groepje jongens op straat salto's maken en vond dat wel dope. Ik deed hen na, ging oefenen en trainen, en van het een kwam het ander: ik werd gevraagd bij de zes beste breakdancers van Nederland. Ik deed toen mee met een dancebattle op Aruba waar ik een prijs van 10.000 dollar won en ben terug in Nederland naar een Urban dansacademie gegaan. Daar heb ik één jaar gezeten en ben daarna naar de dansacademie in Rotterdam gegaan. Ik koos toen bewust voor moderne dans, maar vergat eigenlijk een beetje waar mijn roots lagen; bij hiphop. Het uitdagen en het battlen tegen elkaar vind ik echt leuk. Dus als choreograaf probeer ik het nu ook te combineren, ballet en hiphop. Het maakt me anders, zo creëer ik mijn eigen stijl, ik probeer altijd vernieuwend te zijn. En met ballet is dat moeilijk, het is veel strikter: een tendu is een tendu. Met hiphop ben je vrijer, zit je meer in je eigen flow."

Tijdens de hiphop-workshop.

Programma

In 2010 schreef hij zich, op aandringen van zijn omgeving, in voor het televisieprogramma 'So You Think You Can Dance'. Hij was de gedoodverfde winnaar, de jury had niet meer dan lof voor hem over, maar toch lag hij er in de vijfde liveshow 'totaal onverwacht' uit. Suriel: "Vooral in de zin van performen, het publiek vermaken, heb ik veel geleerd tijdens het programma en ik vind het leuk om nieuwe mensen te leren kennen. Spijt heb ik er dus absoluut niet van. Maar de tv-wereld zit zo in elkaar dat er geld verdiend moet worden, dit leggen ze niet in de hand van de kijker. Ik verwachtte het dus wel, als enige, dat ik er die avond uit zou liggen."

Maar opgeven deed en doet hij niet. Niet in de zin van stoppen met dansen omdat het niet lukt en ook niet iets opgeven voor het dansen.
Suriel: "Misschien geef ik wel dingen op, dingen die mijn leeftijdgenoten wel of anders doen, maar het voelt niet zo. Ik ben altijd al gefocust geweest, als klein kind al, dan kwam ik uit school en dribbelde ik tot ik naar bed moest. In de topsport is me dit natuurlijk extra bijgebracht. Ik ben gedreven, zeker een streber, een perfectionist. Maar dit helpt me mijn grenzen op te zoeken, want ik ben niet snel tevreden. Met alles wat ik doe. In je leven moet je je eigen zekerheden verwerven, je moet je doelen stellen en zorgen dat je rondkomt en voor jezelf kunt zorgen. Daarom heb ik ervoor gekozen niet meer bij een gezelschap te gaan en geef ik nu ook veel workshops. Lesgeven leer je alleen als je ervaring hebt met dansen. Je weet hoe het voelt om een bepaalde beweging te maken en dan kan je dit ook beter overbrengen. Eigenlijk is dansen beweging van het menselijk lichaam en elke dans is weer anders, maar een dans aan iemand leren is meer dan iemand alleen pasjes leren, het is een gevoel dat je moet meegeven. Zoals Danny Tidwell, mijn voorbeeld op danstechnisch gebied. Hij is een met de muziek, hij verstaat de muziek en vertolkt deze. Het mooie aan dansen is wel dat er zoveel verschillende soorten bestaan, ook sociale dansen en cultuurdansen zijn dansen. Bijvoorbeeld het springen van een bepaalde stam (Masai, red.) in Afrika is een dans van die mensen waarmee zij iets bedoelen."

Nieuw project

Tijdens de workshop merk je de passie en kunde waarmee Suriel danst. Met de gratie van een ballerina en het stoere van een hiphopper doet hij de bewegingen voor. Hij breekt met het vooroordeel dat ballet alleen voor meisjes is en hiphop voor drop outs van de straat.

Maar behalve dansen heeft Suriel nog meer passies: schrijven en acteren. Hij licht een tipje van de sluier op over zijn nieuwe project, zijn filmscript: "Het is een dansdrama over een jongen die in een achterbuurt in Rotterdam opgroeit. Hij kent zijn vader niet en zijn stiefvader heeft losse handen. En ja, er zitten wat autobiografische elementen in. Maar zo'n stereotype Antilliaan ben ik niet en ik wil ook niet in zo'n hokje geplaatst worden. Ik begrijp wel dat het gebeurt door de manier waarop veel Antillianen zich opstellen in Nederland. Ze staan op de hoek van de straat wiet te roken en te rappen over hoe zwaar het leven op straat is. Maar als je gewoon je best doet op school hoef je echt niet zo'n zwaar leven op straat te hebben."

Momenteel vertolkt Suriel een rolletje in een kinderprogramma van Zapp (Nederland 3), maar hij hoopt ooit aan een grote productie mee te kunnen werken. En dan het liefste als een echte badboy, een drugsdealer of iets dergelijks, iets wat hij niet is, want zo zegt Suriel: "Het gemakkelijkste wat je kunt doen, is iets doen wat je al kan of iemand spelen die je al bent."

Foto van de week

Wat te doen als je uren achter je ouders aan door de supermarkt hebt gesjouwd, als je zo moe bent dat je geen stap meer kunt zetten én de auto ook nog eens een heel eind weg geparkeerd staat? Dan kijk je de jongeman die helpt met de boodschappen heel lief aan en mag je misschien wel met hem meeliften. Zo verging het althans de jonge Owen.

Mama Marisol zette het op de foto.

Heeft u ook een leuke foto? Stuur hem naar napa@amigoe.com

Thuis

Bekende Nederlanders

Monique Casimiri

Op Curaçao is het niet meer dan normaal dat je bekende Nederlanders tegen het lijf loopt. Zo heb ik in de jaren dat ik er woonde, met de zonen van prinses Margriet en meester Pieter van Vollenhoven een gezellige avond gehad in de Pub. Ik vond het een beetje kakkers, maar hé, het was wel gezellig kletsen met die jongens. Zo stond mijn vader eens te tanken met prins Willem-Alexander naast zich.

We hebben ook meerdere avonden naar Gerard Joling geluisterd. Hij trad op in de nachtclub van de vader van een vriendin en dat was natuurlijk wel stoer om daar bij te zijn. Gerard Joling stond toen nog aan het begin van zijn carrière, vergeleken met het succes dat hij nu boekt hier. Hij was toen ook nog geen homo. Dat werd hij pas toen hij bekend werd. En bij het verlaten van het strand liepen we Jeroen Krabbé tegen het lijf.

Bekende Nederlanders kom je dus overal tegen op Curaçao. Het is niet vreemd.
Hoe anders is dat in Nederland. Ik vertel weleens aan collega's dat ik dus met de zonen van prinses Margriet heb staan kletsen een hele avond. Als ik dan al geloofd wordt, dan gaan mensen de vreemdste vragen aan mij stellen. Hoe ruiken ze? Hadden ze veel geld bij zich? Betaalden ze zelf? Herkende je de bodyguards? Waar hadden ze het over? Bodyguards? Ik heb ze niet gezien. En of ze zelf betaalden? Geen idee, ik betaalde mijn eigen drankjes.
Ook heb ik de koningin ontmoet. Dat wil zeggen. Ik ben samen met haar in dezelfde ruimte aanwezig geweest. Ik moet eerlijk zeggen dat ik de koningin van een ander kaliber vind dan haar neven. Vandaar ook dat ik enigszins onder de indruk was van het gebeuren.
Ik liep de Panorama Mesdag binnen in Den Haag, niet wetende dat daar op dat moment een tentoonstelling was van etsen van de koningin. Dit had ik ook totaal onbelangrijk gevonden, ware het niet dat de majesteit zelf op dat moment naar buiten liep.
Ze is klein van stuk en ze werd vergezeld door een mevrouw. Later bleek dit een hofdame te zijn. Het was zo gewoon om haar te zien. We zien haar immers regelmatig op televisie of in tijdschriften, dat ik bijna de neiging had om haar joviaal gedag te zeggen. Ik ken haar toch? Jazeker, maar zij mij niet.

Pas later drong het tot mij door dat ik dus oog in oog met de koningin heb gestaan. Dat vond ik toch wel bijzonder. In Nederland wel. Op Curaçao zou ik niet onder indruk zijn geweest. Ik zou hooguit gedacht hebben, kom eens onder die hoed vandaan, en neem een frisse duik. Die coupe verwaaid, bij de laatste orkaan die u meemaakte, stond u zo leuk.

Geschiedenis van het Korps Politie Nederlandse Antillen 1949 - 2010 (8)

Arubaanse verlangens

Tot 1990 toonde Nederland een grote terughoudendheid om zich op enigerlei wijze te bemoeien met 'interne' aangelegenheden van de eilanden. Hiertoe behoorde het politiewezen in al zijn geledingen. Achterliggende motivering van deze terughoudende opstelling vormden de afkeer van 'koloniaal' ingrijpen als op 30 mei 1969 en het denkbeeld dat de Antilliaanse eilanden binnen afzienbare tijd onafhankelijk zouden worden.

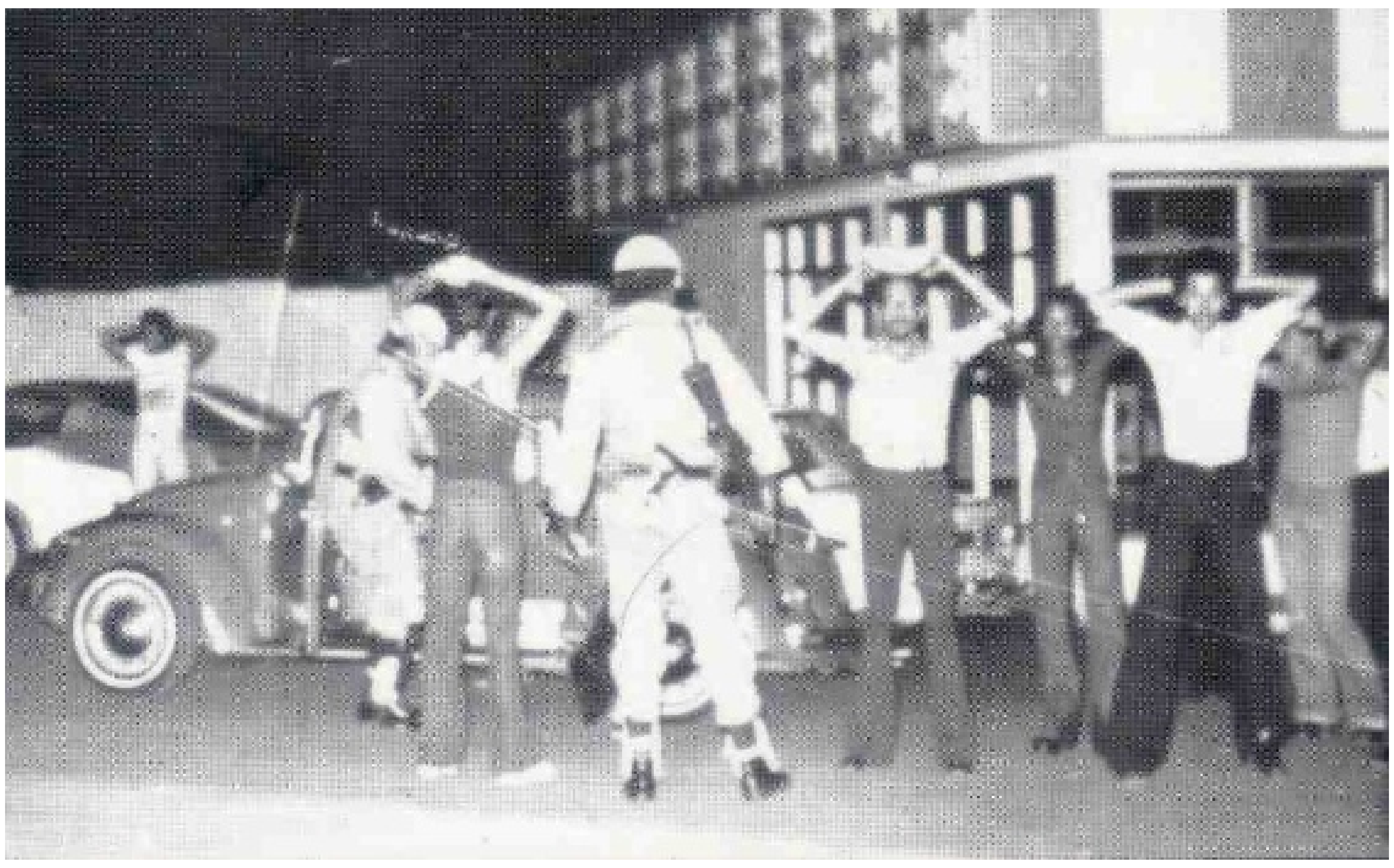

Razzia in Santa Cruz.

Tekst: Aart G. Broek Foto's uit: 'Sabor di Independencia', Theolindo Lopez

Suriname was het Antilliaanse koninkrijksdeel al voorgegaan in 1975. Met Aruba werden afspraken gemaakt dat na een tienjarige fase van 'autonomie' binnen het Koninkrijk - ingegaan per 1 januari 1986 - het eiland ook daadwerkelijk onafhankelijk zou worden. Het een en ander had heel wat voeten in de aarde gehad, soms van gewelddadige aard, maar de 'status aparte' werd verkregen. Daarmee werd ook een zelfstandig politiekorps in het leven geroepen.

Rellen

In 1971 verliet G.F. (Betico) Croes de gelederen van de Arubaanse Volkspartij (AVP) en richtte zijn eigen partij Movimiento Electoral di Pueblo (MEP) op. De AVP kende een lange geschiedenis waarin met verve maar met wisselend succes de Arubaanse afhankelijkheid van Curaçao werd geagendeerd, gekritiseerd en gaandeweg enigszins werd verminderd. Het geleidelijke karakter van deze seperación-beweging - waarin generaties aan kopstukken uit de familie Eman een prominente rol speelden - werd door Croes de wacht aangezegd. Hij verlangde een meer assertieve opstelling en zou bovendien een meer agressief optreden te zien geven. Croes' grote motor was de dreiging dat bij onafhankelijkheid van de Antillen zijn eiland Aruba voorgoed ondergeschikt zou zijn aan Curaçao.

Het streven was niet zozeer de ontkoppeling uit Koninkrijksverband maar een 'status aparte' ten opzichte van Curaçao en de andere eilanden. Dit betekende een schaakspel op twee fronten, zowel tegen Antilliaanse eilanden, met name Curaçao, als, niet minder veeleisend, tegen Neder-land. Het kon kwaad kersen eten zijn met Croes. Hij schroomde niet zijn toevlucht te nemen tot dreigementen of het oproepen van zijn eilandgenoten tot het plegen van burgerlijke ongehoorzaamheid.

In augustus 1977, toen zijn partij buiten de regering dreigde te blijven, liet Croes onverbloemd weten: 'Wij zullen de centraal opgelegde wetten gaan overtreden omdat het Arubaanse volk niet accepteert dat Curaçao samen met een Arubaanse minderheid over staatkundige wijzigingen van Aruba gaat beslissen.' Croes voegde de daad bij het woord. Er werden grote protestdemonstraties gehouden, die door Arubaanse vakbonden werden gesteund. Personeel van de eilandelijke water- en elektriciteitsbedrijven legden het werk neer, de luchthaven werd gesloten, toeristen zochten noodgedwongen andere bestemmingen. Vanuit Curaçao werd honderd man politie naar Aruba gestuurd om de orde te herstellen en de rust te handhaven, wat maar moeizaam lukte. De demonstraties kregen de vorm van vrij gewelddadige confrontaties. Tussen 1977 en 1979 bleef de MEP toch buiten de regering. De partij voerde vervolgens binnen én buiten de Staten een meedogenloze oppositie tegen de regering en voor de status aparte. Het streven kon niet langer worden genegeerd.

Hysterie

De rellen maakten duidelijk dat het Arubaanse verlangen ernstig genomen moest worden. Croes en zijn partij bleken in staat om aanhoudend de gemoederen binnen het Koninkrijk, binnen de Antillen, en op zijn eigen eiland Aruba in beroering te brengen. Het een en ander zorgde nogmaals voor een gewelddadige botsing op zondag 24 april 1983 ten tijde van de eilandelijke verkiezingen, waarbij de belangrijkste tegenstander van MEP inmiddels de AVP was geworden. Het dagblad Amigoe kopte: 'Kogel velt MEP-leider', en citeerde, in iets kleinere letters de MEP-politicus N.O. Oduber: 'Politie steeds gemunt op Croes', waarna de opening volgde.

'Grote ontsteltenis, gevolgd door een hysterische chaos, ontstond er gistermiddag omstreeks vijf uur op het Winstonveld te Santa Cruz, toen MEP-leider Betico Croes tijdens een woordenwisseling met de politie over het al of niet doorgaan van een parade - waarvoor geen vergunning was afgegeven - door een kogel uit een politiewapen in de buikstreek werd geraakt. Hij werd met spoed naar het Dr. Horacio Oduber hospitaal overgebracht waar (...) een anderhalf uur durende operatie werd uitgevoerd.' (Amigoe, 25 april 1983)

Gezaghebber P. Bislip - voormalig MEP-politicus - verbood vervolgens alle verdere politieke bijeenkomsten. Hij kon echter niet voorkomen dat geruchten de ronde deden dat de AVP voor de 'aanslag' verantwoordelijk was. Meer in het bijzonder werd de zittende minister van Justitie H.E. Gonzalez, een AVP-politicus, beschuldigd een complot tegen Croes te leiden. Aanhangers van MEP en AVP raakten nog enkele malen slaags, wat zelfs uitliep in een schietpartij waarbij een 15-jarige AVP-aanhanger, 'beweerdelijk door MEP-leden' werd doodgeschoten.

Onder vermeende bedreiging van AVP-aanhangers verliet Croes het eilandelijke ziekenhuis en werd naar Miami overgevlogen voor verdere medische behandeling. Eerst op 28 augustus van dat jaar, grotendeels hersteld, keerde hij terug.

Politiekogel

Bij terugkomst op Aruba kuste Croes de grond van zijn eiland en sprak: 'De kogel van haat die de politieagent dwars door mijn lichaam heeft geschoten is vlak langs mijn hart gegaan en is veranderd in een gouden bal. God de Vader heeft me naar de wereld teruggestuurd met deze gouden bal om ons volk te bevrijden, zodat wij gebruik zullen maken van het heilige recht op zelfbeschikking en een vrij land te zullen zijn.'

De rellen in 1977 hadden de waardering van de MEP voor de politie weinig goed gedaan. Door het schietincident op het Winstonveld in Santa Cruz raakte het korps voor de MEP als het ware besmet. Deze weerzin tegen de politie werd nog versterkt, daar onderzoek - wegens het ontbreken van bewijs - niet leidde tot enige strafrechtelijke vervolging.

Het een en ander zette wél grote druk op het realiseren van de status aparte van Aruba per 1 januari 1986. Mogelijk juist dankzij die druk wist Nederland aan die 'autonomie' de voorwaarde te verbinden, dat Aruba tien jaar later uit het Koninkrijk zou stappen en de onafhankelijkheid zou aanvaarden. Hier lijkt Croes zijn hand overspeeld te hebben, daar onafhankelijkheid nauwelijks of niet werd nagestreefd binnen de Arubaanse samenleving, ook niet bij MEP-aanhangers. AVP wreef de MEP dit falende onderhandelen flink in en verweet de MEP koppelverkoop en bijgevolg verraad.

Bij de eerste verkiezingen voor de volksvertegenwoordiging (Staten) van het nieuwe land Aruba, op 22 november 1985, kwam AVP dusdanig uit de bus dat een coalitieregering kon worden gevormd zonder MEP. Premier van het nieuwe land werd AVP-voorman H. Eman.

Oproerpolitie uit Curaçao.

Betico spreekt de menigte toe.

Wetgeving

Niet alleen behoefde de status aparte van Aruba wijzigingen in wetgeving op het niveau van het Koninkrijk, het land Nederlandse Antillen en het eilandsniveau, maar het nieuwe land moest ook een grote hoeveelheid eigen wetgeving tot stand brengen. Eerste vereiste was een eigen grondwet, een Staatsregeling, en in het kielzog hiervan een eigen wetgeving over de hele linie. In eerste instantie werd, om pragmatische redenen, hiertoe zwaar geleund op de bestaande Antilliaanse wetgeving. Deze werd met wat kleine aanpassingen overgenomen, al lag het wel degelijk in de bedoeling dat gaandeweg specifieke, op de Arubaanse situatie toegesneden wetgeving tot stand gebracht zou worden. Het was schier onmogelijk dit nog vóór 1 januari 1986 te realiseren.

Er was tot bepaalde vormen van samenwerking besloten, zo was geopteerd voor één Gemeenschappelijk Hof van Justitie. Krachtig gesteund door Nederlandse politieke bestuurders en volksvertegenwoordiging verklaarden de toenmalige president van het Hof, J. Saleh, en de zittende procureur-generaal, L. Nahr, zich eveneens voorstander van één procureur-generaal voor de Antillen en Aruba. Zo zou de eenheid van vervolgingsbeleid en rechtsbedeling optimaal gewaarborgd kunnen worden.

Aruba verlangde echter zijn eigen autonome beleidspotentieel optimaal te kunnen benutten en wenste niet alsnog tegen bemoeienis van Curaçaose zijde aan te lopen. Het eiland verkreeg een eigen procureur-generaal, 'die uiteraard als functionaris van het Openbaar Ministerie ondergeschikt zou zijn aan de eigen minister van Justitie.' (AB Aruba 1985, no. 56). Hiermee was ook het gezag over de politie in principe een exclusief Arubaanse aangelegenheid geworden. De eerste Arubaanse minister van Justitie was E.J. (Watty) Vos, die de MEP de rug had toegekeerd en was overgestapt naar de AVP.

Aruba kende tot aan de status aparte een 'gezaghebber', die - als op de andere eilanden - plaatselijk hoofd van de politie was. In het nieuwe land was dit ambt komen te vervallen. De minister van Justitie van Aruba verkreeg zodoende een meer directe betrokkenheid bij het politiekorps ten behoeve van zijn zorg voor 'de rust en veiligheid van de bevolking'. De betreffende landsverordening expliciteerde echter nadrukkelijk dat de handhaving van de openbare orde niet minder een 'zorg' van de minister-president was.

Tweekoppig

De rol van de minister-president werd in de verordening die de overgang naar de status aparte begeleidde, nader gespecificeerd: 'De politie treedt voor wat betreft de handhaving van de openbare orde en de bescherming van personen en goederen op onder de verantwoordelijkheid van en in ondergeschiktheid aan de minister van Algemene Zaken en voor wat betreft haar overige taken onder de verantwoordelijkheid van en in ondergeschiktheid aan de minister van Justitie'.

Tot deze belangrijkste 'overige taken', behoorde de zorg voor 'de opsporing en vervolging van strafbare feiten'. De landsverordening veronderstelde overigens een zekere autonomie van het Openbaar Ministerie ten opzichte van de minister van Justitie om deze taak vorm en inhoud te geven. De overgangsbepalingen expliciteerden de noodzaak van overleg van de beide ministers met de procureur-generaal, en met hun aller aanspreekpunt: de korpschef. De 'tweekoppige' aansturing wordt ook als gegeven meegenomen in de ambtsinstructies voor de korpschef (AB Aruba 1988 no. 66). Met deze bestuurlijke bijstellingen en onder de naam Korps Politie Aruba stapten de korpsleden de nieuwe staatkundige structuur binnen. Ook de Papiamentstalige benaming Cuerpo Policial di Aruba mocht direct formeel gebruikt worden.

In 1988 werden de overgangsbepalingen en de Antilliaanse politieregeling die deze bepalingen bijstelden - zonder opmerkelijke verdere aanpassingen - opgenomen in een eigen Arubaanse 'landsverordening politie'. Deze regelt tot op de dag van vandaag 'de taak, de bevoegdheid, de organisatie en het beheer van de politie'. Een reeks aanvullende landsbesluiten werkten deelaspecten uit, zoals ambtsinstructies voor de korpschef, het gebruik van geweld en veiligheidsfouillering, opleiding van buitengewoon agenten van politie, en klachtenprocedures.

Geheel buiten de formele structuur van het Arubaanse politiewezen bleef de Veiligheidsdienst die werd opgebouwd en, onder meer, tot taak had gegevens te verzamelen 'omtrent organisaties en personen welke door de doelen die zij nastreven dan wel door hun activiteiten aanleiding geven tot het ernstige vermoeden, dat zij een gevaar vormen voor het voortbestaan van de democratische rechtsorde, dan wel voor de veiligheid of voor andere gewichtige belangen van Aruba' (AB Aruba 1988, no 78). Ook voor de inlichtingendienst gold een tweekoppig gezag: de minister van Algemene Zaken (de minister-president) en de minister van Justitie. Voor zijn werkzaamheden kon de dienst, zo regelde artikel 13 van het betreffende landsbesluit, een beroep doen op het Korps Politie Aruba.

Dit is een bewerkt fragment uit: Aart G. Broek, Geschiedenis van de politie op de Nederlands-Caribische eilanden, 1839-201; geboeid door macht en onmacht, dat in november a.s. verschijnt bij uitgeverij Boom in Amsterdam (ca. 325 pp., gebonden, geïllustreerd, ISBN: 9789461055439).

Medisch

Vragen over galstenen

Tekst: Wouter Mol

Wat is de galblaas?
De galblaas is een klein peervormig hol orgaan, rechts boven in de buik. In de galblaas wordt gal (geproduceerd door de lever) geconcentreerd en opgeslagen. Gal is een vloeistof, die belangrijk is voor de spijsvertering in de darm (met name de vertering van vetten). De gal vloeit van de lever door de hoofdgalgang naar de twaalfvingerige darm (het duodenum). Via een zijgang is de galblaas verbonden met deze hoofdgalgang. Wanneer de darm even geen gal nodig heeft, vloeit het overschot aan gal door de zijgang naar de galblaas en wordt daar geconcentreerd en opgeslagen. Zodra er voedsel – en vooral vet voedsel – in de darm komt, perst de galblaas zijn inhoud door de galgangen in de darm.
Wanneer de galblaas verwijderd is, wordt deze functie overgenomen door de lever en de hoofdgalgang.

Wat voor klachten geven galstenen?
Veel mensen hebben galstenen zonder dat ze er iets van merken.
Als er wel klachten ontslaan zijn het meestal:
– Heftige buikpijnaanvallen die gepaard gaan met een gelige verkleuring van het oogwit en de huid, ook wel geelzucht (icterus) genoemd. Een galsteen heeft de galgang naar de darm verstopt waardoor de gal niet meer bij het te verteren voedsel komt. Het gevolg is een ontkleurde ontlasting (stopverfkleur). De gal komt in het bloed terecht, met als gevolg een gelige verkleuring van de huid en bruine urine. Ook kan een infectie van de galwegen met hoge koorts ontstaan. In deze situatie is meestal een acute ingreep noodzakelijk.
– Veel buikpijn, maar zonder optreden van geelzucht. Een galsteen is vastgeklemd in de uitgang van de galblaas en sluit deze helemaal af. Er is een grote kans op een galblaasinfectie met veel pijn en hoge koorts. Een infectie kan ook zonder afsluiting of andere duidelijke aanleiding ontstaan. Ook in deze situatie is een acute ingreep (operatie) meestal de beste behandeling.
– Een scherpe pijnaanval in de rechter bovenbuik, vaak uitstralend naar de rug,

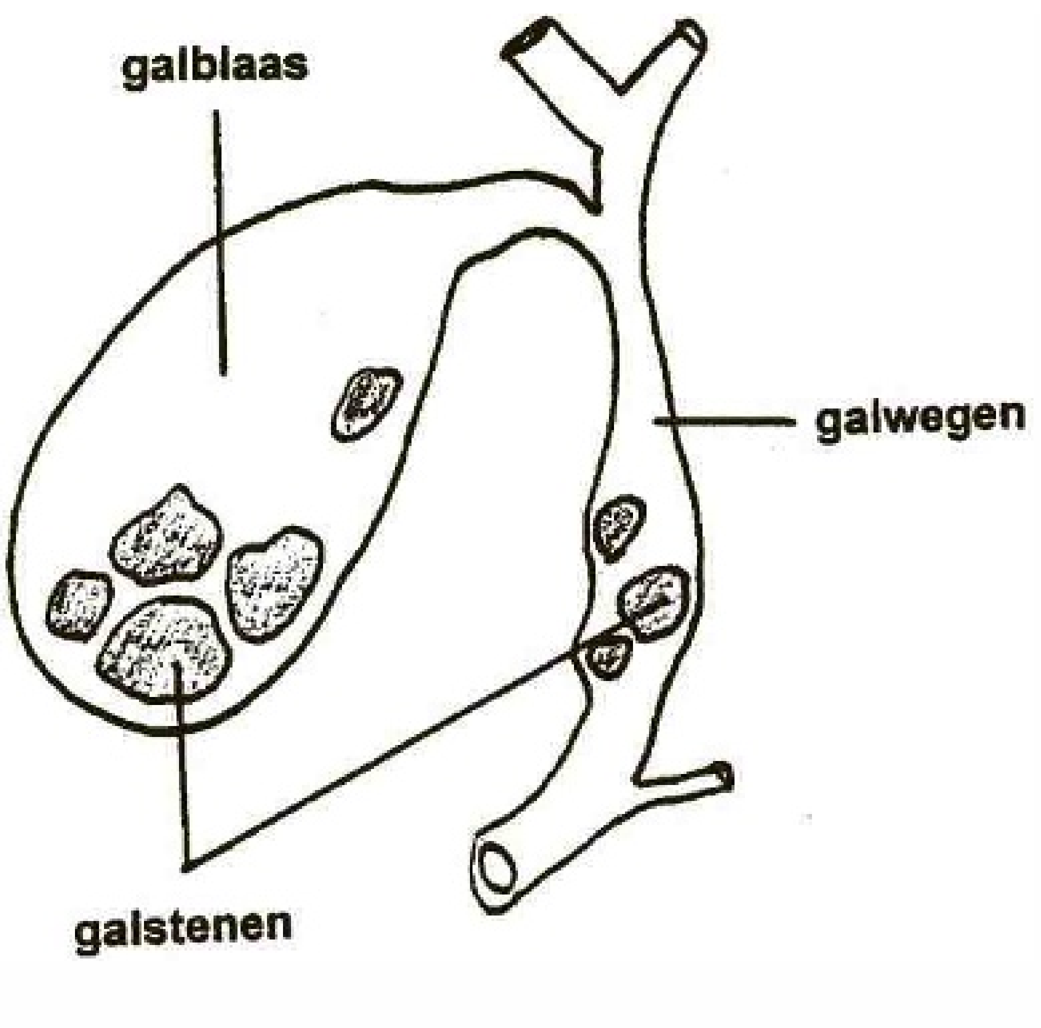

gepaard gaand met misselijkheid/braken. De patiënt heeft meestal drang om te bewegen. Ook minder heftige vormen met vagere klachten komen voor. Dit is een galsteenkoliek. Er is een steentje in de uitgang van de galblaas of ergens in de galgangen klem geraakt. De pijn kan vanzelf ophouden als het steentje weer losraakt en in een wijder gedeelte of in de darm terechtkomt òf wanneer de galblaas te uitgeput is om nog verder te persen. De behandeling bestaat in eerste instantie uit het beëindigen van de koliek met medicijnen, daarna kan een operatie worden overwogen.
– Aanvallen van vage pijn, misselijkheid en een naar gevoel in de (rechter) bovenbuik, vooral na het eten van vet, ei, chocola of bepaalde groenten, zoals koolsoorten.

Wat zijn de oorzaken van galstenen?
Duidelijke oorzaken van galstenen of een galblaasinfectie zijn niet bekend. Galstenen worden vaak veroorzaakt door een abnormale samenstelling van de gal (te veel cholesterol bijvoorbeeld), blokkering van de galuitstoot, infectie of erfelijke factoren. Met het vorderen van de leeftijd, neemt de kans toe om galstenen te krijgen. Kinderen hebben er zelden last van. Extra risico lopen mensen met een voedselallergie, mensen die te vet eten, en zwaarlijvige mensen.

Wat kun je doen aan galstenen?
Afhankelijk van de ernst en de soort klachten zijn verschillende behandelingen mogelijk of noodzakelijk:
Dieet: Lichte galsteenklachten kunnen vaak met een vetarm dieet goed onder controle worden gehouden.
Medicijnen: Een acute koliekaanval kan goed bestreden worden met een zetpil of injectie met een pijnstiller, die ook meteen de kramp van de galblaas en de galgang opheft.
E.R.C.P: Galstenen die zich in de hoofdgalgang tussen de lever en de darm bevinden kunnen meestal verwijderd worden. Met een endoscopie. Via de slokdarm en de maag wordt een flexibele buis in de twaalfvingerige darm gebracht. Met een grijpertje wordt de galsteen weggehaald. Dit lukt niet in alle gevallen, waardoor soms toch een operatie nodig is.
Operatie: De beste methode om galsteenklachten te behandelen is een operatieve verwijdering van de galblaas inclusief alle stenen (een cholecystectomie). Wanneer alleen de stenen worden verwijderd zal de galblaas niet genezen maar weer nieuwe stenen gaan vormen. Daarom zijn methoden als het vergruizen van galstenen, of het oplossen met medicijnen, niet echt succesvol.

Er zijn twee methoden om de galblaas te verwijderen, een laparoscopische (kijk) operatie of een conventionele operatie.
Laparoscopische galblaasverwijdering (kijkoperatie):
Deze methode heeft in het algemeen de voorkeur. Allereerst wordt via een naald een speciaal gas in de buikholte geblazen. Hierdoor ontstaat ruimte en geeft de chirurg een goed overzicht. Door kleine sneetjes in de buikwand worden instrumenten ingebracht: vlak onder de navel een buis met een lamp en een camera (de laparoscoop) en aan weerszijden de hulpinstrumenten.
Eerst worden de galgang, die van de galblaas naar de hoofdgalgang loopt, en de bloedvaten van de galblaas opgezocht, afgeklemd en doorgeknipt. Dan wordt de galblaas losgemaakt van de lever en met stenen en al via de laparoscoop verwijderd. Het gas wordt uit de buik weggezogen en de wonden worden met enkele hechtingen gesloten.
In een klein aantal gevallen blijkt tijdens de operatie dat het niet mogelijk is om op deze manier veilig de galblaas te verwijderen. De galblaas kan bijvoorbeeld te sterk vergroeid zijn met de omgevende weefsels, door eerdere ontstekingen of buikoperaties. Er wordt dan overgegaan tot een conventionele operatie.
Conventionele galblaasverwijdering:
Bij de conventionele methode maakt de chirurg een snede in de buikwand, die ofwel schuin onder de rechter ribbenboog, ofwel in de lengterichting midden in de bovenbuik loopt. Meestal is een snede van 10-15 cm, voldoende om bij de galblaas te kunnen. Het verwijderen van de galblaas gaat in principe op dezelfde wijze als tijdens de laparoscopie, alleen heeft de chirurg nu rechtstreeks contact met de organen.

Is het erg om zonder galblaas te leven, moet je een dieet volgen?
Na de verwijdering van de galblaas hoef je geen dieet te volgen. Met vet eten moet je echter nog voorzichtig zijn. Probeer steeds meer uit wat je allemaal kunt verdragen. Heb je klachten na gebruik van bepaalde voedingsmiddelen, laat deze dan weg en probeer het later nog eens. Het is de bedoeling dat je na korte tijd weer eet wat je gewend was.
De functie van de galblaas wordt namelijk voor een groot deel overgenomen door de lever en de hoofdgalgang.

Wouter Mol is huisarts te Curaçao

Mens & Psyche

Hechting

Hechting is het vermogen om een duurzame affectieve band met iemand anders aan te gaan. De band moet emotioneel en veilig zijn en tevens geborgenheid bieden. De basis van hechting wordt gelegd in het eerste levensjaar. Kleine kinderen hechten zich daarbij in eerste instantie aan hun moeder, de eerste 'hechtingspersoon'.

Tekst: Milangela Plate

Dat de moeder vaak de eerste hechtingspersoon is, heeft een biologische oorsprong. De moeder is immers de bron van voeding en veiligheid. Later kan het kind zich ook aan andere personen gaan hechten. In dit eerste levensjaar, waarin de basis voor hechting wordt gelegd, is vaak scheidingangst te zien. Dat wil zeggen: een kind wordt angstig als de vertrouwde persoon weg gaat. Een kind leert langzaam maar zeker erop vertrouwen dat zijn hechtingspersoon terug komt, nadat deze weg was. Ook leert het dat de persoon er nog wel is, ook al is deze niet meteen zichtbaar. Denk hierbij aan kiekeboespelletjes.

Veilige hechting
Door de eerste hechtingspersoon leer je als kind erop te vertrouwen dat je veilig, competent en de moeite waard bent. Vanuit dat gevoel van vertrouwen en veilig zijn gaat een kind erop uit om de wereld om hem heen te verkennen. Deze, voor het kind nieuwe, wereld zit vol schoonheid, prikkelingen, verrassingen en soms bedreigingen. Het is belangrijk voor de hechting van een kind dat het zich gesteund en gestimuleerd voelt en hem stabiliteit en warmte geboden wordt.
Wanneer zich een, voor het kind, bedreigende situatie aandient, dan wordt de hechting op de proef gesteld. Het kind zal in bedreigende situaties direct op zoek gaan naar de hechtingspersoon (veilige haven) voor troost, verzorging of bescherming. Als deze persoon telkens beschikbaar is en de nodige troost of bescherming kan bieden, zal het kind gerustgesteld zijn en zich aangenaam voelen. Al gauw zal het weer aandurven om de wereld verder te exploreren. Bij een adequate ontwikkeling is rond de negen maanden een veilige hechting ontstaan, waarop het kind verder zal borduren. Kinderen kunnen wel nog tot hun derde of vierde levensjaar moeite hebben als een persoon waaraan ze gehecht zijn weg gaat. Bijvoorbeeld wanneer een ouder gaat reizen voor het werk of wordt opgenomen in het ziekenhuis. Vanaf ongeveer drie jaar gaat het kind steeds meer andere mensen/kinderen opzoeken. De band is bovendien niet meer alleen gericht op de eigen behoefte, maar ook op die van de ander (spelen met andere kinderen).

Hechtingsonveiligheid
De hechting tussen de eerste hechtingspersoon en een kind verloopt gelukkig vaak goed. De andere kant van de medaille is de onveilige hechting. Dit kan gebeuren wanneer een kind zich bedreigd voelt en de hechtingspersoon herhaaldelijk niet beschikbaar is om troost, bescherming of verzorging te bieden en het kind er niet in slaagt een andere veilige haven te vinden.

Bij het ontbreken van een veilige haven kan de oorzaak liggen bij de hechtingspersoon die (tijdelijk) niet beschikbaar is door bijvoorbeeld emotionele-, psychische- of financiële problemen, onverwerkte trauma's of problemen in de partnerrelatie.
De oorzaak voor het niet zoeken of vinden van een veilige haven kan ook bij het kind zelf liggen. Bijvoorbeeld door kwetsbaarheid, aangeboren stoornissen en/of handicaps, geboortecomplicaties, of een moeilijk hanteerbaar temperament.
Daarnaast kunnen er omstandigheden zijn waardoor een kind noodzakelijkerwijs plotseling of langdurig gescheiden wordt van zijn hechtingspersoon, bijvoorbeeld door een ongeluk of gevangenisstraf. In dergelijke gevallen kan het ontbreken van een veilige haven de gevoelens van stress en onveiligheid doen toenemen en ervaart de persoon, wat we noemen, hechtingsonveiligheid.

Bij een veilige hechting ontwikkelt een kind een gezond vertrouwen in anderen en zichzelf; het is in staat om een band met anderen aan te gaan en zich te ontwikkelen tot een zelfstandige volwassene met een rijk gevoelsleven. Bij een onveilige hechting is het kind vooral bezig met emotioneel overleven. De emotionele ontwikkeling van kind tot volwassene staat vooral in het teken van zelfbescherming, waardoor een afvlakking of verstoring van het gevoelsleven kan optreden.

Hechtingsstijl
Hechting kan op vier verschillende manieren plaatsvinden:
1. Veilige hechting: een kind voelt zich veilig, verkent zelf de wereld en zoekt zijn hechtingspersoon op als het angstig is, om daarna weer zelfstandig de wereld verder te verkennen. Deze kinderen ontwikkelen zich tot zelfstandige volwassenen, die gezonde en intieme relaties kunnen aangaan. Ze hebben een heldere kijk op zichzelf en hun naasten en bezitten een rijk gevoelsleven.
2. Angstig vermijdende hechting: in onveilige situaties zoekt het kind geen troost bij zijn hechtingspersoon en het blijft in de onveilige omgeving. Het kind lijkt uiterlijk niet te reageren, maar diep van binnen is het bang. Eenmaal volwassen is bij deze persoon een gereserveerdheid en mate van afstandelijkheid te zien. Mogelijk hebben zij moeite om intieme relaties aan te gaan en in stand te houden. Zij zullen niet gauw steun, troost of hulp zoeken en alleen vertrouwen op de eigen kracht.
3. Angstig-ambivalente hechting: als kind reageren ze heftig op dreiging/stress. Ze zoeken daarbij contact met hun ouders (vastklampen), maar zijn tegelijk boos en laten zich niet troosten. Als volwassenen kunnen ze zich vaak moeilijk los maken van anderen en hebben ze de neiging om hun partners te verstikken in hun relatie. Ze zoeken (h)erkenning en bevestiging sterk bij de ander.
4.Gedesoriënteerde hechting: Hierbij kan een kind niet adequaat reageren op een dreiging en vertoont chaotisch gedrag; onvoorspelbaar, angstaanjagend of bizar. Als volwassenen vertonen ze vaak ongeloof in de realiteit en is hun gedrag vaak doelloos en tegenstrijdig.

Verandering van hechtingsstijl
Hechting is van groot belang in het affectief functioneren van de mens en speelt vanaf zijn allervroegste kindertijd tot aan zijn laatste levensfase een belangrijke rol in diens leven en sociale contacten. Theoretisch gezien is verandering van hechtingsstijl mogelijk, maar blijkt het in de praktijk vooral complex. Voor volwassenen met hechtingsproblemen kan psychotherapie helpen, vooral wanneer deze therapie gericht is op het herbeleven van de hechtingservaringen uit de kindertijd ofwel doorleven van de 'pijn'.

Milangela Plate is psycholoog/gerontoloog met veel ervaring op het gebied van counseling, diagnostiek en training voor volwassenen en 60-plussers.
E-mail: milangela.plate@takecare.an

35 jaar Citro

Samen levens redden

De Citro, de Citizen Rescue Organization, redt al vijfendertig jaar levens, ze rukken uit voor bootongelukken en assisteren of leiden maritieme (reddings)acties. Jaarlijks komen ze ongeveer vijftig keer in actie, bijna wekelijks dus en dan te bedenken dat de organisatie geheel op vrijwilligers – letterlijk – vaart. Afgelopen weekeinde was het een einde van een decennium voorzitterschap van Adriaan van der Hoeven en trad de nieuwe voorzitter Frans Versteeg aan. Ook presenteerden ze de resultaten van een Table Top-oefening waarbij verschillende organisaties betrokken waren. Tijdens dit symposium openden ze een dialoog met verschillende organisaties, blikten terug op succesvolle jaren, maar keken ook vooruit en zien dat er nog veel terrein te winnen valt op het gebied van (landelijke) maritieme reddingsacties.

Oud-voorzitter van de Citro Adriaan van der Hoeven (links) en de nieuwe voorzitter Frans Versteeg tijdens de feestelijke overdracht van het voorzitterschap vorige week zaterdag.

Tekst: Lisette Keus Foto's: Ken Wong

Het boothuis is schoon en ziet er zeer georganiseerd uit. De boten liggen strak vast in de haven en de pakken en reddingsvesten liggen klaar voor de volgende actie; de Citro is goed georganiseerd, een team dat niet zonder elkaar kan, maar ook niet zonder goede stuurman. Adriaan van der Hoeven stond tien jaar aan het roer van de Citro en liet het zaterdag varen.

Over zijn tijd vertelt hij: "Ik nam het over van meneer Kooijman die vijfentwintig jaar voorzitter was. Ik wilde doorgaan met wat er in de eerste vijfentwintig jaar was opgebouwd en ik denk dat ik daar goed in ben geslaagd, gelukkig. Maar het was tijd om het door te geven en ik heb in Frans de juiste opvolger gevonden. Als ik terugkijk naar de afgelopen tien jaar kijk ik terug met grote voldoening. De organisatie waar ik tien jaar geleden voorzitter van werd was al een robuuste en sterke organisatie, en ik heb dit voort kunnen zetten. Een van de dingen waar ik erg trots op ben binnen de organisatie is de medische afdeling die de heer Braakman heeft opgezet, de Medivac. Vierentwintig uur per dag, zeven dagen in de week zijn er vrijwillige artsen die dienst hebben en gebeld kunnen worden voor advies, vragen of om in actie te komen. Waar ik als persoon ook erg trots op ben is de Raad van Advies die ik heb opgezet. En ik ben trots op het feit dat ik heb kunnen regelen dat iedere vrijwilliger bij ons onder een bepaalde verzekering valt. Helaas is al eens gebleken dat dat zeer noodzakelijk is en iedere partij gebaat is bij deze verzekering."

Core business

Van der Hoeven doelt op het noodlottige ongeval tijdens de storm Tomas vorig jaar waarbij een vrijwilliger van Citro tijdens een evacuatieactie om het leven kwam. Van der Hoeven: "De discussie rees toen of dit onder de taakomschrijving van de Citro viel. Die discussie is nog steeds gaande."

Versteeg, die bijna een jaar meeliep om het reilen en zeilen van de organisatie te leren kennen, valt Van der Hoeven bij: "Reddingsacties aan wal zijn andere reddingsacties dan op zee. We zijn hiervoor niet getraind. Wat er vorig jaar is gebeurd is verschrikkelijk en wij, maar ook Curaçao, was hier niet op berekend. De VKC gaat hiermee verder, zij gaan het voortouw nemen en wij gaan bij hen waarschijnlijk trainingen volgen, maar het is niet onze core business. De komende jaren gaan we uitbouwen wat we de afgelopen vijfendertig jaar hebben bereikt. We zijn groter geworden, dus we moeten ook kijken naar bijvoorbeeld de functieomschrijvingen binnen de organisatie en zoals gebleken de vaardigheidsomschrijvingen en taken, zoals wie doet wat. Een van de dingen waar ik me ook mee bezig ga houden is een verjonging van de bemanningsploeg, daar best een groot deel van onze vrijwilligers al wat ouder is."

Vrijwilligers

De Citro is een geheel onafhankelijke organisatie geheel bestaande uit – zoals eerder genoemd – vrijwilligers. Zij opereren echter wel in opdracht van en in samenwerking met de kustwacht. De kustwacht richt zich namelijk vooral op de wetshandhaving en het drugsbeleid en schakelen de Citro in daar waar niet hun beleid en expertise liggen, en waar zij eventueel middelen en handen tekortkomen.
Vroeger kreeg de Citro rechtstreeks meldingen binnen, tegenwoordig gaat dit via het RCC (Rescue Coordination Centre), zij bepalen of de Citro gaat of dat de kustwacht zelf gaat. Maar zoals de regel luidt: iedereen op zee is verplicht een man in nood te helpen, dus helpen de maritieme organisaties elkaar daar waar ze kunnen en het nodig hebben.

Maar de Citro heeft het op zich al druk genoeg met acties op zee en op het water. Van der Hoeven: "Gemiddeld hebben we wekelijks wel wat te doen, jaarlijks om en nabij de vijftig meldingen. Dit in tegenstelling tot sommige posten van het KNRM in Nederland die soms maar een keer per jaar uitrukken. Dit is natuurlijk aan de ene kant niet leuk, maar voor de vrijwilligers is het wel 'fijn'. Zo blijf je betrokken. Ook als je eenmaal het leven van iemand redt ben je hooked. Het geeft zo'n enorme voldoening, er is niets mooiers. Er zijn vrijwilligers die al achtentwintig jaar hier werken. We vormen ook een hele heterogene groep, erg leuk. Ik ben blij dat wij bewijzen dat we zo goed met zijn allen kunnen samenwerken en zo samen mensenlevens kunnen redden. Als je op die foto kijkt", en hij wijst naar een foto aan de muur waar de vrijwilligers trots poseren, "zie je dat we een zeer gemengde groep zijn, hier ben ik erg trots op."

"Aan vrijwilligers worden uiteraard eisen gesteld, de meesten hebben overigens sowieso een maritieme achtergrond. Maar een schipper moet natuurlijk in het bezit zijn van vaarbewijzen, radiodiploma's en eventueel andere relevante opleidingen. En ook opstappers moeten getraind zijn. Wekelijks doen we oefeningen, maar er wordt wel verwacht dat je de andere diploma's haalt, anders ben je eigenlijk nutteloos aan boord."

Versteeg: "Anderen moeten er natuurlijk ook zeker van zijn dat ze op je kunnen rekenen en dat je bepaalde dingen kunt, vooral in noodsituaties. Vrijwilliger zijn bij de Citro kan inderdaad erg heftig zijn. Sommige mensen hadden bij het aanmelden bijvoorbeeld niet bedacht dat ze ook midden in de nacht uit hun bed gebeld kunnen worden. De groep waarmee je begint is altijd groter dan die je overhoudt."

Versteeg: "In het totaal zijn er ongeveer vijfendertig vrijwilligers die bij de varende club horen, maar daarnaast hebben we ook nog de walploeg (die ervoor zorgt dat de spullen gereed staan voor de volgende actie of bij de radio blijft) en de medische ploeg, dus in het totaal zo'n zestig mensen. Met vrijwilligers werken en hen aansturen gaat toch op een andere manier dan mensen die in dienst zijn, de meesten hebben bijvoorbeeld ook een baan ernaast. Een melding kan overdag binnenkomen, maar ook 's nachts. Werkgevers werken over het algemeen wel mee, al is het natuurlijk niet mogelijk meteen al je werkzaamheden te laten vallen. Na een oproep kan de eerste meestal wel binnen tien minuten aanwezig zijn in de haven, dus dat gaat altijd redelijk snel."

Acties

Van der Hoeven: "In de afgelopen tien jaar hebben we zeker hele spectaculaire acties gedaan, zeer professionele acties, geslaagde acties, maar ook acties waarbij we lijken moesten bergen. Op zo'n moment spelen het verdriet en de belangen van de nabestaanden voor ons ook een grote rol – meer wel dan er bij de kustwacht speelt, denk ik. Wij zullen er alles aan doen om een lijk zo intact mogelijk te bergen. Voor dit werk hebben we een bepaalde groep binnen onze vrijwilligers die dit vaker hebben gedaan, want dit kan erg traumatiserend zijn. Ook als je bijvoorbeeld niet de juiste middelen hebt zoals ademkapjes, zal bijvoorbeeld de geur alleen al je wekenlang bijblijven."

"Een aparte reddingsactie was toen er twee grote tankers/containerschepen tegen elkaar waren gevaren voor de kust van Fuik. We hebben toen tien Filippijnen opgepikt uit het water. Die arme mensen hadden niets meer, geen geld, geen paspoorten, niets. De politie wilde ze toen in de barakken gooien, omdat ze ongedocumenteerde vreemdelingen waren. Wij hebben dit gelukkig door het inschakelen van het zeemanshuis weten te voorkomen. Uiteindelijk is het op een zeer nette manier geregeld. Het is wel heel belangrijk dat we erover blijven praten en soms zelf met professionele mensen, want al is ons werk erg gaaf en indrukwekkend, het is heel belangrijk dat je – misschien zelf juist als vrijwilliger – hier niet mee blijft zitten."

Groep vrijwilligers van de Citro.

Fruits de Mer

Donderdag 27 oktober wordt ook dit jaar weer de jaarlijkse fundraising voor de Citro gehouden. Bij hun thuisbasis bij de vissershaven te Caracasbaai kunt u genieten van de bekende zeevruchten onder het genot van een heerlijk drankje.
Het evenement zal duren van 19.00-22.00 uur en de kosten voor een kaartje bedragen 200 gulden. De opbrengst van de avond komt ten goede aan een nieuwe boot en aan de operationele kosten, zodat ook komend jaar de Citro weer noodlijdende zeelieden te hulp kan schieten.
Kaarten zijn verkrijgbaar bij Albert Heijn (Zeelandia), Gallery Alma Bou (Landhuis Habaai), Mensing's Caminada (Schottegatweg Oost) en Wimco (Saliña).

Aanbevelingen gepresenteerd rapport

Zaterdag overhandigde de Citro een rapport over bevindingen die naar voren kwamen tijdens de Table Top-oefening, ze simuleerden een soort reddingsacties waarbij een vliegtuig in zee landde. Participerende instanties waren de Meteorologische Dienst, Kustwacht, Rode Kruis, Citro, CAP, de Rampenstaf, Directie Luchtvaart, Vrijwilligers Korps Curaçao, luchtvaartverkeersleiding NAATC, Maritime Authority of Curaçao MAC en de Brandweer.
Versteeg: "Er is nog niet zoveel gedaan op dit gebied. De kustwacht heeft wel een plan, maar puur voor de kustwacht. Er bestaat nog geen plan waarbij alle mogelijk betrokken organisaties samenwerken."
In het rapport wordt geadviseerd dat:
– Oefeningen herhaald moeten worden (de eerste keer is er veel naar voren gekomen, maar er moet meer uitgezocht worden);
– Punten moeten besproken worden die nog niet aan de orde zijn geweest;
– Er moet een werkgroep in het leven geroepen worden om dingen uit te werken, hier mag niet meer dan zes maanden overheen gaan;
– Er moet een werkgroep komen voor een zeerampen LOB (Landelijk Operationeel Basisplan voor rampen);
– Er moet een real life training komen voor een vliegtuig in het water, dit in samenwerking met CAP;
– Er moet nagegaan worden welk materieel reeds aanwezig is of nog nodig is;
– En dit alles ook voor milieu- en scheepsongelukken.

Fundraising

Behalve de daadwerkelijke mensen die in actie komen kent de Citro ook de zogenoemde 'Redders aan Wal', de donateurs. Van der Hoeven: "We worden altijd gesteund door de gemeenschap en het bedrijfsleven waar we iedereen erg dankbaar voor zijn. Anders kunnen we niet bestaan. Want onze kosten zijn hoog en we worden niet gefinancierd door de overheid. Het is soms een beetje pijnlijk, maar ik vraag ook daadwerkelijk mensen die bijna overlijden een deel aan ons te schenken. Tja, dan zijn ze toch dood", zegt Van der Hoeven op een grappende en nuchtere manier.
Versteeg: "Onlangs hebben we een boot, Antje, moeten afschrijven, deze hebben we ooit gekregen van de KNMR toen zij een nieuwe kregen. Maar helaas is er in Nederland nu ook een crisis en hoeven we dit niet meer te verwachten. We zijn dus hard aan het sparen voor een nieuwe. Dus ook kleine bijdragen zijn altijd welkom."

Monoloog Sinta Ros

‘Borstkanker uit de taboesfeer’

‘Angst is een slechte raadgever’, het is een oud gezegde maar oh, zo waar. Toch is de ene situatie nooit te vergelijken met de andere en steekt angst in sommige omstandigheden wel degelijk de kop op. Stel dat je hoort dat je borstkanker hebt. Verdriet en angst wisselen elkaar af, je raakt in een emotionele roller coaster.

Tekst: Marja Berk Foto’s: Ken Wong

Angelina de Ron – oprichtster van Fundashon Sinta Ros – ondervond aan den lijve wat het is om borstkanker te hebben. Het was 2005. Ze werd naar Nederland gestuurd om haar twee (!) verschillende soorten kanker te laten onderzoeken. In het Antonie van Leeuwenhoekziekenhuis kreeg ze een complete vasectomie en verloor beide borsten. Tijdens haar verblijf aldaar werd ze niet alleen uitstekend voorgelicht en begeleid, maar er was heel veel info over de ziekte te vinden. Angelina verdiepte zich in alle facetten van borstkanker en realiseerde zich dat dit terrein op Curaçao volkomen braak lag.

“De informatie die ik daar kreeg was zó duidelijk en eerlijk. Na de operatie kreeg ik ook direct begeleiding door een fysiotherapeut. Er worden geen doekjes om gewonden: het is vreselijk wat je hebt, maar er is wel hoop!”, vertelt ze. “Je hoeft er niet meer aan dood te gaan. Er zijn zulke goede behandelingen en voorlichting, mits je er maar op tijd bij bent.” Gaandeweg ontstond bij haar een droom. “Ik wilde iets doen met die ziekte. Niet alleen goede informatie, maar ook de hele weg met opvang van kinderen, gezonde voeding, emotionele ondersteuning.” In september 2007 werd met een aantal vrienden de Fundashon Sinta Ros opgericht. Ze kwamen maandelijks bij elkaar en langzaam breidde de stichting zich uit. Maar ze wil nog verder. Het kantoor van Sinta Ros is te klein geworden. “Ja”, zegt Angelina, “eigenlijk hebben we meer afgeschermde ruimtes nodig om meer privacy te kunnen bieden aan vrouwen die erover willen praten. Zonder gestoord te worden.”

Ze heeft veel te danken aan de praatgroep De Borstels. “Ik heb daar zóveel geleerd. Kanker kan eenzaamheid veroorzaken. Je voelt je alleen, maakt je zorgen om alles wat je voelt en ondervindt. In die praatgroep werd dat gevoel van alleen zijn opgeheven. Ik zat met lotgenoten en juist zij begrijpen de pijn, het verdriet en verder alles waar je mee zit. Het was zo herkenbaar voor me, wát een opluchting.”

Angelina de Ron

Angelina timmert goed aan de weg met haar stichting en verstrekt door diverse evenementen veel informatie over de ziekte. Dat dat op een mooie en integere manier kan, blijkt uit de organisatie van een monoloog over borstkanker, die de naam ‘Wintertulpen’ draagt. De monoloog zal worden vertolkt door Marleen Merckx, een Vlaamse actrice die bekend is van haar rol in de Vlaamse televisiesoap Thuis. Een indringend stuk, waarin Marleen in de huid kruipt van een vrouw die door borstkanker wordt getroffen.

Een zeer zwaar onderwerp, dat toch op hoopvolle wijze, soms zelfs met humor doorspekt, belicht wordt. Het is een bewerking van het boek ‘Chemo’ van de schrijfster Christine Lafaille, die in 2007, net voordat Wintertulpen op Aruba in première zou gaan, aan de ziekte overleed. Marleen heeft al meer dan 200 vertolkingen van Wintertulpen, bewerkt door Steph Goossens, in België gespeeld.

“De organisatie van dit evenement op Curaçao was al vanaf 2007 een grote wens van mij”, aldus Angelina. Waarom? “In dat jaar werd het op Aruba gespeeld en ik sprak iemand die zeer onder de indruk was van het stuk. Borstkanker moet uit de taboesfeer worden gehaald. Dat kan je onder meer bereiken met deze monoloog. Er wordt niet alleen heel veel informatie verstrekt, maar het onderwerp wordt op een mooie, integere manier behandeld.” De monoloog is niet alleen bedoeld voor mensen met (borst)kanker. Het is ook bedoeld om begrip te kweken bij mensen die er zijdelings mee te maken hebben of hebben gehad. Of helemaal niet ook. Begrip voor de emoties, de angst voor de ziekte en de behandelingen. “Marleen Merckx brengt mooi en duidelijk naar voren hoe iemand zich kan voelen. Het is als patiënt natuurlijk vreselijk belangrijk om alle technische details van de ziekte te kennen. Dat leer je van je arts. Maar wat je van je arts niet leert is hoe om te gaan met de emotionele kant.”
Dat bijkomende aspect van borstkanker mag niet onderschat worden. Een depressie kan ontstaan uit gebrek aan goede informatie. Een depressie kan zelfs genezing in de weg staan. “Het is moeilijk om positief te blijven en tóch is dat van wezenlijk belang voor die genezing”, aldus De Ron. “Het is bewezen dat het met vrouwen die gedeprimeerd raken en negatief zijn, slechter gaat. Ze hebben zelf die mentale kracht niet om verder te gaan en komen in een neerwaartse spiraal terecht. Die houding is menselijk en begrijpelijk, maar je moet blijven knokken. Daarbij is steun onontbeerlijk.”

De monoloog Wintertulpen wordt op twee dagen gehouden:

Op vrijdag 4 november in de Centrale Bank. Het omvat een showprogramma met medewerking van acrobatenmeisjes van Circo Magik, het vioolorkest Foshk en een jonge saxofoonspeler. De show begint om 20.00 uur en de dresscode is ‘Elegantly White’. Na de voorstelling wordt er wijn en kaas geserveerd en is er gelegenheid tot napraten. De prijs voor deze kaarten bedraagt 125 gulden per stuk.

Op zaterdag 5 november is de monoloog te zien in het World Trade Center. Ook op deze dag begint de voorstelling om 20.00 uur en wordt opgeluisterd door het showprogramma. Dit keer echter zullen Foshk en de afsluiter met wijn en kaas ontbreken. Dresscode: All in white. De prijs voor deze kaarten bedraagt 50 gulden per stuk.

Voor kaarten kunt u terecht bij Fundashon Sinta Ros op de Sta. Rosaweg 94a en bij Mensing’s Caminada.

Wilt u meer informatie? Het telefoonnummer van Sinta Ros is: 747-7353 of 511-3992

Culturele Agenda

Kunst & exposities

Namias de Crasto
Op 22 oktober om 19.30 uur is de vernissage in Gallery Alma Blou van de expositie met werken van Boy Namias de Crasto. De expositie is tot 5 november te bezichtigen. Boy Namias de Crasto is een veelzijdig kunstenaar. Hij maakt schilderijen in olieverf, acryl en gemengde techniek, beeldhouwwerken in klei en brons, werkt als etser en kalligraaf en vervaardigt keramiek. Door andere technieken en werkvormen, door te experimenteren met niet voor de hand liggende materialen, daagt hij zichzelf uit het oorspronkelijke in zijn werk te bewaren. Het Caribisch gebied vormt een blijvende inspiratiebron voor hem.

Workshop ‘Op avontuur met Boy’
Op 25 oktober geeft Boy Namias de Crasto een workshop bij Gallery Alma Blou, getiteld ‘Op avontuur met Boy’, een samenspel van diverse materialen, het toeval, de aanstekelijke passie en de professionele begeleiding van Boy.
Datum en tijd: dinsdag 25 oktober van 9.30-12.30 uur
Prijs inclusief materialen en verzorging: Nafl. 150
Aanmelden op galleryalmablou@gmail.com of via telefoonnummer 4628896.

De Preekstoel
Zondag 23 oktober krijgt de Oude Kerk in Amsterdam een nieuwe kansel van kunstenaar David Bade. Het kunstwerk ’De Preekstoel’ is een installatie van zes meter hoog, waarin verschillende media opgenomen zijn. Bezoekers kunnen het kunstwerk beklimmen en een boodschap achterlaten, een verhaal vertellen of de bijdragen van anderen lezen of bekijken. De verhalen en boodschappen die op de kansel verschijnen zullen ook dienen als bron van inspiratie in de kerkdiensten die de Oudekerkgemeente op zondag organiseert.

Being
Op woensdag 26 oktober is om 7 uur de vernissage in MonArtGallery (Rif Fort) van de expositie ‘Being’ met schilderijen en foto’s van Ariadne Faries.
Meer informatie: www.monartgallerycuracao.com of 462-2977

Nieuwe kunst in MonArt
Mon Art Gallery toont ook in de laatste maanden van 2011 weer nieuwe kunst. Vanaf woensdag 26 oktober hangt er werk van Ariadne Faries, gevolgd door een expositie met werk van Margo Nelissen, Alfonso de Windt en Carl Ariza in november. Op 18 november vindt een kunstveiling plaats in samenwerking met Rotary Willemstad en kunstenaar Marcel van Duijneveldt. December is voor het derde jaar op rij gereserveerd voor een grote sieradenexpositie en een tentoonstelling met foto’s van Nikita Noordstar.
Meer informatie: Mon Art Gallery, Rif Fort, Otrobanda, www.monartgallerycuracao.com
Openingstijden: Maandag t/m zaterdag: 9.00 tot 19.00 uur (non stop)

Jan Henderikse
Tot 19 november is in Landhuis Bloemhof de tentoonstelling ‘Plaka Pa N’Kaba’ (geld raakt niet op) met werken van Jan Henderikse te bezichtigen. De expositie bestaat uit mixed media-werk en collages van oude Antilliaanse munten. Tevens is Jan Henderikse’s monografie Acheiropoieta weer verkrijgbaar. Jan Henderikse is een van de oprichters van de Nederlandse Nul-beweging waarbij het werk bij uitstek ‘anti-schilderkunstig’ is. Henderikse exposeerde in Nederland, Duitsland, Engeland, Amerika en het Verre Oosten. Jan Henderikse woont en werkt afwisselend in New York en Antwerpen.

Art2gether
De expositie ‘Niet gedacht, toch gedaan’, met werken van Joanne den Dulk, is nog te zien t/m 30 oktober in Atelier Art2gether, Kaya Ma Pieternella M12 (afslag St. Michiel).
Openingstijden: di. 08.00-12.00 uur, wo. 18.00-21.00 uur en op afspraak: Astrid van Dorp, tel. 5153141

Dans & Theater

Kompa Nanzi ta bai Broadway
Het stuk wordt gespeeld door de cast van La Tentashon Performing Arts Academy en Luna Yen-talenten. Het verhaal gaat over Shon A Rei, die vijftig wordt en een grandioze show wil organiseren. Hij wil heel graag veel entertainment voornamelijk van jongeren en zoekt de beste producer van het eiland. Dat is Kompa Nanzi, die van plan is om een grote talentenschool en een productiebedrijf op te richten. Nanzi stemt toe maar zoals altijd heeft hij een verborgen agenda.
Regie: John Nagtegaal, producer: Segni Bernardina
Zaterdag 22, zondag 23, zaterdag 29 & zondag 30 oktober van 20.00 – 21.30 uur met pauze
Locatie: La Tentashon
Entree: 10 gulden

Boskwiri - Ora bo ta wak den di mi, otro ta fiesta den di bo
Hoofdrolspeler Boskwiri is dagelijks te vinden bij een snèk. Hij voert het hoogste woord en heeft commentaar op alles en iedereen. Zelf vindt hij zijn leven perfect. Zijn vrouw zal hem zeker niet verlaten en bij hem kan nooit iets misgaan. Dit verhaal probeert te vertellen dat wanneer je zo bezig bent met het leven van een ander, je vergeet en niet door hebt wat er in je eigen leven gebeurt. Met een speciaal optreden van Chokoi.
Zaterdag 22 oktober om 22.00 uur
Locatie: Teatro Luna Blou
Entree: 27,50 gulden
Taal: Papiamentu

Het tinnen soldaatje
Het sprookje van Hans Christiaan Andersen wordt verteld, verbeeld, gezongen en gedanst door een groot aantal lokale talenten en is een initiatief van de Curaçaose Kunstkring. Zie voor meer informatie het artikel over de voorstelling op deze pagina.
Zaterdag 22 oktober 17.00 uur: Papiamentstalig
Zondag 23 oktober 15.00 uur: Papiamentstalig
Zondag 23 oktober 17.00 uur: Nederlandstalig
Locatie: Teatro Luna Blou

Vreemd Beest: Het testament van de hond
De Nederlandse toneelgroep Vreemd Beest speelt de voorstelling ‘Het Testament van de Hond’. In het kader van een culturele uitwisseling brengt Vreemd Beest deze Braziliaanse komedie op de planken. Tijdens de uitwisseling zullen onder meer workshops gegeven worden en is er ook een speciale scholierenvoorstelling.

In een klein dorpje in de binnenlanden van Noordoost Brazilië wil de bakkersvrouw haar stervende hond door de pastoor laten zegenen. De pastoor is bang voor het oordeel van de bisschop en iedereen bemoeit zich ermee. De bakkersknecht ziet intussen kans om zowel de kerk als het bakkersechtpaar een loer te draaien, tot de bandiet Severino ten tonele verschijnt. Vriendschap en vertrouwen, geloof en twijfel, list en bedrog, hemel en hel, de macht van geld, zonde en barmhartigheid: alle ingrediënten voor een boeiend toneelstuk.
Deze komedie van de Braziliaan Ariano Suassuna werd geschreven in 1959 en is verrassend actueel.
Donderdag 27 oktober 20.00 – 23.00 uur (première)
Vrijdag 28 oktober 20.00 – 23.00 uur
Locatie: Teatro Luna Blou
Entree: Nafl. 25,00
Taal: Nederlands

Muziek

Caribisch feest Fortkerk
Op zaterdag 12 november om 20.00 uur organiseert het Cultureel Comité Fortkerk in de Fortkerk een benefiet concert. Een Caribisch feest met muziek uit onze regio: Gino Coelho (piano) en Igor Rivas (trompet) luisteren de avond op met hun weergaloze talent en virtuositeit in de akoestiekrijke Fortkerk. De opbrengst is deze keer bestemd voor een nieuwe stoeltjeslift die hard nodig is om bejaarden en personen die slecht ter been zijn toegang te kunnen verschaffen tot de wekelijkse kerkdiensten en de maandelijkse concerten. Entreekaarten à 40 gulden zijn verkrijgbaar bij Mensing’s Caminada en de Fortkerk.

Film

Alles is licht
Op woensdag 26 oktober wordt de film ‘Alles is licht’ (Nederlands met Engelse ondertiteling) over Jan Henderikse’s werk vertoond. De film is gemaakt door Memphis Film & Television, geproduceerd door Cécile van Eyck en geregisseerd door Sherman de Jesus.
Meer informatie: www.bloemhof.an, bel: 737.5775 of email naar info@bloemhof.an

Muestra Caribe filmfestival
Tijdens dit filmfestival worden in Teatro Luna Blou films uit verschillende delen van de Caribbean vertoond. Toegang: 13,50 gulden per dag. Alle films zijn Engels ondertiteld. Zondag 23 oktober is de laatste dag van het festival.

Programma:

Zaterdag 22 oktober 19.30 – 21.00 uur

Uit Belize: Tomasa in time
Korte film gebaseerd op de karakters en verhaallijnen van de succesvolle tv-serie Noh Matta Wat. De familie van Luisa is vastbesloten om in te grijpen wanneer ze erachter komen dat zij is gevangen in een zwaar gewelddadige relatie.

Uit Nicaragua: Ya no mas
Documentaire over de wrede realiteit huiselijk geweld, de eerste oorzaak van sterfte en invaliditeit bij vrouwen tussen de 15 en 45 jaar oud en veroorzaker van meer doden dan auto ongelukken, kanker of zelfs oorlog.

Uit Nicaragua: El valor de las mujeres
In de afgelopen jaren zijn er grote stappen gezet in de richting van de gelijkheid tussen mannen en vrouwen. Plattelandsvrouwen uit Midden-Amerika verkregen door hun georganiseerde vechtpartijen het bezit van land.

Zondag 23 oktober van 19:30 – 22:00

Uit Cuba: 20 Anos
Een vrouw leeft met een gelukkig verleden, maar het heden is heel anders. 20 jaar van onverschilligheid en mishandeling daagde de liefde die deze persoon in zich heeft uit. Om aandacht van haar man te krijgen zal ze alles proberen, zelfs het onmogelijke.

Hooked
Penny besluit om haar relatie met Bejamin te beëindigen wanneer ze weet dat David, de vader van haar dochter, binnenkort vrij zal komen uit de gevangenis. Benjamin wordt boos en besluit de confrontatie met David en de situatie aan te gaan.

Una casa sola se vence
De documentaire is een intense getuigenis van Marta Palma in 1999 in het Turbo coliseum. Marta was onderdeel van Clamores, een ontheemde vrouwen organisatie van Cacarica. De meeste vrouwen hebben hun echtgenoot en/of kinderen verloren en zijn niet in staat om terug te keren naar hun grondgebied. Ook is er geen garantie van veiligheid om daar nog te overleven.

Nieuw & opmerkelijk

Curacao Art Calender 2012
De Curacao Art Calender 2012 met aquarellen van Herman van Bergen - afbeeldingen van karakteristieke steegjes, statige monumenten en eenvoudige woningen in Punda, Otrobanda, Pietermaai en Scharloo, etc. - is uit en te verkrijgen bij MonArtGallery en Mensing’s Caminada en in Nederland via karin_vanbergen@hotmail.com.

Dutch Caribbean Art Diary 2012
De Dutch Caribbean Art Diary 2012 is uit: 74 toonaangevende kunstenaars deden mee, afkomstig uit Curaçao, Aruba, Sint Maarten, Bonaire, Sint Eustatius, Saba, Suriname en, voor het eerst, Barbados. De elfde editie is uitgevoerd met een appelgroene canvas kaft en bevat net als in voorgaande jaren de beknopte cv’s van de deelnemende kunstenaars en gegevens van de belangrijkste musea en galerieën voor moderne kunst, waarmee het weer een onmisbaar naslagwerk is geworden voor liefhebbers van de Caribische kunst. Het is verkrijgbaar in de Curaçaose galerieën en boekhandels voor 45 gld. In Nederland via karin_vanbergen@hotmail.com.

Urban Legends van Curaçao
Darling Tours nodigt u uit voor de Urban Legends van Curaçao, een bustour langs plaatsen te Bandariba waar mensen ooit paranormale ervaringen hadden of waar dergelijke geruchten over gaan. Het is op geen enkele manier spiritistisch, het gaat om de verhalen, alsof een griezelboek tot leven komt.
Deelname kost 35 gulden (incl. snack en drankje).
Datum en tijd: 29 oktober om 22.00 uur
Startpunt Wilhelminaplein
Kaarten zijn verkrijgbaar bij Mensing’s Caminada tot en met 29 oktober 14.00 uur.
Voertaal Papiaments
Meer informatie: tel. 522-0014 of 677-8435

Noteert u alvast:

Jazz ontmoet Curaçaose klanken
Op 6 november van 16.00 - 20.00 uur organiseert Fundashon Tayer Soshal in Landhuis Groot Santa Martha dit concert onder leiding van Dennis Aalse. 30 Muzikanten brengen jazz, verweven met lokale muziek. Grupo FOSHK, Grupo Kompèr, Grupo Karabela, Grupo Animashon Kultural, Karimbo, Típiko Pasa Bon, Maruja Boogaard, Kayla Ursula, Djuric Virginie en Victor Bartolomeo. Ook de Amerikaanse saxofonist Dean McCarthy levert een bijdrage. Fundashon Tayer Soshal is een werkplaats voor lichamelijk en verstandelijk gehandicapten. Tijdens het concert fungeren zij als ober, gastvrouw, kok en schoonmaakpersoneel.
Kaarten à 35 gulden zijn verkrijgbaar bij Mensing’s Caminada, Tik Tak, Koko Loko en Beep Beep.
Meer info: Dulce Leonicia 864-7287, Demiana dos Santos Gonçalves 561-7923 of Indira Pablo 864-2969

De Culturele Agenda verschijnt iedere zaterdag in de Ñapa. Stuurt u alle info s.v.p. naar: agenda.cultuur@gmail.com

Curaçao Unesco-geassocieerd

'Vrede in geest en hart'

De 193 lidstaten van de Unesco-organisatie stemmen op 25 oktober over toelating van Curaçao als Geassocieerd Lid. Unesco (United Nations, Educational, Scientific and Cultural Organisation) is de gespecialiseerde organisatie van de Verenigde Naties op het gebied van onderwijs, wetenschap, cultuur en communicatie en informatie.

Tekst: Marva C. Browne Foto's: Ken Wong en Tico Vos

Unesco werd op 16 november 1945 opgericht, na de Tweede Wereldoorlog, met als doel vrede en zekerheid te bevorderen door internationale samenwerking binnen haar jurisdictie. De fundamentele missie van Unesco is om 'vrede op te bouwen in de menselijke geest en in de harten van volkeren'. Het is zowel een ethische als een intellectuele missie. De preambule in de statuten van Unesco zegt: 'Aangezien oorlogen in de menselijke geest beginnen, moeten de verdedigingswerken in de menselijke geest worden opgebouwd'.

Om de twee jaar, telkens in een oneven jaar, vindt de Algemene Conferentie van Unesco plaats op het hoofdkantoor in de Franse hoofdstad Parijs. Tijdens deze Algemene Conferentie komen alle lidstaten en geassocieerde lidstaten samen om te discussiëren over het twee jaren programma van Unesco. In tegenstelling tot de lidstaten mogen de geassocieerde leden niet stemmen. De Algemene Conferentie is het orgaan dat besluiten neemt. Het dagelijks bestuur is het beleidsvormend orgaan van de organisatie dat bestaat uit 58 leden die gekozen worden door de Algemene Conferentie en onder haar autoriteit optreedt. Het programma en de begroting worden beheerd door de directeur-generaal die gestationeerd is in het hoofdkwartier in Parijs.

De rol van Unesco

Unesco is geen financieringsinstelling, ofschoon subsidies kunnen worden gegeven op bescheiden schaal. De fondsen worden hoofdzakelijk gegeven om projecten te starten die de Unesco-doeleinden nastreven die bedoeld zijn om bij te dragen tot een beter begrip van de volkeren van de wereld via onderwijs, cultuur, wetenschap en communicatie en informatie.

Naast het opstarten van projecten, werkt Unesco ook aan deskundigheidsbevordering, waarbij de leden en geassocieerde leden een verzoek kunnen indienen om beleidsmatige conferenties, workshops, seminars, trainingen en vergaderingen te organiseren in samenwerking met Unesco. Het tweejaarlijkse budget van de organisatie wordt gefinancierd door de vastgestelde contributies die de lidstaten en geassocieerde leden betalen.

Nationale Unesco-commissies

Unesco is de enige organisatie in het VN-systeem die Nationale Commissies heeft als haar contactorgaan. De voornaamste taak van deze commissies is zo veel organisaties als mogelijk erbij te betrekken die in hun land werkzaam zijn binnen de jurisdictie van Unesco. Elke Nationale Commissie voor de Unesco wordt voorgezeten door een voorzitter. De secretaris-generaal van de Nationale Commissie fungeert als liaison tussen het hoofdkwartier van Unesco en de Nationale Commissie alsook voor lokale organisaties en instanties.

Toetreding Curaçao

Unesco is geen onbekende organisatie voor Curaçao, daar Curaçao deel uitmaakte van het land Nederlandse Antillen dat geassocieerd lidstaat was van Unesco. De Nederlandse Antillen waren het eerste land om gebruik te maken van artikel 2 lid 3 van de statuten van Unesco: 'Territories or groups of territories which are not responsible for the conduct of their international relations may be admitted as Associate Members by the General Conference by a two-thirds majority of Members present and voting, upon application made on behalf of such territory or group of territories by the Member or other authority having responsibility for their international relations. The nature and extent of the rights and obligations of Associate Members shall be determined by the General Conference'.

Bij het verkrijgen van hun autonome status binnen het Koninkrijk, op 10 oktober 2010, heeft zowel Curaçao als St. Maarten een verzoek moeten indienen via Nederland om nu de status van geassocieerd lid te verkrijgen. Het proces voor aanvraag van de status van geassocieerd lid van de organisatie is sinds begin vorig jaar (2010) opgestart in samenwerking met het Secretariaat van Unesco Curaçao, kantoor voor Buitenlandse Betrekkingen, Curaçaohuis en het ministerie van Buitenlandse Zaken in Nederland. Het gehele proces is goed verlopen volgens de regels van Unesco en in een officiële brief van de directeur-generaal, Irina Bokova, is doorgegeven dat de aanvraag van geassocieerd lidmaatschap van Curaçao bij Unesco op de agenda staat voor 25 oktober tijdens de 36e Algemene Conferentie in Parijs.

Deelnemers aan de Unesco-vergadering.

Minister Lionel Jansen zegt over het geassocieerd lidmaatschap: "Unesco kan veel voor ons betekenen. Op 25 oktober wordt er gestemd over de toelating van Curaçao als geassocieerd lid van Unesco. Na dit maandenlang te hebben voorbereid is het eindelijk zo ver. Ik beschouw het als een eer om mijn land op dat niveau te mogen vertegenwoordigen en de Algemene Vergadering toe te spreken nadat wij hoogstwaarschijnlijk bij acclamatie worden toegelaten."

In 1983 zijn de Nederlandse Antillen lid geworden van Unesco. De hoofdzetel van Unesco Nederlandse Antillen was gevestigd op Curaçao. Curaçao was dan ook een van de meest betrokken Antilliaanse leden in het verleden. Sinds 1974 neemt Curaçao actief deel aan het Unesco-gebeuren, weliswaar in de beginfase als lid van de Koninkrijksdelegatie.

Unesco kan van onschatbare waarde zijn voor met name kleine landen. Zij biedt veel mogelijkheden voor uitwisselingsprogramma's, deskundigheidsbevordering en als netwerkorganisatie. Jansen: "Wij moeten doorgaan om goed gebruik te maken van wat deze organisatie ons te bieden heeft. Ik zie Unesco als een organisatie waarmee wij onder meer beleidsactiviteiten kunnen organiseren op het gebied van vooral onderwijs, maar ook op de gebieden van wetenschap (natuurlijke, humane en sociale), cultuur en communicatie en informatie. Vaak denken wij het wiel weer opnieuw uit te vinden, maar dit hoeft niet in het geval van Unesco, want wat je ook zoekt over welk onderwerp ook, deze organisatie heeft al de nodige onderzoeken gedaan. Het is vaak een kwestie van Unesco benaderen met het verzoek voor oftewel technische bijstand of in enkele gevallen een financiële bijdrage tot het realiseren van de activiteit."

Unesco-projecten op Curaçao

Curaçao heeft in de loop der jaren als deel van de Nederlandse Antillen maar ook los daarvan goed gebruik weten te maken van wat de Unesco te bieden heeft op haar beleidsterreinen. Vaak wanneer we Unesco horen, denken we direct aan het feit dat Willemstad op de Werelderfgoedlijst van Unesco staat. Maar dit is niet het enige programma van de Unesco waarmee wij geassocieerd zijn. De Catecismo Corticu ('korte catechismus'), een catechismus uit 1837, is het eerste in het Papiaments gedrukte werk. In 2009 kreeg het een plek op het Memory of the World Register International en op die van het Caribisch gebied en Latijns-Amerika.

Minister Jansen op bezoek bij Kolegio Don Sarto.

Een ander feit is dat dit jaar Curaçao een tweede plaatsing (samen ingediend met Suriname en Nederland) heeft gekregen op de Memory of the World Register Internationaal met het erfenisdocument 'Archive Middelburgsche Commercie Compagnie'. Memory of the World is een Unesco-programma dat zich inzet voor het behoud van erfenisdocumenten die aan het verdwijnen zijn.

Een andere interessant programma van Unesco waaraan Curaçao heeft deelgenomen is het organiseren van een vervolgvergadering over immaterieel erfgoed (Intangibel Cultural Heritage). Tijdens deze vergadering zijn verschillende deskundigen bijeengekomen om bijzondere zaken zoals op het gebied van traditionele gewoontes, rituelen en kunstwerken die langzamerhand aan het verdwijnen zijn te identificeren. Unesco heeft hieraan meegeholpen en een bedrag ter beschikking gesteld voor het maken van een folder die naar de scholen op Curaçao wordt gestuurd als lesmateriaal. De folder wordt ook verspreid onder de lidstaten en geassocieerde lidstaten van het Caribisch gebied en dient als pilot voor de andere landen.

Unesco-school

Curaçao is ook een Unesco-school rijk door de deelname van Kolegio Don Sarto te Soto aan het Unesco-programma Associated Schools Project network (ASPnet). Unesco-scholen zijn scholen die gerelateerde onderwerpen van Unesco zoals het promoten van vrede en internationaal begrip overbrengen aan kinderen vanaf de basisschool tot en met het voortgezet onderwijs. Er wordt op vier gebieden gewerkt, te weten intercultureel leren, vrede en mensenrechten, educatie voor duurzame ontwikkeling en de vastgestelde prioriteiten van de VN.

Hiernaast worden ook internationale erkende dagen van de VN en Unesco gevierd zoals de internationale Dag van de Moedertaal. Kolegio Don Sarto heeft het programma 'Wereld Erfgoed in Jonge Handen' uitgevoerd en heeft Fort Kenepa geadopteerd. Het is de bedoeling om meerdere scholen bij dit programma te betrekken. Een eerste stap in deze richting was het organiseren van een informatieochtend door het Secretariaat van Unesco Curaçao voor de verschillende schoolbesturen.
Man and the Biosphere is een ander programma waaraan wordt gewerkt om mogelijke plekken te identificeren op Curaçao.
Behalve al deze activiteiten van de Unesco heeft Curaçao ook actief deelgenomen aan een regionale vergadering voor ministers belast met Unesco-aangelegenheden over het tot stand komen van een Caribische Kennis Gemeenschap en een regionale workshop over klimaatsverandering: Educatie voor een Duurzame Ontwikkeling in de Cariben.

Andere activiteiten op de agenda van Unesco en waaraan Curaçao deelneemt is een regionale workshop over onderwijsstatistieken in Ecuador en een regionale workshop over Inclusief Onderwijs te Antigua.

Fondsen

Door de jaren heen zijn er fondsen ontvangen van specifieke programma's van Unesco genaamd Participatie Programma. Projecten zoals het verwijderen van taalbarrières in het Caribisch gebied, uitwisseling met Cabo Verde, Caribische kunst en een alfabetiseringsproject voor de IPK. Verschillende personen hebben een Masters-opleiding kunnen doen in Museologie, Dans en Management. En ook was er een opleiding voor jongeren in het schrijven, produceren en presenteren van een tv nieuwsprogramma 'Mira i Skucha', een programma gericht op drop-outs in het onderwijs, het opleiden van jongeren als gids te Knip, internationale conferenties over Education for Non-violence en Creoolse talen, een subregionaal trainingsseminar voor secretarissen-generaal van Nationale Commissies en het leren hoe kunstwerken die in kritische toestanden verkeren geconserveerd kunnen worden en aanwijzingen voor de Tula route en de publicatie van een boek hierover. Verder zijn er fondsen ontvangen van het Reguliere Programma van Unesco voor het organiseren van een internationale conferentie over de Afrikaanse Diaspora en van speciale fondsen die de Unesco, het zogeheten Extra Budgettaire Programma, voor deelname aan Youth PATH (Poverty Alleviation through Tourism and Heritage), een Caribisch project waarbij werkloze jongeren een cursus volgen om voor hun eigen inkomen te zorgen.

Unesco Curaçao kan in de komende jaren een belangrijke rol gaan spelen in onze gemeenschap. Wij willen dat de Unesco meer gaat leven onder de bevolking en het is ons doel om dit te realiseren door het implementeren van de Unesco-programma's op Curaçao, door scholen, NGO's, organisaties en andere ministeries erbij te betrekken en informatie te geven over de mogelijkheden die de Unesco een lid en geassocieerde lidstaat te bieden heeft.

Leesvoer

De Oranjes

Alles wat u altijd al wilde weten over ons koningshuis is nu in een boek gebundeld. Deze week kwam 'De Oranjes, Verrassende feiten over ons koningshuis' uit.

Het boek bevat talloze lijstjes, namen en feiten over ons koningshuis. Sommige lijstjes zijn heel recent, andere gaan ver terug in de geschiedenis. Het bevat onder meer:

- De bezittingen van het Koninklijk Huis
- Koninklijke niet-natuurlijke sterfgevallen
- De hofhouding van koningin Beatrix
- Bijnamen van de Oranjes
- De rijkste staatshoofden
- De lijn van troonopvolging
- Verjaardagen van de koninklijke familie
- De gezamenlijke hobby's van Amalia, Alexia en Ariane
- De buitenechtelijke kinderen van de Oranjes
- Auto-ongelukken van de Oranjes
- Vliegtuigongelukken van prins Bernard
- Belastingen die de Oranjes niet betalen
- Woon-, werk- en vakantieadressen van de Oranjes

Kortom, een interessante uitgave voor wie nieuwsgierig is naar de koninklijke familie en hoe het nu echt zit.

Titel: De Oranjes, Verrassende feiten over ons koningshuis
Samengesteld onder redactie van Arendo Joustra
Uitgever: Bertram & De Leeuw
ISBN: 9789461560520

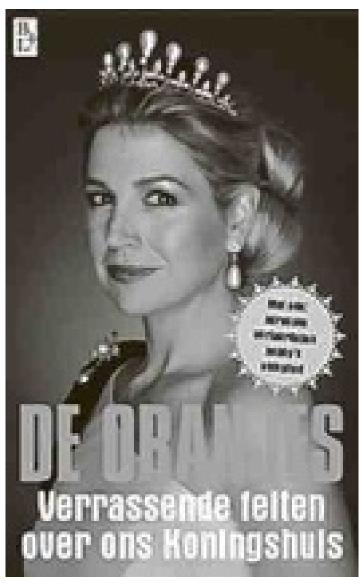

Ars Poëtica

Eiland

Zeker een eiland zijn. Zeker de brug
nog weigeren zolang je kan, de dijk
niet denken. Buiten het bereik
blijven van wat daar op de grens
van lucht en water loert: het land
waar eindeloos hongerig land achter ligt.

Maar wel de steiger teren voor het veer,
de vaargeul open houden, het uitzicht
bewaren op wat voor ieder kind weer
in dromen opdoemt: later ooit nog van
hier oversteken naar wat daar onzicht-
baar lokkend ligt: de overkant.

W. van Toorn
(gedichten, 1991)

Milieu

Groene ideeën Mexico

Mexico investeert volop in de groene economie. Nieuwe onderzoeksinstellingen werken samen met bedrijven als Nissan en Walmart om milieuvriendelijke technologieën van de grond te krijgen. Volgens Greenpeace kunnen initiatieven in de sector van hernieuwbare energie alleen al een half miljoen banen scheppen.

De Technische Universiteit van Monterrey richtte op 4 oktober samen met de universiteit van Arizona een Mondiaal Instituut voor Duurzaamheid op. Het instituut bundelt verschillende initiatieven van de universiteit van Monterrey.

De Technische Universiteit, die in het land negen onderzoeksinstellingen heeft die zich op duurzaamheid toeleggen, tekende in april al een samenwerkingsovereenkomst met Walmart. De Amerikaanse supermarktketen, die ook actief is in Mexico, rekent op de inbreng van de hogeschool om zijn toeleveranciers duurzaam te laten werken.

Ook de autobouwer Nissan is kandidaat voor samenwerking met het nieuwe instituut. Nissan zoekt naar mogelijkheden om geld te verdienen met de recycling van het afval dat zijn fabrieken produceren.

Uit agavepulp, een bijproduct van tequila, wordt biobrandstof gemaakt.

Groene investeringen
Intussen pompt ook de Mexicaanse overheid geld in nieuwe onderzoekscentra. Met een bijdrage van 70 miljoen dollar van de Verenigde Staten richt Mexico in november bijvoorbeeld een Centrum voor Groene Economie en Duurzame Ontwikkeling op.

Mexico investeert ook in veelbelovende bedrijven. Carbon Diversion, een Mexicaanse onderneming die in 2006 opgericht werd door de ingenieur Francisco Villaseñor, kreeg bijvoorbeeld een subsidie van 129.000 euro. Het bedrijf maakt biobrandstof uit agavepulp. De Mexicanen destilleren tequila uit agavesap, waardoor er een groot aanbod is aan de pulp die overblijft na het verwerkingsproces.

"Mexico is een paradijs van verspilde biomassa", zegt Villaseñor, die momenteel een masteropleiding in hernieuwbare energie volgt aan de Autonome Universiteit van Guadalajara. Tegelijk is de ondernemer op zoek naar geld om nieuwe vestigingen van zijn bedrijf op te richten. Carbon Diversion wil de komende achttien maanden tien biobrandstoffabrieken bouwen in het noordwesten van Mexico, de regio waar de meeste tequila wordt geproduceerd. Het bedrijf heeft ook een proces ontwikkeld waarmee houtskool gewonnen kan worden uit agavebladeren. Dat is een vervangproduct voor brandhout of traditionele houtskool.

Hoog rendement
Ook academische inrichtingen steunen nieuwe bedrijven. De Technische Universiteit van Monterrey is van plan per jaar 3,6 miljoen euro te investeren in initiatieven rond energie-efficiëntie, koolstofarme alternatieven en schone energie.

Het rendement van dergelijke investeringen kan enorm zijn. Het Mexicaanse ministerie van Milieu en Grondstoffen maakte dit jaar bijvoorbeeld 370.000 euro aan subsidies over aan bedrijven met meer dan 25 werknemers om hun concurrentiekracht te verbeteren door middel van milieuvriendelijke initiatieven. De 1603 bedrijven die deelnemen, bespaarden samen al 7,18 miljoen kubieke meter water en vermeden de uitstoot van 394.662 ton koolstofdioxide en de productie van 194.131 ton afval.

Spotlight op dieren

Airborne allergieën (2)

Vorige week heeft u kunnen lezen dat er allergieën zijn die zich via de lucht verplaatsen en veel problemen kunnen veroorzaken, waaronder huidproblemen.

Tekst: Margot Hack

Wanneer prednison niet goed meer werkt of er een andere reden is om op zoek te gaan naar een alternatief, dan kunnen andere steroiden geprobeerd worden. Helaas geven deze vaak een minder betrouwbaar resultaat.

Een van die alternatieven zijn bijvoorbeeld antihistamines. Deze zijn minder schadelijk dan prednison maar alleen 10 tot 20 procent van de honden heeft een goed resultaat. De honden die het niet redden met alleen antihistamine kunnen soms wel goed resultaat hebben met antihistamine en een lagere dosis prednison. Wel moet opgemerkt worden dat katten een veel beter resultaat boeken met antihistamine dan honden. Nadeel bij katten is dan wel weer dat het dier tweemaal daags de medicatie moet krijgen en dat meestal levenslang.

Een ander alternatief zijn vetzuursupplementen. Deze producten zijn niet hetzelfde als olie toevoegen aan het voer. Deze vetzuren gedragen zich als medicatie en onderbreken de productie van chemische ontstekingen in de huid. Ze worden vaak gebruikt in combinatie met antihistamine.

Cyclosporine (atopica) is een relatief nieuwe medicatie voor honden (niet goedgekeurd voor katten). Het kan net zo effectief zijn als prednison bij de behandeling van atopische huidontsteking. Dit product verandert de abnormale immuunreactie in geval van atopie. Het is een relatief dure medicatie in vergelijking met steroïden, maar heeft geen lange termijn-bijwerkingen.

Topicalen, dips, shampoos en zalfjes kunnen behulpzaam zijn als anti-jeukmedicatie. Het nadeel is dat deze producten twee- tot driemaal per week gebruikt moeten worden.

Hyposensibilisatie
Net als bij mensen kunnen we honden hyposensibiliseren, dus zorgen dat het dier niet meer allergisch is voor die bepaalde stoffen.

In dit geval wordt er bloed afgenomen en opgestuurd naar een laboratorium. Er komt vervolgens een lijst terug waarin staat vermeld voor welke dingen (van huisstofmijt tot voedselbestanddelen) uw dier allergisch is. Voor de voedselbestanddelen wordt tevens een alternatief geboden met voeren waarin deze producten niet zitten.

Vervolgens kan er een set besteld worden met vloeistoffen die speciaal voor dit dier gemaakt zijn, tegen de stoffen waar hij/zij allergisch voor is. Voor een aantal dieren kan dit een oplossing bieden, maar het is een lang en moeizaam proces waarbij het niet altijd lukt om alle jeukproblemen op te lossen.
– Allergieprikken hebben gemiddeld zes tot twaalf maanden nodig om te beginnen met werken;
– 25 procent van alle atopische honden reageert niet (dit zijn meestal honden die allergisch zijn voor meerdere allergenen);
– 25 procent van de dieren zal nog steeds af en toe prednison nodig hebben;
– De eigenaar moet zelf de prikken durven en kunnen geven.

Een allergie blijft dus een lastig probleem, maar gelukkig zijn er mogelijkheden om het leven voor het dier zo aangenaam mogelijk te maken.

"Bij een gebroken poot is het maken van een röntgenfoto altijd noodzakelijk anders kan de behandeling nooit goed gedaan worden!"

Dierenartsenpraktijken Vredenberg,
Ronde Klip, Tera Kora en Comenencia
Tel: 737-2185-737-3202

Margot Hack is dierenarts te Ronde Klip

Puzzels

PRIJSPUZZEL

HORIZONTAAL:
1. Hardrijden; 6. recept; 12. buil; 14. smal; 15. dierengeluid; 17. Chinese afstandsmaat; 18. rivier (Sp.); 20. muzieknoot; 21. landbouwwerktuig; 22. teug; 24. tak van sport; 25. ecologisch; 26. eikenschors; 28. Engels lidwoord; 29. tennisterm; 31. centrum; 35. kapitein; 37. studeervertrek; 38. cassettebandje; 40. plaats in Egypte; 43. afstammeling; 45. bekeuring; 47. oude Franse munt; 48. een zekere; 50. palmtak als eerbewijs; 51. haaruitval; 53. familielid; 54. getijde; 55. een beetje; 56. soort slee; 58. persoonlijk vnw.; 59. luizenei; 61. dunne gesleten plek in kleding; 63. meetkundige lijn; 64. namiddagvoorstelling.

VERTICAAL:
1. Handgemeen; 2. rivier in Siberië; 3. domkop; 4. sportartikel; 5. boom; 7. voorvoegsel; 8. Jamaïcaanse stroming; 9. diepte tussen twee zandbanken; 10. bezittelijk vnw.; 11. dunne kleilaag op keramiek; 13. sluiten; 16. tandeloos zoogdier; 18. mollengang; 19. in orde; 21. vogelproduct; 23. door; 25. moe; 27. weide met etgras; 30. soort optocht; 32. uitroep van herkenning; 33. Zwitsers kanton; 34. Japanse parelduikster; 36. barenspijn; 38. onvoorziene gebeurtenis; 39. Amerikaanse schrijver; 41. deel van een etmaal; 42. boeltje; 44. opstandeling; 45. Turkse eretitel; 46. vochtig; 47. kobaltglas; 49. achter; 52. bolgewas; 54. gelofte; 57. rondedans; 59. Engelse ontkenning; 60. getijde; 61. bevel; 62. voegwoord.

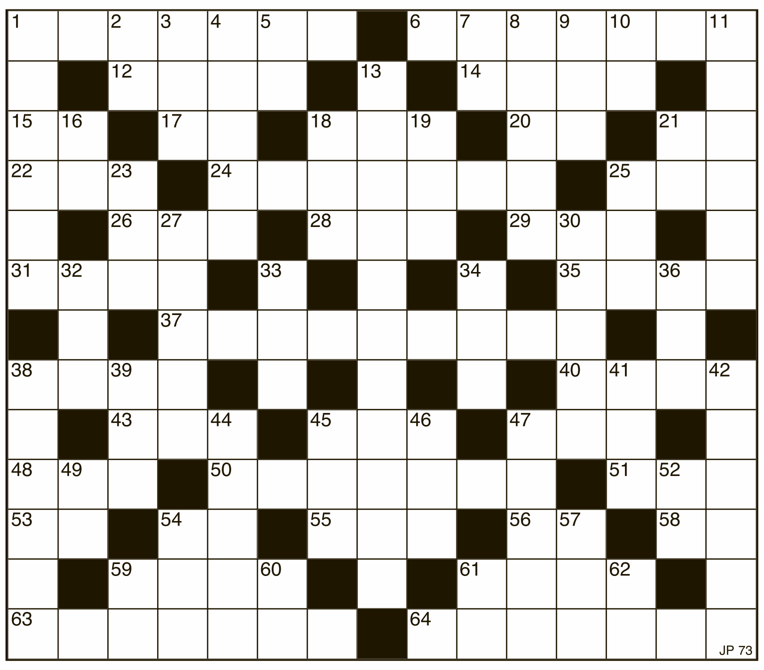

JP 73

Uit de inzendingen van de Amigoe-puzzel van vorige week is als winnaar van de weekprijs van 25 gulden getrokken:

BOK	**L.M. Janssen**
Shakespearstraat 2	**Semikok 56**
Aruba	**Curaçao**

De winnaar kan zijn/haar prijs na identificatie ophalen op het kantoor van de Amigoe. Curacao: Kaya Fraterna di Skèrpènè z/n tot drie uur n.m. Aruba: Bilderdijkstraat 16-2, tijdens kantooruren. Oplossingen moeten zowel op Curaçao als Aruba zijn ingediend op woensdag voor 12:00 uur. Gelieve duidelijk op de enveloppe te vermelden: Amigoe-puzzel. Vanuit Bonaire kan de oplossing gefaxt worden naar Curaçao: (00599-9) 767-4744. De prijzen vervallen na drie maanden.

ANAGRAM

Op elke verticale regel dient een woord van vier een van vijf en een van zes letters te worden ingevuld. Het woord van vijf letters bestaat uit de letters van het voorgaande woord plus 1, het woord van zes letters bestaat uit de vijf letters van het voorgaande woord plus 1. Als de hele puzzel juist is ingevuld, vormen de letters op de vet omlijnde regel een woord.

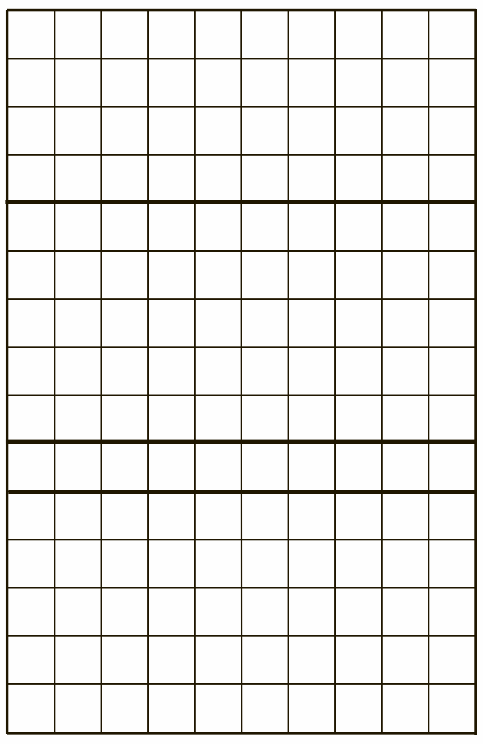

1. Bakmiddel, drukte, inborst;
2. huisdier, vaartuig, stijloefening;
3. zwemvogel, slot, stukje;
4. zuivelproduct, doodslag, ezel;
5. zuiver, feestmaaltijd, ovaal;
6. wreedaard, kleur, uithoek;
7. verharde huid, verbouw, sportvrouw;
8. deel van een wedstrijd, stopplaats, alpenhut;
9. faam, stapel hooi, vultrechter;
10. steenmassa, oxide, wringing.

CRYPTO-OVERLAPPER

Op elke regel twee woorden invullen. Twee of meer eindletters van het eerste woord zijn meteen de beginletters van het tweede woord.

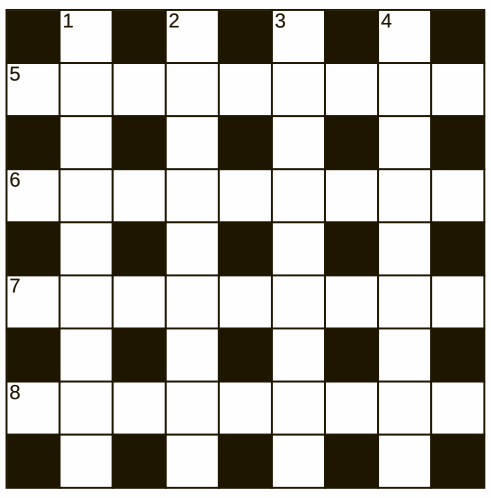

HORIZONTAAL:
5. Aandoening die een knaagdier berooid maakt (7); Behoeftige leden (5);
6. Overtrokken afbraak (5); Weg van de ren! (8);
7. Openingen in het ijs verwijderen? (8); Hier gaat de horeca onder zeil (4);
8. Aan de hand op reis (6); Verbonden met stukken van de markt (8);

VERTICAAL:
1. Beesten die wel sloffen (6); Dansfeest voor vogels met braakneigingen (8);
2. Lekkernij van de vorst (8); De val van een topman (4);
3. Die schram loopt scheef (4); Planken over elkaar leggen in de tuin (8);
4. Vooruit, je bent niet uitgeschakeld! (6); Begaafdheid in de bouw (6)

WOORDZOEKER

In deze mengelmoes van letters zijn al de onderstaande woorden verstopt. Streep alle woorden door. De resterende letters vormen dan regel voor regel van links naar rechts gelezen de oplossing van deze puzzel.

W	M	F	E	S	K	I	U	L	S	R	E	T
D	R	N	I	R	E	N	U	E	G	I	Z	R
R	A	T	E	U	P	I	E	K	E	R	E	N
L	E	B	A	R	D	R	E	G	E	N	T	S
I	E	L	G	A	E	S	E	S	I	Z	C	L
A	Z	M	E	I	B	L	T	A	A	H	O	L
R	E	T	E	O	L	O	T	O	U	L	E	T
N	D	D	O	Z	T	N	R	I	R	G	P	O
IJ	E	A	N	O	O	S	F	C	O	E	T	E
D	N	A	L	C	N	L	D	V	A	G	D	D
R	L	M	E	B	A	E	R	I	O	I	O	E
O	E	R	U	D	T	E	G	T	B	E	P	L
G	R	I	E	I	P	R	R	T	N	B	I	M
K	A	B	K	E	R	E	O	I	B	T	O	A
N	A	M	P	O	H	A	E	P	E	M	N	N
D	R	IJ	V	E	R	T	B	R	S	E	A	R

Acrobaat
Ambtgenoot
Barium
Beige
Bidstoel
Birma
Container
Doeniet
Drijver
Edelman
Gordijnrail
Hertog
Hopman
Leren
Ligbad
Liter
Pepervogel
Piekeren
Pion
Plas
Regent
Rotsduif
Schuiflade
Sportblad
Tersluiks
Zedenleraar
Zeearm
Zemel
Zigeunerin
Zot

PUZZELSLANG

Begin bij vakje 1. Bij elk volgend cijfer begint een nieuw woord. De laatste letter van een woord is telkens de eerste letter van het volgende woord. Bij goede invulling, is in de licht gekleurde vakjes een woord te lezen.

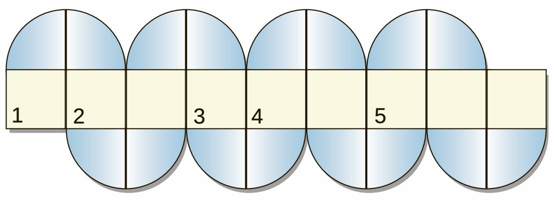

1. Dunne gesleten plek in kleding; 2. brief; 3. Parijse nachtclub; 4. in het openbaar; 5. balspel.

© Puzzelland/111022

SUDOKU

		7	1			3		4
2	6						1	
				9			8	
6		8		7	9			
			2					3
3	5				8		9	
	3		6			1		9
7			8					5
		6	9		2	4		

Schrijf alle cijfers 1 t/m 9 in alle verticale kolommen, alle horizontale rijen én in alle vierkantjes van 3 x 3 vakjes.

Oplossing vorige week

2	1	6	4	9	5	3	8	7
9	3	5	1	7	8	2	6	4
8	7	4	3	6	2	5	9	1
5	2	8	6	1	7	4	3	9
6	9	1	2	4	3	8	7	5
3	4	7	5	8	9	1	2	6
1	8	3	9	5	6	7	4	2
7	5	9	8	2	4	6	1	3
4	6	2	7	3	1	9	5	8

OPLOSSINGEN VAN VORIGE WEEK

Prijspuzzel: HORIZONTAAL: 1. Beker; 5. mao; 8. jofel; 13. aral; 14. galop; 16. foto; 17. her; 18. bom; 19. kim; 21. uso; 22. trim; 25. port; 27. keet; 28. tot; 30. soja; 32. walm; 33. beleg; 35. yell; 37. ia; 38. olim; 39. game; 40. la; 41. prol; 43. spoed; 45. ruim; 47. smid; 49. oen; 50. sein; 52. leuk; 54. gent; 56. ono; 58. wei; 60. tic; 61. leo; 63. boog; 65. getal; 67. veld; 68. opper; 69. rem; 70. magie. VERTICAAL: 1. Baht; 2. ere; 3. kartel; 4. el; 5. mam; 6. al; 7. ook; 9. of; 10. foutje; 11. ets; 12. look; 14. gom; 15. pip; 18. bit; 20. mos; 23. remolie; 24. rol; 26. royeren; 27. kaars; 28. tempo; 29. tegen; 31. allin; 32. wip; 33. bis; 34. gad; 36. lam; 42. omloop; 44. oer; 46. uitleg; 48. duw; 50. sec; 51. hobo; 53. keg; 54. gil; 55. node; 57. nop; 59. ier; 60. tam; 62. eli; 64. ge; 66. te; 67. va. Crypto-overlapper: Horizontaal: 5. Tintelpas; 6. opruimens; 7. drachtarm; 8. messingel. Verticaal: 1. Wimpersen; 2. stoutcast; 3. slijmstang; 4. mannarren. Anagram: nier-irene-Fineer; albetabel-Asbelt; enig-begin-Beding; reus-rebus-Rubens; niet-timen-Intiem; race-erica-Caries; lade-dalen-Eiland; ruig-vurig-rugvin; dier-diner-Einder; noot-troon-Notoir; Gevraagd woord: FABRICEREN. Woordzoeker: OVERSTEMMEN Puzzelslang: 1. Diva; 2. alsmede; 3. eens; 4. skibril; 5. lafaard. Het sleutelwoord luidde: DAMESBLAD

Zachte zomers

De Zweedse zomer, met lange dagen en koele avonden, levert allerlei soorten vruchten op die, doordat ze langzaam groeien, uiterst smaakvol zijn. De enorme kustlijn – bijna 10.000 kilometer lang – en de vele meren – een slordige 100.000 – zorgen voor zeevruchten en vis van uitstekende kwaliteit. De eindeloos lijkende bossen staan bol van de bessen en paddenstoelen en wild is in allerlei verschijningsvormen aanwezig, denk bijvoorbeeld aan rendiervlees. De ingrediënten voor de interessante keuken zijn duidelijk aanwezig.

Tekst: Karin Wooning Foto's: Archief

De *food scene* in Zweden groeit gestaag en er ontwikkelt zich een nieuwe stijl van koken. Dat wil zeggen, chefs herontdekken hun culinaire wortels en toveren steeds vaker juist traditionele gerechten op tafel.

De Zweedse keuken is van oudsher praktisch en eenvoudig, met als belangrijkste ingrediënten vis, wild en aardappelen. Het – meestal tamelijk eenvoudige – dagelijkse maal wordt in Zweden 'husmanskost' genoemd.

Culinair Zweden is sterk beïnvloed door de jaargetijden, het klimaat en wat het land zelf – als gevolg van deze twee – voortbrengt. De Vikingen waren noodgedwongen al meesters in het conserveren van voedsel. De zachte zomers leverden een keur aan levensmiddelen op, maar de koude winters die onvermijdelijk volgden, maakten het noodzakelijk fruit en groenten in te maken en vlees en vis te zouten, drogen en/of roken. Ondanks dat groenten wel ingemaakt werden – zuurkool maakt bijvoorbeeld deel uit van de traditionele Zweedse keuken – vormen de lange winters toch een verklaring voor het ontbreken van groente in veel traditionele gerechten.

De Zweedse keuken was nooit erg populair in de rest van de wereld. Toch hebben de Zweden wel invloed gehad op andere keukens. Zo zou Rusland ooit aan de vruchtensoep, gerookt vlees, roomsauzen en haring geraakt zijn door toedoen van Zweedse handelaren en krijgers. Vruchtensoep? Jawel, de Zweden schromen niet om van rozenbottel of blauwe bessen soep te maken. Respectievelijk genaamd nyponsoppa en blåbärssoppa. Maar dat terzijde.

Andersom hebben wel vele landen invloed gehad op de keuken van het grootste Scandinavische land. Vanuit Engeland bijvoorbeeld werd al vroeg thee geïntroduceerd. Eeuwen terug kwamen uit Frankrijk sauzen en soepen en via Duitsland bereikten honingcakes de Zweedse monden en magen.

Het bekendste voorbeeld van Zweeds koken moet bijna wel 'smörgåsbord' zijn. Letterlijk 'brood en boter-tafel' maar in de praktijk een buffet van diverse warme en koude gerechten waaronder haring, gerookte paling, rosbief, vis in gelei, gekookte aardappelen, lingonsylt ofwel vossenbessenjam, 'Janssons frestelse' (Janssons uitdaging, een gerecht in laagjes van aardappel, ui, room en ansjovis) en köttbulla (gehaktballen).

Je kan het bijna niet over de Zweedse keuken hebben zonder zalm te noemen. Gravlax – ook wel gravadlax – is waarschijnlijk het bekendste Zweedse gerecht en wereldwijd een begrip. Het is zalm, zo'n 48 uur lang gemarineerd in peper, zout, suiker, piment en vooral heel veel dille, dat rauw, in dunne plakken, bij voorkeur geserveerd met een mosterd-dillesaus, wordt gegeten.

Niet alleen eten de Zweden veel zalm, ze kennen ook talloze manieren om deze vis te bereiden. Gemarineerd, gekookt, gestoomd, gebakken, gerookt, gedroogd, met kruiden en specerijen, vruchten, groente, diverse sauzen, bijgerechten. En daar varen in ieder geval de Zweedse vrouwen wel bij. Uit diverse medische onderzoeken naar verschillende vormen van kanker en hart- en vaatziekten blijkt dat Zweedse vrouwen door de hoge visconsumptie van het algemeen en de consumptie van zalm in het bijzonder stukken gezonder zijn dan vrouwen uit landen waar deze smakelijke vis minder wordt genuttigd. Waarmee overigens niet gezegd is dat Zweedse mannen er slechter aan toe zijn. Daar gingen deze onderzoeken simpelweg niet over.

Hoewel de Zweden de reputatie hebben behoorlijke zuiplappen te zijn, drinken ze tijdens een kroegbezoek gemiddeld maar drie glazen alcohol. Wellicht heeft dit met de prijs te maken. De overheid heeft namelijk een monopolie op alcoholische dranken sterker dan 3,5 procent en op sterke drank wordt wel 40 procent belasting geheven. Er wordt dan ook tamelijk veel drank zelf gestookt en hoewel dat illegaal is, zijn in de grote supermarkten alle benodigdheden ervoor verkrijgbaar. Niet iedere stoker weet precies van de hoed en de rand, waardoor er regelmatig mensen in het ziekenhuis belanden na het drinken van een thuisbrouwsel. Zweden mogen pas officieel drank kopen – bij de staatsslijterij – als ze twintig zijn, maar in bars, restaurants en clubs kunnen ze met achttien jaar wel drinken. Mits ze niet overduidelijk al dronken zijn.

KOOK MEE MET MAY

Haringsalade uit Zweden

3 gemarineerde haringen, schoongemaakt en de filets in stukjes gesneden
250 gram gekookte aardappelen, koud en in stukjes gesneden
200 gram gemarineerde rode bieten, uitgelekt, eventueel klein gesneden, vocht bewaren
2 zure appels, geschild en stukjes gesneden
2 augurken, in stukjes
1 rode ui, heel fijn gesneden
Voor de saus:
1 cup slagroom, luchtig geklopt
2 eetlepels citroensap
2 theelepels vocht van de bieten
Snufje zout
Vers gemalen zwarte peper naar smaak
Beetje suiker naar smaak
2 hard gekookte eieren in partjes gesneden en 1 eetlepel fijn gehakte dille als garnering

De haring filets, de gekookte aardappelen, de bieten, de appels, de augurken en de ui in een grote kom mengen.
De ingrediënten voor de saus mengen en over de haringsalade schenken.
Minstens 1 uur in de ijskast koud laten worden.
Met de gekookte eieren en de dille garneren.

Voor 4-6 personen

Eet smakelijk,

May

WIJNADVIES
Verzorgd door de wijnspecialisten van Licores Maduro

Barton et Guestier Gold Label Bordeaux Blanc

Druifsoort:	Sauvignon Blanc & Sémillon
Streek:	Bordeaux, Frankrijk
Kleur:	Goudgeel
Geur:	Acaciabloem, vanille, citrus en hints van exotisch fruit
Smaak:	Fris en zacht met exotisch fruit

Bij het gerecht van de week zoeken wij een fris wijntje om de uitgesprokken smaak van de haring te kunnen balanceren. Deze prachtige witte Bordeaux heeft frisse zuren met aangename ondertonen van exotisch fruit. Barton et Guestier is een beroemd wijnhuis met als thuis basis Bordeaux. Ze maken wijnen in de beroemste streken van Frankrijk, maar Bordeaux blijft een speciaal plekje houden in hun hart. Hier is het allemaal begonnen en wel in 1725.

Voor deze prachtige witte bordeaux hebben zij contracten met de beste wijnboeren in de streek. Zo kunnen ze jaar na jaar de kwaliteit en consistentie van deze wijn garanderen. Uitstekend als aperitief of in combinatie met May's lekkere haringsalade.

Santé

LICORES MADURO

Deze wijn is verkrijgbaar bij The Store, Licores Maduro en uw favoriete supermarkt

Het genot van wijn

De wijnwereld:

Andere wijnproducerende landen en streken

Nou, nu beloof ik echt dat we na deze week de meeste hoeken van de wereld hebben ontdekt. Er zal natuurlijk wat blijven liggen, maar we komen daar in de toekomst op terug. We zitten inmiddels weer in Zuid-Amerika, Uruguay. Voor sommigen de toekomst van het beste Zuid-Amerikaanse vlees.

Tekst: Licores Maduro

Ik las laatst een artikel over wat er met de Argentijnse 'Grass Fed Beef' is gebeurd. Er was een tijd dat iedereen het erover had: het beste vlees kwam van Argentijnse koeien die vrij graasden. Maar door de enorme vraag is er steeds minder en sommigen vinden dat zelfs de smaak niet meer hetzelfde is.

Uruguay
Schrijver dezes ging na zijn bezoek aan Argentinië naar buurland Uruguay en volgens hem vond hij hier wat hij niet meer kon vinden in Argentinië. Maar naast het vlees hebben ze ook een prachtige rode wijn gemaakt van de Tannat-druif, een druif die ooit in het zuidwesten van Frankrijk is ontstaan en door emigranten naar Uruguay is gebracht. Dus ja, Uruguay maakt ook wijnen en ze worden steeds beter.

Uruguay is de derde grootste wijnproducent van Zuid-Amerika. Andere druiven waarvan hier wijn wordt gemaakt zijn Sauvignon Blanc, Chardonnay, Merlot, Cabernet Sauvignon en Cabernet Franc. Ook hier heeft men een kwaliteitskwalificatiesysteem ingevoerd. Het is nog niet heel erg uitgebreid zoals in de Europese landen maar dat zal nog wel komen.

Niveaus
Het systeem kent twee niveaus: VCP, Vino de Calidat Preferente, het hoogste niveau, en de VC, Vino Comun, die het niveau van tafelwijn of Vin de Table heeft.

VCP-wijnen moeten van Vitis Vinefera druiven gemaakt zijn en in flessen van maximaal 750 ml verkocht worden. De VC-wijnen hebben geen strenge regels en worden vaak in grotere verpakkingen en tetra pakken verkocht. Het grootste deel van de VC-wijnen zijn rosés.

Wijn wordt gemaakt in 16 van de 19 'departamentos' (een soort provincie), maar de meeste en beste wijnen komen uit de gebergtes ten noorden van de hoofdstad Montevideo. Dit zijn in totaal drie departamentos, Montevideo, Canelones en San Jose.

Brazilië
Brazilië is nog steeds redelijk onbekend als wijnland, maar heeft toch wel toekomst. De wijnproductie in Brazilië concentreert zich in het zuiden, waar het land aan Argentinië en Uruguay grenst. Verder naar het noorden is het te warm en vochtig maar ook daar zijn experimenten aan de gang om wijn te produceren. Er zijn zelfs een paar producenten die hebben bewezen dat het mogelijk is, en juist door de warmte kunnen zij twee keer per jaar oogsten.

Ik ben er echter sceptisch over maar wie weet, misschien zijn de wijnen veel beter dan ik denk. Maar goed, er is nog veel meer te doen. Ik heb vroeger zelf ook een paar kwaliteitswijnen van dit land geproefd maar vond ze niet echt boeiend. Sommige mensen zullen het tegenovergestelde zeggen maar over smaak valt niet te twisten. Wel denk ik dat als men hier op deze serieuze wijze door blijft gaan, het alleen maar beter kan worden.

Ik geloof best dat een flesje wijn uit Brazilië al veel beter is dan de laatste fles die ik open heb getrokken. Er wordt tot nu toe met allerlei druivenrassen geëxperimenteerd, maar er is er nog steeds niet een die eruit springt. Het is een kwestie van tijd, met de wereldwijde klimaatswisselingen die wij zien, zal het niet lang duren voordat een van de werelddruiven zich hier thuis gaat voelen.

Dit was het laatste artikel over de wereld van wijn. In de komende weken gaan we het hebben over wat meer technische invloeden zoals klimaat, bodem en invloeden van wijnmakers.

Dus tot volgende week en natuurlijk een fijn weekeinde.

D’arcy Lopes

‘Communiceren is alles’

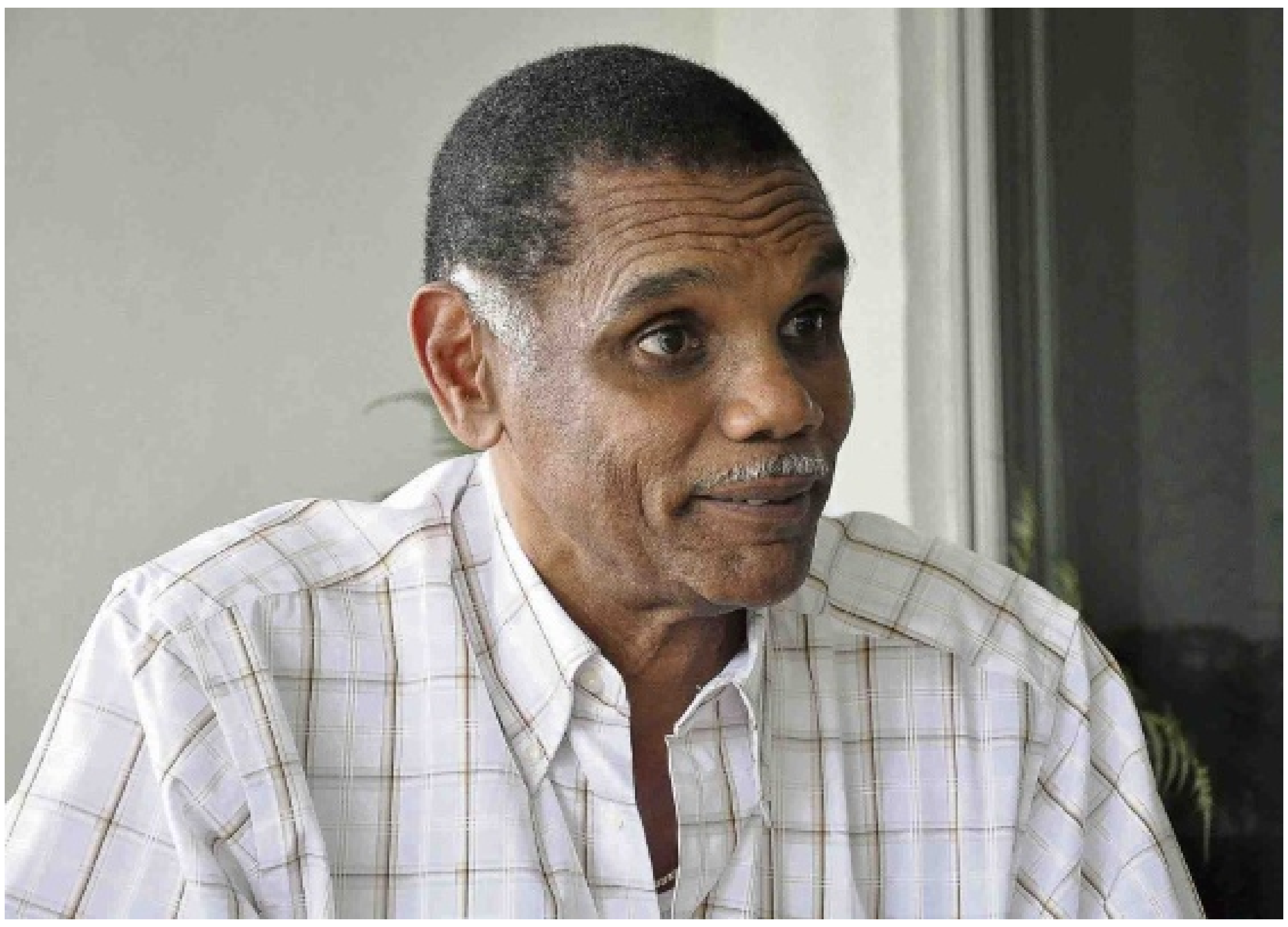

D’arcy Lopes

Zijn naam is D’Arcy Lopes. Hij leunt ontspannen achterover, wachtend op wat komen gaat. Zijn verre oorsprong gaat terug naar Kaapverdië. Grootvader was kapitein op een walvisvaarder en de naam Lopes staat goed bekend op die verre eilanden. D‘Arcy werd geboren op Curaçao. “Ik ben een echte Curaçaoënaar”, zegt hij, “maar ik ben in mijn jeugd veel verhuisd van Aruba naar Curaçao en weer terug omdat mijn vader bij de douane werkte. Hij werd steeds op en neer gestuurd. Sinds 1960 woon ik nu dan hier permanent.”

Tekst: Marja Berk Foto: Ken Wong

Lopes studeerde Management in Europa en de VS. Hij werkte twee jaar als assistent van de directeur bij een bedrijf in onder andere boekhoudmachines. De voorloper van de IT business. Na deze periode volgt hij in een jaar tijd de opleiding luchtverkeersleider in Argentinië en krijgt een baan op Hato. Maar liefst twintig jaar bekleedde hij deze functie en hij kan er smakelijk over vertellen. “Ik kreeg er te maken met apparatuur en regels die in mijn optiek helemaal niet functioneerden en daar ging ik regelmatig zeer onderbouwd tegenin. Niet dat dat hielp, hoor.” Mensen op kantoor bedachten regels die niet gestoeld waren op enige kennis van de praktijk. Hij ergerde zich kapot en stuitte regelmatig op tegenwerking. “Mijn vader leerde me dat kritiek leveren heel gemakkelijk is, maar dat je dan wel met iets beters moet komen. Heb je dat niet, houd dan in vredesnaam je mond.”

Lopes bestudeert zaken, denkt erover na hoe het beter kan en komt dan met een oplossing. Ondanks deze weloverwogen route werd hij op Hato gezien als een rebel. “We hebben eens in een potdichte ruimte drie weken zonder airco gezeten! Dat was zwaar en het werd een gevecht tegen het verlies van concentratie.” Toen eindelijk in de hogere regionen was doorgedrongen dat het zo niet langer kon, werd er iets aan gedaan.

In zijn periode als luchtverkeersleider was hij al lid van Toastmasters, een wereldwijde non-profit organisatie, waar je in een informele en vriendelijke sfeer leert groepen toe te spreken en je leiderschapskwaliteiten te ontwikkelen. “Ik heb altijd een soort sprekerstalent gehad, maar ik wilde weten hoe het nu precies werkte.” Hij sloot zich aan maar liet het daar niet bij. Hij is niet alleen goed gebekt, maar kijkt ook in de toekomst. Loopt voorop op het gebied van ontwikkeling en vernieuwing. Zo zorgde hij voor het ontstaan van een eigen district van Toastmasters in het Caribisch gebied.

“Een district hoort uit 60 clubs te bestaan en dat haalden we natuurlijk bij lange na niet.” Hij deed wat hij moest doen, ontwikkelde zichzelf en doorliep de verschillende niveaus die nodig zijn om uiteindelijk distinguished Toastmaster te worden. Lopes werd een meester in communiceren en speechen. Inmiddels maakt Curaçao met 18 clubs een belangrijk deel uit van de 60 die voor een district noodzakelijk zijn. Ook St. Maarten, Aruba en Bonaire konden rekenen op zijn hulp om clubs op te richten. Omliggende eilanden werden aangedaan en uiteindelijk werd in drie jaar tijd het Caribisch district bereikt. Een record, als je bedenkt dat een district in gemiddeld acht jaar wordt opgericht.

Kruis van Verdienste

“Alles wat ik deed werd blijkbaar zo gewaardeerd, dat vrienden mij voordroegen voor het Kruis van Verdienste”, lacht hij. “Ik kreeg bezoek van de commissie van Toastmasters en ik dacht dat zij over die nominatie wilden praten. Maar het was al beklonken, het was klaar. Het bezoek was alleen bedoeld om het af te ronden, om te kijken of ik het accepteerde. Ik wist van niets en mijn verbazing leidde tot grote pret. Zelfs mijn vrouw zat in het complot.” Lopes werd zelfs geridderd in de orde van Oranje-Nassau. “Papi Jessurun zat al een tijdje achter mij aan. Hij wilde mijn CV om mij voor te dragen voor dat ridderschap. Ik bleef dat maar uitstellen, vond het een beetje overdreven. Maar toen ik eenmaal dat Kruis van Verdienste te pakken had, kon ik nog moeilijk nee zeggen natuurlijk.”

Lopes gooit zich voor de volle 100 procent in projecten waar zijn hart naar uitgaat. “Ja, dat is logisch”, verklaart hij. “In welke organisatie ik ook stap, het moet erop vooruitgaan, anders kan ik het net zo goed laten.” De vraag of hij ooit rust vindt, pareert hij met een wedervraag: “Waarom? Als je iets met groot genoegen doet, iets waar je met hart en ziel achterstaat, heb je geen rust nodig.” Hij praat nooit lang over problemen, en des te korter over een oplossing. “Luister goed en denk na over het probleem, gooi het in de groep en binnen de kortste keren roept iemand: ik heb het! Zo werkt dat.” Volgens Lopes communiceren mensen niet meer. “Mensen horen elkaar praten, maar ze letten niet op, luisteren niet.” Hij vindt het een gemis.

“Door de leerschool bij Toastmasters, heb ik op enig moment besloten de luchtverkeersleiding neer te leggen en mij helemaal te richten op communicatie.”

Lopes start in 1990 een adviesbureau, D-D Training Institute & Consultancy, geeft cursussen op het gebied van public speaking, teambuilding, vergadertechnieken en organiseert seminars. Het is een man die nog nooit heeft gehoord van Jan Boerenfluitjes. “Je moet altijd een doel hebben, zomaar iets doen zet geen zoden aan de dijk. Leg de lat hoog voor jezelf, wat wil je bereiken? Het mooiste is als mensen kunnen doen waar ze echt goed in zijn en ook leuk vinden. Die genoegdoening motiveert.”

Boek

Aanpakken is zijn credo. Hij motiveert, laat mensen communiceren en is zelf wildenthousiast over de resultaten. Hij geniet van zijn werk, maar zoals altijd was het nog niet genoeg. Zijn boek, Papia ta nada, Komunika t’e kos en geschreven in zijn niet aflatende enthousiasme, wordt op 29 oktober gelanceerd. De titel ‘Spreken is niets, communiceren is alles’ spreekt ook voor zich. “Bij een goede communicatie, luisteren naar elkaar, ontstaat een win-win situatie”, verklaart Lopes. “Ten eerste zie je vooruitgang in het project waar je mee bezig bent. Veel mensen vragen zich af: ‘what’s in it for me?’. Als er goed wordt gecommuniceerd behaalt iedereen zijn of haar voordeel daaruit en kan je ook trots zijn op het behaalde resultaat. Daar doe je het toch voor?” Lopes ondervindt dat zelf aan den lijve wanneer hij zijn cursisten het beoogde resultaat ziet behalen. Dat schenkt hem veel voldoening. De cursussen worden gegeven op de UNA en de vrouwelijke cursisten moeten na de les het eerste weg zijn. Daarna mogen de mannen. Pardon? “Ja”, lacht Lopes, “stel je voor dat een dame als laatste weggaat en haar auto weigert dienst? Wie helpt haar dan?”

De lancering van zijn eerste boek vindt, zoals gezegd, plaats op 29 oktober bij Mensing’s Caminada en het wordt een bijzondere ceremonie. Ten eerste start het evenement om exact 10.33 uur en duurt tot 11.59 uur. Typisch Lopes, die graag de geijkte paden omzeilt. Natuurlijk zijn er sprekers aanwezig, maar Lopes heeft een foefje ingebouwd om het allemaal nog verrassender te maken. Wat dat is, laat hij op dit moment graag in het midden.

Vergaderen

Inmiddels staat zijn tweede boek op stapel dat zal handelen over effectief en efficiënt vergaderen. Een bittere noodzaak.

Over vergadertechnieken is hij duidelijk: “De meeste vergaderingen zijn oeverloos gelul en duren veel te lang! Weet je hoeveel tijd er verloren gaat aan gezwam dat nergens toe leidt? Er zijn maar weinig mensen die structureel kunnen vergaderen, exact de agenda volgen en bijtijds kunnen afhameren. Ga nou eens volgens die agenda te werk, praat niet te lang over één onderwerp, laat mensen ook om de beurt praten in plaats van door elkaar heen!”

Een goede vergadertechniek motiveert, hoe raar dat ook moge klinken. “Als je ziet dat er goede afspraken worden gemaakt, waarbij iedereen zijn of haar actie kent en zich aan de deadline houdt, bereik je voortgang. Er gebéurt iets.” In januari 2012 start Lopes met cursussen over dit onderwerp en doceert hij hoe het allemaal beter en efficiënter kan. “Stel dat iemand een probleem heeft dat tijdens die vergadering wordt besproken. Iedereen heeft daar zijn mening over, er wordt door elkaar heen geroepen. Fout! Laat diegene waar het om gaat aan het woord en bovenal: laat hem uitpraten en laat daarna iedereen om de beurt spreken! Alleen dat bespaart al zoveel tijd.”

Lopes kan zich mateloos ergeren aan grenzeloos ongestructureerd geleuter dat nergens naartoe gaat. “Tijdverspilling!”, is zijn ongezouten mening. “Sommige mensen hebben drie vergaderingen op één dag. Aan het eind van die dag moeten ze tot de conclusie komen dat ze niet aan hun eigenlijke werk zijn toegekomen. Waste of time. Als je goed vergadert kan je in anderhalf uur klaar zijn, hoor.”

Hij heeft bij Toastmasters grote vergaderingen meegemaakt. Veel deelnemers met niet minder dan zestien agendapunten. Ze waren in rap tempo klaar. In zijn tweede boek wordt niet alleen uitgelegd wat de vergadertechnieken zijn, maar ook welke rol eenieder speelt. “Als je als vicevoorzitter denkt een gemakkelijk baantje te hebben en weinig hoeft te doen, ben je al verkeerd bezig.” Om tijd te besparen gaat Lopes naar bedrijven toe om de cursus te geven. Theorie en praktijk zullen elkaar afwisselen en niemand komt onder huiswerk uit. Aan het eind van de cursus krijgt iedereen een certificaat. “Niet dat ik dat nou zo belangrijk vind”, zegt hij. “Ik vind het veel belangrijker dat mijn cursisten zich de tools hebben eigen gemaakt die zo onontbeerlijk zijn om verder te komen.”

‘Leadership crisis’

Hoe verhoudt zijn kennis zich tot de huidige maatschappij? “We zitten hier in een leadership crisis”, zegt Lopes zeer beslist. “Managers weten eigenlijk niet over welke skills zij moeten beschikken die hen tot een goed leider maken. Hetzelfde geldt voor de politiek. Als ik bijvoorbeeld keihard voor een politieke partij heb gewerkt, zou dat gehonoreerd kunnen worden met een plaats op de kieslijst. Maar wie zegt dat ik daar geschikt voor ben? Ik heb dan wel hard gewerkt, maar dat wil niet zeggen dat ik de over de juiste visie en inzichten, kortom leiderschap, beschik. Dat is dus die vriendjespolitiek waar je je nek over breekt.” En vriendjespolitiek kan leiden tot corruptie. “Dat is niet beslist noodzakelijk, maar de mogelijkheid is wel aanwezig. Die stap is niet zo groot.” Volgens Lopes wordt het systeem op Curaçao niet geleid door de overheid en goede parlementariërs, maar door het kapitaal. “Alle partijen hebben sponsors, het gaat om geld.”

Het boek, dat op 29 oktober wordt gepresenteerd, is bestemd voor zijn cursisten, Toastmasters en voor iedereen die wil leren. “Voor wie de wil heeft om te leren en vooruit te komen, is dit boek een verrijking”, zegt hij stellig. “Ik zeg altijd tegen mensen dat kennis niet naar hen toekomt. Kennis moet je opzoeken, niet alleen door lezen maar ook bij je medemens die meer weet dan jij.”

Vergaderen verzandt maar al te vaak in oeverloos geklets. Goed vergaderen kan enorm veel tijd besparen, aldus Lopes.

Business Agenda

Curaçao

Tot en met 28 oktober: ICC workshops
Innovatie Centrum Curaçao organiseert deze maand diverse workshops. Thema's onder meer: duurzaamheid, het opstarten van innovatieprocessen, innovatie en intellectuele eigendom en 'design thinking'.
Meer informatie over data en tijden, de inhoud van de workshops, sprekers en inschrijving: http://www.mkbadviescuracao.com/

Business Happy Hour
TGI Monday!
Locatie: El Ron Cocktailbar, Roodeweg 86, Otrobanda (tegenover tankstation Colon).
Datum en tijd: Elke eerste maandag van de maand van 17.00 – 20.00 uur.
Dresscode: casual.
Tel: 661-8122

Aruba

4 november 2011: Annual Corporate Gala Dinner
Gala-avond met gastspreker Roberto Giannetti da Fonseca, dinner en dance. Er zal een boeiend onderwerp worden behandeld met meerwaarde voor de ondernemers van het eiland. Tickets zijn nu al verkrijgbaar bij ATIA, via de website of de facebook page.
Plaats: Hyatt Ballroom
Tijd: 19.30 - 00.30 uur
Entree: 175 florin per persoon
Muziek: Robert y Su Solo Banda Show
Meer informatie: bellen met nummer 5827593, www.atiaruba.org, www.facebook.com/arubatrade, of e-mail rsvp@atiaruba.org

Internationaal

25-29 oktober: Flavors of the Caribbean
Een CTO event in Miami waar kleuren, cultuur en unieke vakantiebestemmingen samen komen. Op het programma staan onder meer: Meetings & Incentives Showcase (25, 26 oktober), Rum and Rhythm (28 oktober) en Caribbean Travel & Cultural Fair (29 oktober).
Contact: CTOny@caribtourism.com

26 oktober: CSR Communication Conference
NGO's, consumenten en andere stakeholders zijn beter geïnformeerd, invloedrijker en kritischer dan ooit. Zakelijke communicatie moet daarom CSR bevatten. Het belangrijkste thema van deze conferentie is dan ook hoe CSR effectief gecommuniceerd kan worden. Doel is om deelnemers inzicht te geven in CSR & communicatie en trends en de mogelijkheid te bieden om te netwerken.
Locatie: Amsterdam
Contact: contact@csr-communication-conference.org
Meer informatie: www.csr-communication-conference.org

26-27 oktober: The Buttonwood Gathering
De wereld maakt een verschuiving door in de balans op financieel, economisch en politiek gebied van de ontwikkelde landen naar opkomende markten onder leiding van China. The Buttonwood Gathering is het vlaggenschip van het evenement van The Economist op financieel en economisch gebied. Leiders uit de financiële en economische wereld komen bijeen om de uitdaging hoe de wereldeconomie een evenwichtige basis te geven te lijf te gaan.
Locatie: New York
Contact: buttonwoodevent@economist.com
Meer informatie: www.buttonwood.economist.com

2-4 november: 6th Tourism Human Resources Conference
Een CTO event op Barbados
Meer informatie: www.OneCaribbean.org
Contact: CTObarbados@caribtourism.com

6 november: CTO European Marketing Forum
Een CTO event in Londen
Contact: Veronica St. Louis - vstlouis@caribtourism.com

4-7 november: Green Build
De missie van dit jaarlijkse evenement is de manier waarop gebouwen en gemeenschappen gebouwd en beheerd worden te veranderen naar een meer milieuvriendelijke en sociaal verantwoordelijke, gezonde en welvarende omgeving die de kwaliteit van leven verbetert.
Locatie: Toronto, Canada
Meer informatie: http://www.greenbuildexpo.org/Home.aspx

16-17 november: Global Energy Now!
Duurzaamheidsconferentie Global Energy Now! met als thema 'Duurzaamheid in beweging'.
De conferentie staat voor ontdekken, beleven, inspireren, innoveren, netwerken en (internationale) samenwerking. Met sprekers uit binnen- en buitenland, debatten, een breed scala aan onderwerpen, de inspiratie-plaza met stands, workshops, het buitenprogramma met bezoek aan duurzaamheidsprojecten en met het jongerenpaviljoen belooft Global Energy Now! een succes te worden.
Meer informatie: www.globalenergynow.nl

De Business Agenda verschijnt wekelijks in de Ñapa. Informatie over zakelijke evenementen, zoals symposia, lezingen, trainingen en conferenties, zowel op Aruba, Bonaire als op Curaçao, is welkom op napa@amigoe.com

Communicatie

Hoera! Het is weer maandag

Wat? Een medewerkerstevredenheidsonderzoek? Wat is dat nou? Dit is een van de meest voorkomende reacties bij Curaçaose en Arubaanse HR-managers wanneer zij met dit dit handige instrument voor arbeidstevredenheid en satisfactie van medewerkers geconfronteerd worden. Een vrijwel onbekend concept in onze contreien, maar inmiddels een welbekend onderzoeksmiddel bij vrijwel alle grote en middelgrote bedrijven, instellingen en organisaties in Nederland.

Tekst: Bob Harms

Uit een medewerkerstevredenheidsonderzoek (MTO) komen de meningen, verwachtingen en oordelen van het personeel over een scala van factoren naar voren. In de meeste MTO's komen het dagelijks werk, de werksfeer, de arbeidsomstandigheden, de ontwikkelingsmogelijkheden, de werkdruk, kwaliteit van (interne) communicatie en waardering (beloning) voor de medewerkers, het management en de organisatie aan bod.

Een MTO heeft voor het management een andere reden dan voor de medewerkers. De medewerkers kunnen via dit onderzoek onder andere bestaande onvrede uiten, kenbaar maken op welke aspecten de organisatie kan verbeteren, signalen over problemen afgeven aan het management, die anders niet ter sprake komen. Het management krijgt anderzijds via dit onderzoek inzicht in wat voor medewerkers van belang is, maar ook in hoeverre de inspanningen binnen de organisatiegebonden aandachtsgebieden een positieve uitwerking op de medewerkertevredenheid hebben. De feiten en meningen uit het onderzoek kunnen door het management gebruikt worden om te komen tot verbeteringen in bijvoorbeeld het beleid, de strategie en het personeelsmanagement.

Praktijkervaring, vooral in Nederland, heeft aangewezen dat er een duidelijke samenhang bestaat tussen de tevredenheid van medewerkers en open interne communicatie binnen een bedrijf of organisatie. De resultaten van een MTO biedt synergetische mogelijkheden tussen Human Resource Management (HRM) en interne communicatie binnen een bedrijf of organisatie.

Hoewel de interne communicatie binnen organisaties of bedrijven geen specifiek onderzoekcluster is in een MTO, loopt het wel als een rode kabel door alle clusters heen en wordt daarbij veelvuldig als een van de belangrijke attentiepunten gemeld. Dat kan gaan om duidelijkheid over het eigen werkpakket, taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden. Het kan gaan om samenwerking met collega's binnen de afdeling en om de samenwerking met andere afdelingen. Maar ook op andere wijze komt de interne communicatie om de hoek kijken. Een praktijkvoorbeeld: bij bedrijf X werden de opleidingsmogelijkheden te gering geacht. Echter, die waren wel in ruime mate aanwezig. Maar de bekendheid ermee bleek laag te zijn.

Uit een analyse van een groot aantal MTO's zijn ook over de interne communicatie een aantal toppers te constateren: communicatieaspecten die in de ogen van de medewerkers van belang zijn en die bij veel organisaties of bedrijven op de lijst van punten die benut moeten worden of op de lijst van verbeterpunten terechtkomen. De topdrie van aspecten van interne communicatie die volgens medewerkers benut moeten worden door management van bedrijven zijn:
– Verwachte (bedrijf)resultaten duidelijk communiceren;
– Duidelijkheid over waar je met welke vragen terecht kunt;
– Medewerkers op de hoogte stellen van organisatiedoelstellingen.

Aspecten van interne communicatie die volgens medewerkers op een prioriteitenlijst van verbeterpunten behoren zijn:
– Overall communicatie;
– Op de hoogte houden van medewerkers door leidinggevenden;
– Positieve feedback geven door leidinggevenden;
– Duidelijkheid verschaffen over waar de medewerkers terecht kunnen voor opleidingen en andere doorgroei-/ontwikkelingsmogelijkheden.

Reacties: bobharms1@gmail.com

Bob Harms is communicatie-adviseur

Boeken

Stratego, the next level

In het boek 'Stratego, the next level' laten auteurs Monic Bührs en Elisa de Groot zien dat er vijf vormen van macht zijn die binnen organisaties kunnen worden toegepast.

Naast macht door prestaties komen ook macht door hulpeloosheid, macht door bondgenootschap, macht door reflectie en macht door dienend leiderschap aan bod. En elke vorm van macht kent zijn eigen waarde, mits organisaties en medewerkers die bewust zijn van de mogelijkheden en de wenselijkheid van deze machtsvormen.

In de bestseller 'Stratego voor vrouwen' (2007) ging het om de ongeschreven regels van het spel die u moet kennen om carrière te maken, de regels van het spel zoals die op dit moment in organisaties gelden.

'Stratego, the next level' gaat over het zichtbaar maken van verschillende machtsvormen die in organisaties een rol spelen. De auteurs pleiten ervoor dat organisaties hun focus verbreden. Naast de kwaliteiten die horen bij egomacht, moeten organisaties ook andere kwaliteiten gaan waarderen: openstaan voor ideeën van anderen, het bieden van vertrouwen en het aangaan van verbindingen. Deze eigenschappen zijn onmisbaar als het gaat om het vormgeven van een cultuur van inclusiveness (het bewust inzetten van masculiene en feminiene kwaliteiten) en leiderschap die aansluit bij het nieuwe werken.

De auteurs putten uit wetenschappelijke literatuur en combineren deze kennis met hun eigen ervaringen uit de bedrijfspraktijk. Zij bieden zodoende een verfrissende kijk op macht en leiderschap.

Monic Bührs en Elisa de Groot zijn de oprichters van In Touch women resource management. Zij zijn de auteurs van de bestseller 'Stratego voor vrouwen', genomineerd voor Managementboek van het jaar 2008, en coauteurs van 'Strategisch onderhandelen voor vrouwen' (2009).

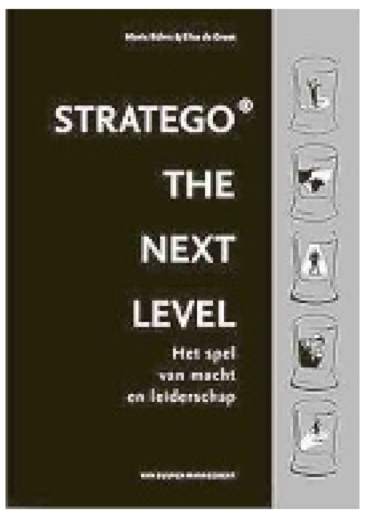

Titel: Stratego the next level, Het spel van macht en leiderschap
Auteurs: Monic Bührs en Elisa de Groot
Uitgever: Van Duuren Management
EAN: 9789089651020

Regio

Latijns-Amerika verdeeld over voedselprijzen

Nog hogere en wisselvallige voedselprijzen dreigen de honger in Latijns-Amerika verder te doen toenemen. Vooral Centraal-Amerika moet daarvoor uitkijken. Landen als Brazilië en Argentinië varen daarentegen wel bij de prijsontwikkeling.

Het is de Voedsel- en Landbouworganisatie van de VN (FAO) die in een vrijdag gepubliceerd rapport waarschuwt dat de nu al hoge voedselprijzen in Latijns-Amerika verder kunnen stijgen en extreem wisselvallig kunnen blijven.

Hogere importrekening
Voor belangrijke exporteurs van landbouwgewassen als Argentinië, Brazilië en Mexico is dat goed nieuws: zij zullen meer geld binnenkrijgen. Landen als Bolivia, Chili en Peru kunnen de hogere importrekening betalen met de winst die ze halen uit de uitvoer van olie, gas en ertsen, die ook duur blijven. Maar voor de landen in Centraal-Amerika zullen de prijsstijgingen hard aankomen.

In Guatemala bijvoorbeeld is de voedselsituatie nu al zorgwekkend. Volgens VN-cijfers is de helft van de bevolking er arm; 17 procent moet zelfs rondkomen met minder dan een euro per dag. Volgens Rony Palacios van Redsag, een netwerk van Guatemalteekse organisaties die rond voedselsoevereiniteit werken, pakt de regering de kern van het probleem niet aan.

Vroeger produceerde Guatemala genoeg maïs, tarwe en rijst om de binnenlandse vraag te dekken, maar door de handelsverdragen die het land met sterkere landbouwproducenten sloot, is dat nu niet meer het geval.

Guatemala was dan ook een van de landen die zwaar getroffen werden door de eerste golf van prijsstijgingen voor voedselgewassen in 2008. Sinds juni vorig jaar stijgen de prijzen opnieuw, en in augustus 2010 lagen ze zelfs hoger dan in 2008. In augustus dit jaar waren de voedselprijzen in Latijns-Amerika volgens de FAO nog eens 36 procent hoger dan een jaar geleden. Tarwe kost zelfs 62 procent meer, maïs is 104 procent duurder.

52 miljoen hongerlijders
De verslechterende situatie in landen als Guatemala zou het aantal hongerlijders in het continent weer kunnen doen stijgen. Vorig jaar hadden volgens de FAO 52,5 miljoen inwoners van Latijns-Amerika en het Caribisch gebied niet genoeg te eten. Dat waren er 600.000 minder dan in 2009, een gevolg van maatregelen die in verschillende landen werden getroffen.

Maar sommige landen boeken meer succes dan andere. Brazilië wordt algemeen beschouwd als de kampioen in de strijd tegen de honger. De voormalige president Luiz Inácio Lula da Silva (2003-2010) lanceerde kort na zijn aantreden een Nul Honger-plan, dat door zijn opvolgster Dilma Rousseff wordt voortgezet onder de naam 'Brazilië zonder Extreme Armoede'. Sinds vorig jaar is het recht op voldoende eten bovendien opgenomen in de Braziliaanse grondwet.

Meer hulp voor kleine boeren
In veel landen is honger vooral een probleem op het platteland, omdat kleine boeren te weinig verdienen om te investeren en voorraden aan te leggen die in hongerlanden worden aangesproken bij misoogsten.

Arme boeren kunnen profiteren van de hogere voedselprijzen, maar daarvoor moeten beleidsmakers wel de nodige voorwaarden scheppen. Er zijn maatregelen nodig om de productiviteit van kleine familiale landbouwbedrijven op te voeren en de boeren meer toegang te bieden tot interessante markten. Critici zeggen dat die maatregelen in sommige landen achterwege blijven omdat politici alleen oog hebben voor de exportlandbouw.

Fiscale Feiten

Hoofdlijnen van het Belastingplan 2011

Tekst: Lennart Huijsen en Ingemara Bak

Op 15 september jl. is door de Staten van Curaçao het Belastingplan 2011 goedgekeurd. Aandachtspunt van de regering was de verlaging van de belastingdruk op inkomen van particulieren en bedrijven. Daarnaast moet Curaçao aantrekkelijker worden voor investeerders. Hieronder bespreken wij de belangrijkste onderdelen van het plan.

Verlaging belastingtarieven
Het winstbelastingtarief wordt verlaagd van 34,5 procent naar 27,5 procent. De tarieven van de inkomsten- en loonbelasting worden eveneens verlaagd. Hoewel de verlaging van het toptarief (van 49,4 procent naar 49 procent) beperkt blijft, wordt door de verlaging van de tarieven van de lagere inkomensschijven toch een verlaging van de belastingdruk bereikt.

AOV/AWW
De premie loongrens voor de AOV en de AWW wordt verhoogd naar 93.000 gulden. Daarnaast wordt een inkomensafhankelijke premiekorting ingevoerd voor de lagere inkomens.

Verhoging tarief omzetbelasting
Om de verlaging van het winstbelastingtarief en het tarief voor de inkomsten- en loonbelasting budget neutraal te laten verlopen, wordt het omzetbelastingtarief verhoogd van 5 procent naar 6 procent. Naast de tariefsverhoging wordt de grondslag van de omzetbelasting verbreed. Dit gebeurt door buitenlandse ondernemers die diensten verlenen aan Curaçaose afnemers in beginsel te belasten met omzetbelasting. Dit is bijvoorbeeld het geval indien een in het buitenland gevestigde marketingbureau diensten verleent aan een op Curaçao gevestigde ondernemer. Tevens wordt het ondernemersbegrip uitgebreid. Voortaan zal iedereen die een vermogensbestanddeel exploiteert om er duurzaam opbrengst uit te verkrijgen ook als ondernemer worden aangemerkt. Deze wijziging is met name gericht op de verhuur van onroerend goed. Ook niet-commerciële verhuur zal onderworpen zijn aan omzetbelasting. Slechts de langdurige verhuur van onroerende zaken, die zijn ingericht, bestemd en worden gebruikt voor permanente woning is hiervan vrijgesteld. De huurprijzen voor deze woningen moeten derhalve niet worden verhoogd met 6 procent omzetbelasting.

Nieuwe investeringsinstrumenten
Om investeerders aan te trekken worden verder twee nieuwe instrumenten geïntroduceerd. De belaste SPF (Stichting Particulier Fonds) en de transparante vennootschap. Indien de SPF geen onderneming drijft, is deze vrijgesteld van winstbelasting. Het wordt nu mogelijk dat de SPF op verzoek wordt aangemerkt als een zelfstandig belaste entiteit, een 'doelvermogen'. Het tarief is 10 procent over zowel de reguliere inkomsten als vermogensinkomsten. De status van doelvermogen geldt voor een termijn van ten minste drie jaren. Daarna kan eventueel weer worden gekozen voor de vrijgestelde status. Een SPF die geen onderneming drijft en niet opteert om als doelvermogen te worden aangemerkt blijft onbelast voor de winstbelasting.
Het wordt mogelijk om op Curaçao een transparante vennootschap te gebruiken. Door middel van een transparante vennootschap kan de aansprakelijkheid bij het uitoefenen van bedrijfsactiviteiten worden beperkt zonder dat de vennootschap zelfstandig winstbelastingplichtig wordt. De aandeelhouders van een transparante vennootschap worden geacht de voordelen rechtstreeks te hebben genoten en worden voor hun aandeel in het resultaat van de vennootschap belast.

Inkeerregeling
De Belastingdienst wil aan belastingplichtigen die inkomsten hebben verzwegen de kans geven dit alsnog recht te trekken door gebruik te maken van de tijdelijke inkeerregeling. Voor het inkomen dat op basis van de inkeerregeling wordt aangegeven geldt een verlaagd inkomstenbelastingtarief. De inkeerder krijgt bovendien geen boete. De regeling geldt ook voor de winstbelasting en de successiebelasting. De verzwegen winst respectievelijk de verzwegen verkrijging moet dan worden aangegeven als inkomen in de inkomstenbelasting. Om gebruik te kunnen maken van de inkeerregeling gelden een aantal voorwaarden. De belastingplichtige moet uit vrije wil inkeren en niet al het vermoeden hebben dat de Inspecteur of de Stichting Belastingaccountantsbureau achter het verzwegen inkomen zal komen. De belastingplichtige moet een daarvoor bestemd formulier gebruiken. De regeling geldt alleen voor inkomsten uit legale activiteiten.
Het inkomen aangegeven door de inkeerder wordt in de eerste twee kwartalen na inwerkingtreding belast met het verlaagde inkomstenbelastingtarief van 10 procent. Het tarief wordt in het derde kwartaal na inwerkingtreding verhoogd naar 20 procent en in het laatste kwartaal naar 25 procent. Vanaf een jaar na inwerkingtreding kan geen gebruik meer worden gemaakt van deze tijdelijke inkeerregeling.

Inwerkingtreding
De wijzigingen van het tarief voor de inkomstenbelasting, de winstbelasting, de premieheffing en de omzetbelasting zullen ingaan in 2012. De overige wijzigingen zullen in werking treden op een bij landsbesluit nader te bepalen datum. De wijziging inzake de belaste SPF zal terugwerken tot 1 januari 2011.

De auteurs zijn werkzaam bij PWC Curaçao als belastingadviseur. In deze rubriek wordt over diverse fiscale onderwerpen geschreven.

Mens & Werk

Herken je eigen gedragspatronen

Ieder mens creëert in de loop van zijn leven bepaalde patronen, zoals slaap- en eetpatronen, maar ook patronen in het gedrag. Die patronen sluipen er langzaam in en dan zegt men: "Zo ben ik nou eenmaal."

Tekst: Judice Ledeboer

Dat zegt men omdat die patronen er al van jongs af aan in zitten en de persoon niet anders weet dan dat hij zo denkt, voelt en handelt. Die patronen heeft hij meegenomen vanuit zijn opvoeding en die heeft hij hier en daar opgepikt, omdat het hem wel uitkwam om op een bepaalde manier gedrag te vertonen. Mensen die in een gezin zijn opgegroeid waar iedereen tegen elkaar schreeuwt nemen dat patroon over en zullen later ook schreeuwen tegen anderen als ze iets niet prettig vinden of iets gedaan willen krijgen. Ze weten niet beter. Bepaalde patronen in denken, voelen en handelen kunnen mensen beletten om hun doel te bereiken. Maar hoe weet je wat voor patroon je in de weg zit en hoe kun je een gedragspatroon veranderen?

Een bekend gezegde is: "Als je steeds doet wat je altijd deed, zul je krijgen wat je altijd kreeg." Dit spreekt voor zich. Als je niets verandert blijft alles hetzelfde. Een patroon is eigenlijk een gedrag dat iedere keer weer terugkomt. Dat kan uiterlijk gedrag zijn, maar ook een manier van denken of een manier waarop mensen emotioneel reageren. Patronen vindt men vaak terug als een ritueel, zoals de rituelen bij het vieren van een verjaardag of de terugkerende rituelen bij geloven en levensbeschouwingen. Patronen noemt men soms ook wel gewoontes. Een patroon is voor de mens een hulpmiddel. Men zet een patroon in omdat dat vertrouwd is. Het patroon 'werkt' voor die persoon. De mens heeft heel veel patronen, thuis en op het werk. Patronen worden wel eens als iets negatiefs gezien, en dan vooral als een bepaald patroon van handelen van iemand als hinderlijk of ergerlijk wordt ervaren. Er zijn ook patronen die een ritme geven aan een persoon of een groep mensen en dan kan dat patroon als iets positiefs gezien worden, want men weet waar hij aan toe is.

Ieder mens heeft patronen en die ziet men vooral in het functioneren van een persoon. Soms vallen patronen niet op, maar als iemand een speciaal patroon heeft dan wordt dat gezien als 'typisch' van die ene persoon. Iemand die bijvoorbeeld op het werk bij binnenkomst altijd hetzelfde doet, zoals tas neerzetten, computer aanzetten, kopje koffie halen en dan starend naar buiten het kopje koffie drinkt heeft een bepaald patroon waarmee hij de dag op het werk begint. Dit patroon is 'typisch' een patroon van die ene persoon en het stoort niemand. Maar er zijn ook mensen die een bepaald patroon hebben dat anderen wel stoort. Iemand die bijvoorbeeld altijd de kastdeuren open laat staan of iemand die na een opmerking van een collega dagen lang niet aanspreekbaar is. Dit zijn patronen die anderen hinderen.

Gedragspatronen zijn over het algemeen niet gemakkelijk te veranderen. Mensen die snel van slag zijn als iets niet loopt zoals ze gepland hadden of zoals ze 'verwacht' hadden reageren meestal vanuit een patroon dat dieper ligt dan het feit dat iets niet gaat zoals ze willen. Dat kan met ongeduld te maken hebben, met faalangst, met tijdnood, met trots. Er zijn honderden redenen te bedenken. Maar daar gaat het nu niet om. Het gaat er om dat mensen zelf gaan inzien dat zij bepaald gedrag vertonen als een patroon en dat zij eens gaan kijken of die patronen wel of niet 'werken'. Maar hoe herkent men eigen gedragspatronen? Dat kan op een paar manieren. Men kan zelf bewust op zoek gaan naar eigen gedragspatronen, men kan een keer in gesprek gaan met partner, vrienden en/of collega's om te vragen of zij bepaalde patronen herkennen of men kan een coachingstraject ingaan om achter eigen gedragspatronen te komen en dan kan er gelijktijdig professioneel gewerkt worden aan het veranderen van gedragspatronen, indien dat gewenst is.

Aandacht geven aan gedragspatronen en de wens om een gedragspatroon te veranderen ontstaan meestal pas als er dingen verkeerd gaan, als men merkt dat mensen op een bepaalde manier reageren en als men verder wil groeien. Het veranderen van gedrag is lastig. Vaak hebben mensen goede voornemens om bepaald gedrag bij zichzelf aan te pakken, maar in korte tijd valt men weer terug in oude patronen (gewoontes). Hoe komt het nou dat het zo lastig is om een bepaald patroon af te leren?

Mensen zijn gewoontedieren. De mens is geneigd om iets met zo min mogelijk energie zo snel mogelijk voor elkaar te krijgen, vooral als het geen voordeel oplevert voor die persoon zelf. En mensen denken vaak niet over hun eigen gedrag na. Het doorbreken van bepaalde gedragspatronen vraagt om een kritische houding naar zichzelf en doorzettingsvermogen.

Het veranderen van een patroon neemt ook tijd. Net zoals een patroon er in tijden ingeslopen is, neemt ook het veranderen van dat patroon tijd. Drie vragen die men zichzelf kan stellen als men een bepaald gedragspatroon wil veranderen zijn: Wat ging er nu in mijn hoofd om (wat waren mijn gedachten)? Wat voelde ik daarbij en wat heb ik gedaan? Hulp kan ook worden gevraagd aan een coach of aan collega's die adviezen kunnen geven als het patroon zich weer openbaart. Belangrijk blijft de vraag: Wat wil ik bereiken?

Marketing

Passie voor de klant?

"Het is zo moeilijk op ons eiland om iets te krijgen dat ook maar ergens in de buurt komt van wat je er van verwacht. Van diensten tot producten en van horeca tot de advocaat. Ben ik nou zo vreselijk lastig?", vroeg de drie maanden geleden verhuisde Eindhovenaar mij bij een snèk. Ik begreep hem goed vanuit een beroepsmatig oogpunt. De man had een aantal modezaken gehad en was in de gelegenheid geweest de boel te verkopen en uiteindelijk naar zijn Dushi Kòrsou te verhuizen. Nou ja, verhuizen? Op een paar fotoalbums na, had hij alles achtergelaten. Hij begon immers een nieuw leven in een nieuwe cultuur en daar hoorde geen spreekwoordelijk schilderijtje van 'het zigeunermeisje met de traan' bij. Hij deed oprecht zijn best geen Hollander in de tropen te worden.

Tekst: Marcel Truyens

Bij veel bedrijven ontbreekt de echte passie voor de klant. Het blijft in het beste geval bij woorden als 'de klant centraal'. Het gedrag van het gemiddelde bedrijf is echter heel anders: klantvijandige procedures, flegmatieke medewerkers, focus op aandeelhouderswaarde en/of bonussen, valse (reclame)beloftes, et cetera. Echte passie voor de klant, de echte motivatie om klanten zo goed mogelijk te helpen, kom ik helaas maar weinig tegen. Klanten worden als noodzakelijk kwaad gezien en op de automatische piloot bediend. Betrokken en tevreden medewerkers zorgen voor tevreden klanten, meer klantbehoud en betere financiële prestaties. Maar door zaken als nuluren contracten, latente dreiging met ontslag, het afnemen van verantwoordelijkheid, egocentrische managers en zichzelf verrijkende eigenaren, is die betrokkenheid ver te zoeken. Ontevreden en niet betrokken medewerkers zijn minder klantgericht en doen niet dat stapje extra dat in een klantgericht bedrijf echt nodig is.

Betrokken medewerkers creëert u op tal van manieren, maar vooral door inspirerend leiderschap. Te vaak zijn directeuren en managers onzichtbaar voor medewerkers op de werkvloer die de klantgerichtheid in de praktijk moeten brengen. Goed voorbeeld doet volgen, maar het goede voorbeeld ontbreekt. Een inspirerende en gedeelde visie, missie en merkwaarden bestaan hooguit op papier en zijn in veel gevallen een goed bewaard geheim voor de rest van de organisatie.

Veel bedrijven zijn vooral met interne zaken bezig. Variërend van bezuinigingen, reorganisaties, outsourcing, financieringsvraagstukken en vooral interne politiek. Hoe vaak heeft u als directeur of manager zelf contact met uw klanten? Hoe vaak is de klant een vast agendapunt op uw wekelijkse vergadering? Hoe vaak is de klant het belangrijkste onderwerp in uw beleidsplannen? Hoe vaak meet u uw klanttevredenheid? Hoe serieus gaat u om met klachten van klanten? Hoe vaak bezoekt u zelf een klant? Hoe vaak worden nieuwe klantentrends en ontwikkelingen onderzocht en besproken? Hoe vaak geeft u een klant het voordeel van de twijfel? Hoe intensief betrekt u uw klanten bij het ontwikkelen van producten en diensten? Hoe vaak vraagt u toeleveranciers mee te denken om klanten nog beter van dienst te kunnen zijn? Kortom: hoe serieus neemt u uw klant? De vraag stellen, is de vraag beantwoorden: onvoldoende! (hoewel, dat geldt natuurlijk niet voor u, geachte lezer).

Veel bedrijven en organisaties zijn van oudsher productgericht georganiseerd. Met allerlei managers die verantwoordelijk zijn voor niet-klantgerichte prestatie-indicatoren als inkoopkorting, marktaandeel, omzet, winst, verkoop of productiviteit. Het gevolg is 'eilandjes' binnen de organisatie die eigen doelen centraal stellen en niet de klant. Klanten krijgen te maken met verschillende afdelingen ('kastje naar de muur' en wat hebben we veel kastjes en muren) die onderling slecht communiceren. Bij klantgericht ondernemen hoort een klantgerichte organisatiestructuur met klantgerichte bedrijfsprocessen en die zijn vaak afwezig.

Klantgericht ondernemen wordt vaak verward met technologie. Men heeft het dan over CRM-systemen, business intelligence, self-service, behavorial targetting, location based services of social media. Allemaal prachtige hulpmiddelen, maar ze worden vaak een doel op zich, zonder dat het leidt tot meer klantgerichtheid en meer tevreden klanten. Dit noem ik techniekdenken maar bedenk: 'A fool with a tool is still a fool'.

Als u echt klantgericht wilt ondernemen dan moet u hierover eerst een visie ontwikkelen. Het liefst een inspirerende visie waar medewerkers, klanten, toeleveranciers en financiers enthousiast van worden. Een visie die als 'true north' fungeert en richting geeft aan alle verbetertrajecten op het gebied van klantgericht ondernemen en werken. Denk aan een organisatie met zelfsturende klantenteams, betrokken en bevlogen medewerkers, klantgerichte werkprocessen, goede systeemondersteuning, klantgerichte prestatie-indicatoren (meten is weten) en zeer tevreden en zeer winstgevende klanten.

Dit was het verhaal dat ik omstandig probeerde uit te leggen aan de sympathieke Eindhovenaar bij de snèk. Maar het bier kwam in een Curaçaos-Brabants tempo door en kan u melden dat dat er zomaar voor gezorgd kan hebben dat ik wat heb gemist tijdens mijn betoog. Vandaar – speciaal voor mijn Brabantse vriend – de zeven redenen dat bedrijven niet echt klantgericht zijn en u als consument regelmatig teleurgesteld wordt. Overigens heeft het Curaçaose bedrijfsleven hier niet het alleenrecht op: overal op de wereld gaat het mis. Wij verstaan echter de kunst om regelmatig beneden niveau te scoren op alle zeven punten tegelijk.

Om redenen van vertrouwelijkheid kunnen namen, producten, markten en feitelijke omstandigheden anders zijn benoemd dan in de realiteit het geval was.

Marcel Truyens is onafhankelijk marketing en communicatieadviseur te Curaçao.
http://web.me.com/marcel1963/Marcel_Truyens
e-mail: marcel1963@mac.com

MKB

10 handige mobiele Apps

De markt voor mobiele apparatuur is in het laatste jaar explosief gegroeid met de komst van smartphones met meer functies en de komst van tablet. Dit brengt met zich dat consumenten ook applicaties zullen gaan eisen en downloads voor deze 'apps'. Er zijn verschillende onderzoeken gaande naar het gebruik van applicaties en naar het gedrag van de consument. Onderzoeksbureau Gartner heeft onderzoek gedaan naar de interesse van consumenten in mobiele applicaties. Daaruit blijkt dat er alsmaar meer mobiele applicaties ('apps') gekocht worden.

Tekst: Stimul-IT

Consumenten lijken de zogenaamde app stores nu echt ontdekt te hebben en beginnen steeds meer uit te geven aan mobiele applicaties. Vele smartphone platformen kwamen in de afgelopen twee jaar met softwarewinkels. Apple introduceerde het begrip met zijn App Store, waarna Android, WebOS, Windows Mobile en Symbian volgden. De populariteit blijkt duidelijk uit de groei van het aantal downloads die deze winkels doormaken. Het totaal aantal mobiele applicaties dat dit jaar wordt gedownload, komt uit op 18,1 miljard. In 2010 was dit nog 9,5 miljard. In 2014 wordt voorspeld dat dit getal richting de 33 miljard zal gaan. (Bron: Ezpress, 4 mei 2011)

Van alle applicaties zouden spelletjes het populairst zijn. Voor dit artikel ligt onze focus meer op apps voor bedrijven. Uit het onderzoek blijkt dat smartphones steeds populairder worden, en dat de gemiddelde consument graag experimenteert. Dit zou

Press reader

een verklaring zijn voor het sterk toenemende aantal downloads van de applicatiewinkels.

Wij hebben voor dit artikel input gekregen van vijf lokale zakelijke gebruikers. De applicaties zijn gesorteerd op operating systems ofwel platforms.

Apple Apps (iPad, iPhone, iTouch):

Flipboard
Uitgeroepen tot iPad App van het Jaar door Apple en een van Time's top-50 innovaties van 2010, biedt een snelle en mooie manier om door nieuws, foto's en updates van vrienden te bladeren die zij op Facebook, Twitter, Google Reader, LinkedIn, Flickr en Instagram zetten. Je ziet je vriendennetwerken in de lay-out van een tijdschrift, makkelijk te scannen en leuk om te lezen. Je kunt artikelen en foto's delen, reageren op updates en aangeven wat je leuk vindt of favoriet is. Je bepaalt zelf de rubrieken van jouw Flipboard, vol met het nieuws, de mensen, blogs en over onderwerpen die jou interesseren.

Penultimate
De originele, bestverkochte handschrift app voor iPhone en deze bevat nu foto annotatie. Penultimate geeft je het snelle, tastbare genot van het schrijven op papier, met digitale kracht en flexibiliteit. Maak notities, bewaar je schetsen, of deel uw volgende doorbraak idee – op kantoor, onderweg of thuis op de sofa.

Keynote
Keynote is de meest veelzijdige presentatie-app die ooit voor een mobiel apparaat is ontworpen. Keynote is van a tot z ontworpen voor iPad, iPhone en iPod Touch. Je maakt er presentaties mee die er ronduit geweldig uitzien, compleet met diagramanimaties

Dropbox

en overgangen. Even aanraken, even tikken, dat is alles. Je presentatie komt geweldig tot zijn recht als je hem schermvullend weergeeft op je iPad, iPhone of iPod Touch. Je kunt je presentatie ook via synchrone weergave op een HD-tv weergeven en je dia's en aantekeningen in het presentatorscherm op je apparaat bekijken. Keynote werkt samen met iCloud, zodat je presentaties automatisch altijd op al je iOS-apparaten up-to-date blijven.

Android Apps (Samung Galaxy Tab, Acer Iconia A500, en Android telefoons):

Documents To Go 3.0
Het lezen van Microsoft Word-, Excel- en PowerPoint-bestanden en dit allemaal in een app! Met de gratis versie, kan je Microsoft Word-, Excel- en PowerPoint-bestanden bekijken. Ondersteunde bestandsformaten zijn Doc, docx, xls, xlsx, ppt en pptx.
Bij aankoop van 'Documents To Go' zal de mogelijkheid voor het bewerken en creëren van Microsoft Word, Excel, en PowerPoint-bestanden & Hoge definitie weergave van uw PDF's.

Master-Design
Ontwerpen en inrichten, ideaal voor interieurontwerpers en architecten.
Master-Design is een meubel software oplossing van ontwerp tot productie. Met de Master-Design X-Lite kunt u uw kamers en inrichting tekenen en het verkrijgen van 'rendering' voor uw creatie. U kunt het volgende doen, snel en eenvoudig:
– Verkrijgen van een bovenaanzicht van de omgeving;
– Positioneren en personaliseren van de meubels;
– Positionering van de camera;
– Kiezen van de afwerking van uw meubels;
– Foto maken.

Tablet Keyboard Free
Dit toetsenbord is speciaal ontworpen voor tablets. Ergonomisch ontworpen voor de beste ervaring op je tablet. Moet u typen terwijl u de tablet vasthoudt? Geen probleem deze app beschikt over een handige Split mode, in deze mode gebruikt u de tablet met de duimen om te typen. Deze applicatie bevat verschillende functies zoals:
– Split-modus voor het houden van tablet, terwijl je typt;
– Volledig Qwerty toetsenbord, net als een toetsenbord van de computer met extra symbolen;
– Pijltoetsen, HOME / END, SELECT ALL / COPY / knippen / plakken toetsen alleen verkrijgbaar met de donatie versie.

BlackBerry Apps:

Conqu
Standaard kent de PlayBook geen taskmanager. Synchroniseren via een BlackBerry om taken te kunnen zien en bewerken is mogelijk, maar maakt je afhankelijk van je smartphone. Een interessantere, uitgebreidere optie is de gratis app Conqu. Met Conqu kun je snel en eenvoudig taken aanmaken en deze prioriteiten toekennen, agenderen en labelen.
Conqu kan synchroniseren met to-do lijsten in de cloud en smartphones en biedt eigenlijk alles wat je van een dergelijke applicatie verwacht. Bovendien ziet het er erg overzichtelijk en gelikt uit.

Business Analysis Toolbox
Wil je meer weten over gangbare begrippen en modellen binnen de wereld van business analysis? Met deze applicatie leer je snel bij en worden je tools aangeboden om eenvoudig zelf te bepalen of een kans interessant is, wie je grootste concurrenten zijn of hoe de SWOT-analyse en precies voor jouw bedrijf uitziet. Zelf rekenen hoeft niet langer.

PressReader
De grootste selectie van kranten op uw BlackBerry PlayBook tablet. Geoptimaliseerd voor BlackBerry Tablet OS, PressReader brengt meer dan 1900 met volledige inhoud van kranten uit 95 landen in 49 talen uw BlackBerry PlayBook tablet. Met PressReader, krijgt u de digitale editie van uw favoriete krant en lezen van kaft tot kaft, net zoals u met een uitgeprinte versie zou doen – met absoluut geen compromis in kwaliteit, vertrouwen of inhoud en vaak voordat deze bij de krantenkiosken zijn. Met PressReader kunt u genieten van elk artikel, advertentie, kruiswoordraadsel en cartoon in hun oorspronkelijke context.

Cross platform app:

Dropbox/Bluebox (RIM)
Dropbox is een gratis dienst waarmee u overal al uw foto's, documenten en video's kan brengen. Na de installatie van Dropbox op uw computer, worden alle bestanden die worden opgeslagen op uw Dropbox automatisch opgeslagen in al uw computers, ondersteunde mobiele apparaten en zelfs op de Dropbox website. Met de Dropbox app kunt u alles wat u belangrijk vindt altijd met u meenemen.

STIMUL-IT CURAÇAO

Ontwikkeling

'Klimaatverandering vergt ander beleid'

Een internationaal team van onderzoekers heeft voor het eerst in kaart gebracht hoe beleidsmakers de uitdagingen van de klimaatverandering kunnen aangaan. Politici moeten oog hebben voor langetermijnoplossingen en maatregelen zoveel mogelijk inbedden in het algemene beleid, klinkt het.

In 2010 kreeg de wereld met meer dan 850 natuurrampen af te rekenen die door hevige neerslag, stormen of droogte werden veroorzaakt. De schade die al dat natuurgeweld aanrichtte, bedroeg ruim 94 miljard euro. Om te vermijden dat het onheil in de toekomst nog grotere proporties aanneemt, moeten beleidsmakers dringend meer rekening houden met de klimaatverandering.

Kelly Levin

Andere besluitvorming
Aanbevelingen om de uitstoot van broeikasgassen te verminderen en de onvermijdelijke effecten van de klimaatverandering op te vangen zijn er genoeg, maar politici zitten vaak met de vraag hoe ze al die goede raad het best in praktijk kunnen brengen. Nuttige vingerwijzingen in dat verband vinden ze nu in Decision Making in a Changing Climate (Besluitvorming in een veranderend klimaat), een rapport van de Amerikaanse milieudenktank WRI, de ontwikkelings- en milieuprogramma's van de VN en de Wereldbank dat dinsdag werd gepubliceerd.

Het rapport brengt de ervaringen en adviezen van honderd experts uit 35 landen samen en bevat een reeks case studies uit ontwikkelingslanden die creatieve oplossingen uitproberen

Vietnamese vrouwen oogsten krabben en schelpdieren tussen de mangroven.

om de gevolgen van de opwarming van de aarde te temperen. "We leggen ons eerder toe op het proces dan oplossingen voor te schrijven", zegt Kelly Levin, de hoofdauteur van het rapport. "Op die manier hopen we tot een fundamentele verandering te komen van de manier waarop overheden de klimaatverandering integreren in hun dagelijkse werk."

Algemene beleidszaak
"Klimaatverandering is niet alleen een milieuzaak", oordeelt Olav Kjorven van het VN-ontwikkelingsprogramma UNDP. "Regeringen moeten er nu mee beginnen klimaatrisico's in te calculeren in hun plannen en beleid voor alle sectoren, van stadsontwikkeling tot de bescherming van kustgebieden en bos- en landbouw, waterbeheer en stroomproductie."

Participatie is belangrijk, benadrukken de auteurs van het rapport. "Als we de gemeenschappen die het hardst getroffen worden door de klimaatverandering betrekken bij de besluitvorming, helpt dat om de aanpassingen die nodig zijn beter te definiëren en prioriteiten te stellen", zegt Kaveh Zahedi van het VN-Milieuprogramma UNEP. "Uiteindelijk wordt op die manier ook de duurzaamheid van projecten gewaarborgd."

Vietnamese mangrovewouden
Een voorbeeld is het herstel van de mangrovebossen aan de kusten van Vietnam. Mangrovegordels op de grens tussen de zee en het land perken de kusterosie in en beschermen dorpen en steden tegen stormen. Maar in het noorden van Vietnam werden nieuwe mangrovewouden aangeplant zonder rekening te houden met de landrechten van de plaatselijke bevolking. Daardoor kwam het tot landconflicten en werden vooral vrouwen benadeeld. Die hebben immers een makkelijke toegang tot de kust nodig om krabben en schelpdieren te kunnen oogsten.

In het zuiden van Vietnam werd de herbebossing van de kustgebieden meteen gekaderd in armoedebestrijding en de diversificatie van de inkomstenbronnen van de plaatselijke bevolking. Boeren en vissers kregen opleidingen en er kwamen meer scholingsmogelijkheden en gezondheidsposten. Daardoor zette het herstel van de mangrovebossen in het zuiden van Vietnam een echt ontwikkelingsproces in gang.

Weerbaarheid
Het rapport heeft ook lof voor Zuid-Afrika en China. In zeven van de negen provincies van Zuid-Afrika maakt de bescherming van de rijke biodiversiteit nu deel uit van alle planning en besluitvorming die betrekking heeft op het gebruik van land – in de huizenbouw, de landbouw, de industrie en logischerwijze ook in de natuurbescherming. Een en ander moet de 'weerbaarheid' van de Zuid-Afrikaanse natuur vergroten.

Ook China houdt nu meer rekening met de kracht van de natuur. Bijna tien eeuwen probeerden Chinese ingenieurs de Blauwe Rivier en haar zijrivieren hun wil op te leggen met dijken en polders, maar de dramatische overstromingen van 1998 leidden tot een koerswijziging. Er werden duizenden vierkante kilometers overstromingsgebieden hersteld waar overtollig water kon worden opgeslagen zonder schade aan te richten. "Daardoor verbeterde de waterkwaliteit, konden flora en fauna zich herstellen en ontstonden er nieuwe natuurgebieden. 2,4 miljoen mensen moesten verhuizen naar hogergelegen gebieden, maar hun levenssituatie is er in het algemeen op vooruitgegaan."

Volgens Zahedi van het Milieuprogramma van de VN kan de heroriëntering in algemene beleidsdomeinen ook bijdragen tot de oplossing van andere prangende problemen. Voor de bescherming van uitgestrekte landbouwgebieden tegen de grillen van het veranderende klimaat zijn bijvoorbeeld ook massale investeringen nodig in de kleinschalige landbouw. Daarmee krijgen de 500 miljoen kleine boeren in de wereld meer kansen hun gezinnen te onderhouden, maar kunnen ze ook voedsel produceren voor de 9 miljard inwoners die onze planeet binnen 40 jaar telt.

Promovendus Jeffrey Sybesma

Toezicht op bestuur

Jeffrey Sybesma

"Ik wil bijdragen aan de opbouw van het land Curaçao. Het gaat er niet om wat of wie je bent, maar hoe je je leven invult", aldus de kersverse doctor Jeffrey Sybesma, die op 21 oktober jl. promoveerde aan de Universiteit van de Nederlandse Antillen (de naam Universiteit van Curaçao is nog steeds niet officieel). Hij is de derde promovendus van de UNA. Daar is hij trots op. Sybesma vindt het voor de UNA heel belangrijk dat er promoties worden gedaan. Hij heeft er dan ook bewust voor gekozen om op Curaçao te promoveren. Zijn proefschrift heeft de titel 'Toezicht & Legaliteit. Opstellen over bestuurlijk toezicht en de legaliteit van bestuurlijke bevoegdheden in de Nederlandse Antillen'. Promotor was prof. mr. Lodewijk Rogier, bijzonder hoogleraar Bestuursrecht van de UNA .

Tekst: Judice Ledeboer Foto's: Ken Wong

Sybesma noemt zichzelf een 'Koninkrijksburger' vanwege zijn familiebanden in diverse delen van het Koninkrijk. Hij is geboren in Indonesië toen het nog een kolonie was van Nederland en kwam op zijn vierde naar Curaçao. Na zijn middelbare school ging hij naar Nederland om biologie te studeren en kwam na zijn studie bewust weer terug naar het eiland. Hij trouwde er en is hier altijd gebleven. Thans is hij hoofd van de Juridische Afdeling van de Centrale Bank van Curaçao en St. Maarten en gastdocent aan de Juridische Faculteit van de UNA. "Ik heb wortel geschoten op Curaçao en daarom wilde ik hier op het eiland promoveren."

Het was zijn derde poging. In de afgelopen jaren deed hij al twee pogingen om te promoveren, maar door werk en studie kwam het er niet van. Hij publiceerde wel wetenschappelijke artikelen. Behalve jurist is Sybesma ook marien bioloog en in de tijd dat hij vanuit zijn functie als marien bioloog bij Carmabi, waar hij beheerder was van het onderwaterpark, werkte publiceerde hij zijn eerste wetenschappelijke artikelen over het koraalrif. Zijn leven nam echter een wending toen hij rechten ging studeren en ook als jurist schreef hij diverse wetenschappelijke artikelen die gepubliceerd werden. In overleg met zijn promotor schreef hij op basis van zes van zijn artikelen zijn proefschrift. "Ik heb ieder artikel geactualiseerd en aan elkaar geschreven waardoor zij gezamenlijk het proefschrift vormen, conform het promotiereglement van de UNA", aldus de promovendus. Ieder artikel heeft zijn eigen verhaal maar het proefschrift zelf gaat in op de rode draad, namelijk bestuurlijk toezicht en de legaliteit van de bestuurlijke bevoegdheden.

De ommekeer in zijn leven als marien bioloog kwam toen hij eens vanuit zijn functie bij Carmabi als bijzonder opsporingsambtenaar een visser bekeurde omdat hij in zijn bootje een paar doorboorde vissen zag liggen samen met een harpoen. Volgens de rifbeheerverordening is speervissen verboden en dus slingerde hij de vissers op de bon. De visser verweerde zich heftig omdat hij in opdracht van zijn baas was gaan speervissen, maar Sybesma liet zich niet ompraten. De werkgever liet het er niet bij zitten en vocht samen met de visser de bekeuring aan. Aldus kwam Sybesma als verbalisant bij de rechtbank terecht waar hij de zaak verloor omdat er door de advocaten allerlei argumenten naar voren werden gebracht die de rechter overtuigden van het ongelijk van Sybesma. "Ik voelde me zo klein", vertelt Sybesma, "terwijl ik juist dacht het recht te dienen. Daar ter plekke besloot ik om rechten te gaan studeren, omdat ik dit nooit meer wilde meemaken." Sybesma deed zijn rechtenstudie in ijltempo en vervolgens vroeg de universiteit of hij daar wilde komen werken. "Zo werd ik van de ene op de andere dag van student ineens docent." Hij gaf er staats- en bestuursrecht, maar hij moest wel promoveren. Enkele jaren later werd Sybesma ook decaan van de faculteit en door deze functie had hij geen tijd meer om te promoveren. Onverwachts kwam er een nieuwe uitdaging op zijn pad en ging hij in op het bod van de Centrale Bank om daar hoofd van de Juridische Afdeling te worden. Hij bleef wel verbonden aan de rechtenfaculteit van de UNA. Zo hielp hij met het ontwikkelen van het zogenaamde integratieproject en doceert hij er nog steeds als parttime docent.

> 'De spelers op het veld zijn sinds 10-10-'10 wel veranderd, maar de spelregels niet'

Achterhoofd

Maar het bloed kruipt waar het niet gaan kan en zijn wens om ooit te promoveren bleef altijd in zijn achterhoofd spelen. Hij heeft dan ook veel te danken aan zijn promotor Lodewijk Rogier, die hem stimuleerde om een reeks artikelen van zijn hand te bundelen met thans het proefschrift als resultaat.

Het centrale thema in de zes gepubliceerde wetenschappelijke artikelen betreft een in zekere zin historisch leerstuk: bestuurlijk toezicht en het legaliteitsvereiste bij verschillende vormen van toezicht door organen van de (centrale) overheid op de naleving van regels door particulieren en (lagere) overheden en de checks & balances die een rol spelen bij het toezicht dat door de ene overheid wordt uitgeoefend op de andere overheid. De wetenschappelijke theorie en doctrine over dit leerstuk en de staatsrechtelijke basisregel dat overheidsbevoegdheden – ook waar het gaat om de uitoefening van toezicht – gebaseerd dient te zijn op een wettelijke grondslag, dateren reeds van anderhalve eeuw geleden. De relevante regelgeving in het Caribische deel van het Koninkrijk der Nederlanden – zijnde de vroegere Nederlandse Antillen en Aruba en de nu autonome landen Aruba, Curaçao en St. Maarten plus de zogenaamde drie BES-eilanden is sinds het ontstaan daarvan niet of nauwelijks gewijzigd. Een bijzonder onderdeel in het kader van de checks & balances van publiekrechtelijke machtsuitoefening vormt het toezicht op het bestuurlijk handelen door de rechterlijke macht.

Aanvaardbaar

Met de zes artikelen die hij in zijn proefschrift opgenomen heeft wil hij wel dat ze juridisch/wetenschappelijk aanvaardbaar zijn. De actualiteit van een artikel draagt bij aan rechtsontwikkeling. Sybesma legt dat uit aan de hand van een voorbeeld. "De Centrale Bank is toezichthouder, maar wie houdt toezicht op de Centrale Bank? En wie houdt toezicht op de legaliteit van haar bestuurlijk handelen? Legaliteit is bij juristen een toverwoord", zegt Sybesma.

Belang

De samenhang van de artikelen geeft aan wat het belang is van toezicht en legaliteit. Waar moet het eigendomsrecht toegepast worden en waar publiekrecht? Wat is toezicht precies? Hoe is dat geregeld? Hoe was het voor 10-10-'10? Hoe is het na 10-10-'10? Volgens Sybesma heeft het Koninkrijk nu veel minder bevoegdheden om toezicht uit te oefenen dan vroeger het Land op de eilandgebieden. Ook ziet hij een tendens dat het toezicht van verticaal meer horizontaal wordt. In zijn conclusie beweert Sybesma dat toezicht an sich de laatste jaren een grote vlucht heeft genomen. Met een verdere uitbreiding van het aantal bestuurlijke toezichthouders en met verdergaande handhavingsmogelijkheden wordt het steeds belangrijker dat deze bestuursorganen gecontroleerd (kunnen) worden op hun bestuurlijk handelen. "De spelers op het veld zijn sinds 10-10-'10 wel veranderd, maar de spelregels niet."

Carmabi

Sybesma is nog steeds met Carmabi verbonden en hij is secretaris van het bestuur. Zijn juridische kennis komt er nu ook goed van pas. Als marien bioloog ziet hij het belang van bescherming van de onderwaterwereld rondom de eilanden, maar aangezien er nauwelijks adequate natuurwetgeving is ter bescherming van de natuur boven- en onderwater van het eiland is er dus ook niet voldoende juridische bescherming van het koraalrif. Dit geldt ook inzake wetgeving op het gebied van milieu. Desondanks ontbreekt volgens Sybesma het op met name Curaçao niet echt aan voldoende juridische instrumenten, maar vooral aan voldoende uitvoering en controle ervan. Hij zegt: "10-10-'10 is voor het volk niet belangrijk. Het gaat erom wat ze ervoor teruggekregen hebben. Eigenlijk is nieuwe wetgeving helemaal niet nodig. Waar het om draait is dat de basale regels die er zijn, door eenieder nageleefd worden. De Curaçaoënaar zegt echter het volgende: 'Iedereen moet aan die wetten voldoen maar dat geldt voor iedereen behalve voor mij'. Hier is het vaak: het recht van de sterkste geldt."

> 'Iedereen moet aan die wetten voldoen maar dat geldt voor iedereen behalve voor mij'

Voor Sybesma betekent het proefschrift niet meer of minder dan een kroon op zijn academische loopbaan. "Ik ben altijd wetenschapper geweest en dat bekroon je met een titel van doctor. Het is puur een bevestiging."

Het proefschrift verschijnt binnenkort in boekvorm. Voor meer informatie kan contact worden opgenomen met: jeff.sybesma@yahoo.com